

การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวด
มนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม
สิงหาคม 2560

การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวด
มนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

ปฏิญานิพนธ์
ของ
รุ่งอนิล ชาวนาฟาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวด
มนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม
สิงหาคม 2560

รุ่งอนิล ชาวนาฟาง. (2560). การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. นวัตกรรมการออกแบบ กรุงเทพฯ ; บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.ยศไกร ไทรทอง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณ วาณิชกร.

การวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์ เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี 3) เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือภาพสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กช่วงอายุ 9-11 ปี อาศัยอยู่ในกรุงเทพ และปริมณฑล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินการคัดเลือกบทสวดมนต์ แบบประเมินรูปแบบการสร้างหนังสือภาพเด็ก แบบทดสอบก่อนและหลังการอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพ และแบบประเมินความพึงพอใจในรูปแบบของหนังสือสวดมนต์ภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเลือกบทสวดมนต์ 9 บท จาก 12 บท การศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี มีดังนี้ ด้านภาพประกอบ เส้นมีลักษณะการวัดตัวของปากกา ตัวละครควรสร้างตามอุดมคติ ฉากต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและเพิ่มความน่าสนใจของหนังสือ ใช้โทนสีเพสเทล ด้านเนื้อหา ควรเขียนเนื้อหาและเปิดเรื่องแบบอรรถาธิบายโวหาร แก่นเรื่องของแต่ละบทสวดมนต์ควรแสดงสภาพและเหตุการณ์ปัจจุบัน โครงเรื่องสามารถนำการเขียนเชิงสารคดี และสามารถนำเสนอเรื่องโดยแบ่งเป็นบท และควรเพิ่มหน้าประโยชน์ของการสวดบทสวดมนต์เป็นหน้าแรก เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ด้านรูปเล่ม การจัดวางหน้าหนังสือใช้ความเป็นเอกภาพ การวางหน้าหนังสือใช้การวางแบบตัวหนังสืออยู่ในหน้าเดียวกันกับภาพ แต่ไม่ทับกันและการวางแบบการใช้ภาพและตัวหนังสือทั้งสองหน้าเหมือนเป็นหน้าเดียว ขนาดรูปเล่มของหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กไม่ควรเกินขนาด A4 ตัวอักษรขนาด 16-20 พอยท์ และตัวอักษรหัวเรื่องมีขนาด 24 พอยท์ขึ้นไป และไม่ควรใช้ตัวอักษรประดิษฐ์ และเพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือภาพสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี พบว่าหลังอ่านสูงกว่าก่อนอ่านร้อยละ 28

STUDY AND DEVELOPMENT OF PICTURE BUDDIST CHANTING BOOK IN ORDER TO
PROMOTE 9-11 YEAR OLD CHILDREN'S LEARNING AND MEANING COMPREHENTION

AN ABSTRACT
BY
RUNG-A-NIN CHAWNAFANG

Presented in Partial fulfillment of the Requirement for the
Master of Fine Art Degree in Design Innovation
At Srinakharinwirot University
August 2017

Rung-a-nin Chawnafang. (2017). *Study and Development of Picture Buddhist Chanting Book in Order to Promote 9-11 Year old Children's Learning and Meaning Comprehention.*

Thesis M.F.A (Design innovation) Bangkok:Committee: Dr. Yossakrai Saithong,

Asst. Prof. Dr. Aran Wanichakorn

This research is a study of the development of Buddhist Chanting Picture books in order to promote learning among nine to eleven year old children and in terms of their meaning comprehension levels in order to: 1) investigate and analyze Buddhist chants which in order to create a picture books for nine to eleven year old children; 2) to construct picture books are appropriate for nine to eleven year children; 3) to improve the form of Buddhist ChantingPicture books in order to encourage learning and comprehension of the chanting book s for nine to eleven year old children. In addition, the target group in this research are children aged between nine to eleven years old, who live in Bangkok and the metropolitan region by using the research instrument which include questionnaires regarding the choice of Buddhist Chants, questionnaires about the evaluation of the chanting picture books, creating pattern and satisfaction with the assessment formats toward chanting pictures books.

The research result revealed that the specialists selected nine Buddhist chants from the total of twelve. Additionally, the investigation and analysis the chanting picture books and design techniques suited for a nine to eleven years old children were as follows In the illustration section, there is a free-hand line drawing of a pen or pencil, the characters were created according to an ideal, the background had to be consistent with the story, and the color tone boosted its attractiveness by using pastel color shades. The content section, was written in a descriptive style in an opening story as well the paragraphs, the main ideas in each chapter displaying contemporary conditions and situations, the plot was written in a documentary style; moreover, the advantages of praying using Buddhist chanting book s were inserted on the first page. In printed-output section, the layout of the book held the unity using a one-page description and illustration techniques without overlaying as well as a running detail in a couple of pages, the size of the picture Buddhist chant picture books was less than A4 scale with sixteen to twenty point font in content while more than twenty four point font in topic part and the fonts should also not be a word art. Furthermore, the result of developing the Buddhist Chanting Picture books, found that after using Buddhist Chanting Picture books was higher than before, as evidenced by a percentage of 28.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำจากอาจารย์ ดร.ยศไกร ไททอง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญ วาณิชกร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน พร้อมทั้งพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจากรองศาสตราจารย์ทินกร ภาณุสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะ ปาน อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นคณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการทำปริญญานิพนธ์ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณพระมหากษัตริย์ ภูมิพลอดุลยเดช พระปิตุลาธิราช บรมนาถบพิตร และคุณครู กฤษณ์สรวิทย์ ยอองโยกฤษฏา คุณครูชวรินทร์ วิสาสะ อาจารย์ปริดา ปัญญาจันทร์ และคุณณิชา พิทยานิชัย ซึ่งได้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนขอเสนอแนะอัน เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สินีนาถ เลิศไพโรจน์ ผู้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของกิจกรรมและเนื้อหา และเครื่องมือวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความเที่ยงตรงในการวัดยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณขอกราบขอบพระคุณพ่อ แม่ พี่ ๆ และเพื่อนๆ ที่เป็นกำลังใจให้
ความช่วยเหลือด้านต่างๆ จนก้าวผ่านทุกปัญหามาได้ ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ประโยชน์และคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่คอยให้กำลังใจในการช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

รุ่งอนิล ชาวนาฟาง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
กรอบแนวความคิด	3
สมมติฐาน	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ข้อมูลเกี่ยวกับทสวดมนต์	5
ประวัติความเป็นมาของบทสวดมนต์	5
อานิสงส์ของการสวดมนต์	7
หนังสือสำหรับเด็กไทย	8
หนังสือสำหรับเด็กระดับสากล	11
การเขียนภาพประกอบและเทคนิคการวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก	13
การจัดดัมมี่ (Dummy) หนังสือสำหรับเด็ก	33
แนะนำหนังสือเด็ก	43
พัฒนาการของเด็กอายุ 9-11 ปี	45
ความคิดสร้างสรรค์	46
ธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์	48
ความคิดสร้างสรรค์มีประโยชน์ต่อเด็ก	49
ข้อมูลเกี่ยวกับการอ่าน	50
การอ่านแต่ละช่วงวัย	50
การออกแบบ Design	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	59
การรวบรวมข้อมูลแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	59
การกำหนดผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การตรวจสอบเครื่องมือ.....	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
การดำเนินการออกแบบจากผลการวิจัย.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	74
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี.....	76
ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์.....	77
ผลการวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี	
จากแบบประเมิน ตอนที่ 2.....	79
ผลการวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี	
จากแบบประเมิน ตอนที่ 3.....	86
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)	
ก่อนและ หลังอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจ	
ความหมายของบทสวดมนต์.....	88
ผลการประเมินความพึงพอใจหนังสือสวดมนต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จากเด็ก	
ช่วงอายุ 9-11 ปี (ประถมศึกษาปีที่ 4-6).....	89
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	90
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	90
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผล.....	92
ข้อเสนอแนะ.....	93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	96
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	134

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแสดงบทสวดมนต์ที่ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลด้าน บทสวดมนต์	76
2 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การคัดเลือกบทสวดมนต์จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	78
3 ตารางด้านภาพประกอบแสดงผลการวิเคราะห์เส้นที่เหมาะสมมีความเหมาะสมสำหรับ เด็กอายุ 9-11 ปี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์ จำนวน 3 ท่านและมี ประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 15 ปี เป็นผู้ประเมิน.....	79
4 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การสร้างตัวละครที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9- 11 ปี จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	80
5 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การสร้างฉากที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	80
6 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์สีในการนำมาสร้างหนังสือที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็ก อายุ 9-11 ปี จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	81
7 ตารางด้านเนื้อหาแสดงผลการวิเคราะห์สำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่องที่มีความ เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	82
8 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์กลวิธีในการเปิดเรื่องที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	82
9 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์แก่นเรื่องที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จาก ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	83
10 ตารางด้านรูปเล่มแสดงผลการวิเคราะห์การจัดวางหน้าหนังสือที่มีความเหมาะสม สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	84
11 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การวางหน้าหนังสือที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	85
12 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ก่อนและหลังอ่านของเด็กอายุ 9-11 ปี.....	88
13 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) ต่อหนังสือสวดมนต์ภาพ.....	89

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เส้นที่มีลักษณะและทิศทางเหมือนกันย่อมกลมกลืนกัน.....	16
2 รูปร่างที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันย่อมกลมกลืนกัน.....	17
3 ความกลมกลืนด้วยขนาดและสัดส่วน.....	17
4 ลักษณะผิวที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันย่อมกลมกลืนกัน.....	18
5 ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ หรือ น้ำหนักของแสงเงาที่ไม่ตัดกันรุนแรงบนพื้นผิวที่ นิ่มนวล ให้ความรู้สึก ประสานกลมกลืนกันได้ดี.....	18
6 ความกลมกลืนของสีและน้ำหนักของสี.....	20
7 การฝึกลากเส้น.....	21
8 การฝึกแรงเงา.....	22
9 การสังเกตวัตถุ.....	22
10 ภาพสีน้ำแบบเกลี่ยเรียบ คือการระบายสีจากข้างบนลงล่างลากพู่กันจากด้านขวา มาทางซ้าย เริ่มต้นอย่างเดียวและต่อเนื่อง.....	24
11 ภาพสีน้ำแบบพื้นกระดาดแห้ง.....	24
12 ระบายภาพพื้นหลังโดยลงสีพื้นก่อน.....	25
13 การระบายสีรูปก่อนแล้วค่อยลง สีพื้นตาม.....	25
14 การระบายสีทับซ้อนกัน.....	26
15 เทคนิคการระบายสีแห้งบนกระดาดแห้ง.....	26
16 เทคนิคการระบายสีน้ำจากหลอดและระบายบนกระดาดเปียก หรือแห้งบนเปียก.....	27
17 เทคนิคการระบายสีแห้งบนกระดาดแห้ง.....	27
18 เทคนิคการระบายสีโรยเกลือ.....	28
19 เทคนิคการระบายสีทอผ้าฉาฝน.....	28
20 ตัวอย่างหนังสือคลาสสิกสำหรับเด็กไทย.....	35
21 ดินแดนแห่งเจ้าตัวร้าย ได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาไทย ดินแดนแห่งเจ้าตัวร้าย แปลโดย ป่านแก้ว จากเรื่อง Where the Wild things Are โดย Maurice Sendak	36
22 หนอนจอมหิว แปลโดย อริยา ไพฑูรย์ จากเรื่อง The Vary Hungry Caterpillar โดย Eric Carlsเป็นหนังสือเด็กที่มีชื่อเสียงและได้รับการตีพิมพ์หลายภาษาทั่วโลก	36
23 ลัทธิเรียลลิซึม (Realism)	37
24 "The Interior of My Studio A Real Allegory" 1856 AD. จิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบ โดย กูร์แอมแบร์ (Gustave Courbet).....	37

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
25 ลัทธิเซอร์เรียลลิซึม (Surrealism)	38
26 แอบสแตรกอาร์ต (Abstract Art)	38
27 นาอีฟ อาร์ต (Naive Art)	39
28 ลัทธิคิวบิซึม (Cubism)	39
29 ป๊อปอาร์ต (Pop art)	40
30 ออปปอาร์ต (pop art)	40
31 ภาพที่เกิดจากการใช้เทคนิค computer art.....	41
32 ภาพวาด ตัดทอน ของปีคัสโซ.....	43
33 โรงเรียนริมทะเล.....	44
34 พระราชาแดงกาว.....	45
35 รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ.....	70
36 รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ.....	70
37 รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยมากขึ้น จึงทำให้คนไทยหันไปให้ความสนใจเทคโนโลยีต่างๆ จนทำให้ละเลยวิถีชีวิตวัฒนธรรมของไทย อย่างเช่น การไหว้พระสวดมนต์ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของคนไทย และเป็นสิ่งที่คนไทยให้ความนับถือกันมาอย่างช้านานจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เห็นได้จากวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก ต่างก็มีวัฒนธรรมการสวดมนต์ไหว้พระมาประกอบพิธีเพื่อความศักดิ์สิทธิ์และเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการดำเนินชีวิตของชาวไทยตลอดมา อีกทั้งไหว้พระสวดมนต์ยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยบำบัดสุขภาพจิต สามารถผ่อนคลายความเครียดได้ เพราะการสวดมนต์ทำให้ผู้สวดจดจ่ออยู่กับบทสวด เมื่อผู้ใดที่จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วนั้นจะทำให้เกิดสมาธิ ทำให้อารมณ์เย็น สงบแจ่มใส คลายความเครียด และมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

เมื่อจดจ่ออยู่กับการสวดมนต์นานเข้าจะทำให้เกิดสมาธิและสติตามมา แต่สิ่งสำคัญที่สุดนั้นคือหากทุกคนสามารถเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์อันเป็นพระพุทธรูปหรือคำสอนของพระพุทธเจ้าและสามารถนำหลักคำสอนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ก็จะทำให้ชีวิตเกิดความเบาสบาย มีจิตที่สดชื่นรื่นเริง (วคิน อินทสระ. 2559: Online) ไม่เครียดง่าย จึงทำให้สามารถจดจำและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การปลูกฝังการอ่านหนังสือตั้งแต่เด็ก นอกจากจะทำให้เด็กมีนิสัยอยากรู้ อยากเห็นในเรื่องที่เป็นความรู้แล้ว และยังพัฒนาทักษะทางด้านต่างๆ รวมไปถึงยังช่วยให้เด็กได้ขยายความคิด ความรู้และประสบการณ์ที่มีจำกัดอยู่ของเด็กให้กว้างไกลและช่วยส่งเสริมจินตนาการช่วยให้เด็กมีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล และยังเป็นการฝึกทักษะการอ่านและการใช้ภาษาได้ดีอีก

หนังสือภาพเป็นสื่อสิ่งพิมพ์อีกประเภทหนึ่งที่มีเจตนาสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อความเพลิดเพลินและแฝงคำสอนให้กับเด็ก นายแพทย์อุดม เพชรสังหาร (นายแพทย์อุดม เพชรสังหาร. 2559: Online) อดีตนายกไทยสมาคมสร้างสรรค์ได้กล่าวว่า “ภาพเป็นสิ่งกระตุ้นเร้าประสาทสัมผัสตาของเด็ก เมื่อเด็กเห็นภาพจะเกิดการกระตุ้นประสาทตาและทำให้เกิดจินตนาการ เกิดการคิด การตีความ ซึ่งเป็นพัฒนาการระบบประสาทของเด็ก เมื่อการเรียนรู้ของเด็กเริ่มต้นจากภาพ จึงเกิดเป็นหนังสือภาพสำหรับเด็กขึ้นมา”

หนังสือภาพสำหรับเด็กนั้น ภาพประกอบจะต้องมีบทบาทสำคัญ ซึ่งจะทำหน้าที่สื่อสารความหมายของเนื้อเรื่องให้ผู้เขียนต้องการแสดง รวมถึงการปลูกฝังรสนิยมทางศิลปะ การให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และยังช่วยปลูกฝังคุณค่าด้านต่างๆ ให้กับเด็ก เช่น คติ แนวคิดและหลักปรัชญา เป็นต้น นอกจากนี้หนังสือที่ดีควรมีส่วนประกอบดังนี้ คือ ด้านเนื้อเรื่อง ต้องมีแนวคิด

สาระสำคัญ และโครงเรื่องที่เหมาะกับวัย ความสามารถ ประสบการณ์และความสนใจของเด็ก และแสดงถึงลำดับขั้นตอนการดำเนินเรื่องที่สัมพันธ์กัน ละครเอกควรอยู่ในวัยเดียวกับเด็ก หรือใกล้เคียงกับเด็ก ด้านภาษา การใช้ภาษาที่ดีควรพิจารณาจากการใช้คำและสำนวนภาษา ภาพประกอบที่ดีควรมีลักษณะ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เข้าใจง่าย สามารถอธิบายเรื่องราวได้ด้วยตัวเอง ด้านรูปเล่ม คือลักษณะทางกายภาพของหนังสือ ขนาดและรูปแบบตัวอักษร ลักษณะของรูปเล่มที่ดีได้แก่ ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับวัย เด็กสามารถหยิบ จับ ยก และเปิดอ่านเองได้ มีความแข็งแรงทนทาน ขนาดของตัวอักษร ใช้ขนาดใหญ่สำหรับเด็กเล็กและลดลงตามวัยของเด็กที่โตขึ้น ตัวอักษรชัดเจน เรียบง่าย (วิมลสิน มีศิริ. 2559: Online) และหนังสือเหล่านี้อาจไม่ใช่หนังสือที่มีลักษณะรูปทรงสี่เหลี่ยม แต่อาจมีรูปทรงเป็นสัตว์ ผลไม้หรือรูปร่างที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง หนังสือเหล่านี้เหมาะกับวัยของเด็ก ซึ่งเนื้อเรื่องมักมีความหมายที่เข้าใจง่าย เป็นภาพเชิงสร้างสรรค์ ความหมายตรงกับเนื้อเรื่อง

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการพัฒนาออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเข้าใจความหมายบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ซึ่งการสวดมนต์เป็นรากฐานสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ฝังลึกในวิถีชีวิตของคนไทย จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ความหมายของบทสวดมนต์ เพื่อที่เด็กๆ สามารถเข้าใจคำสอนในรูปแบบของบทสวดมนต์อันเป็นพุทธพจน์ โดยผู้วิจัยเลือกเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เนื่องจากพัฒนาการของเด็กวัยนี้สามารถเข้าใจและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ศัพท์ที่ใหม่มากขึ้น และยังสนใจอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน จึงจำเป็นที่จะต้องนำความรู้เชิงประวัติศาสตร์มาถ่ายทอดในรูปแบบหนังสือภาพ เพื่อสร้างจุดสนใจให้เด็กหันมาอ่านหนังสือหรือเรียนรู้สิ่งที่เราต้องการถ่ายทอดให้กับเด็ก และผู้วิจัยต้องการศึกษาเทคนิคการสร้างหนังสือภาพ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี และหาข้อมูลทางด้านบทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากรู้อยากเห็นรวมถึงสามารถเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ได้ง่ายขึ้น

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี
3. เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือภาพสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

ความสำคัญของการวิจัย

การสวดมนต์ถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวพุทธ ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาหนังสือสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปีขึ้น เพื่อได้เตรียมพร้อมให้เด็กได้คุ้นเคยและสามารถเข้าใจความหมายบทสวดมนต์ได้ง่ายขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เพศหญิงและชาย อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 100 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เพศหญิงและชาย อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 30 คน

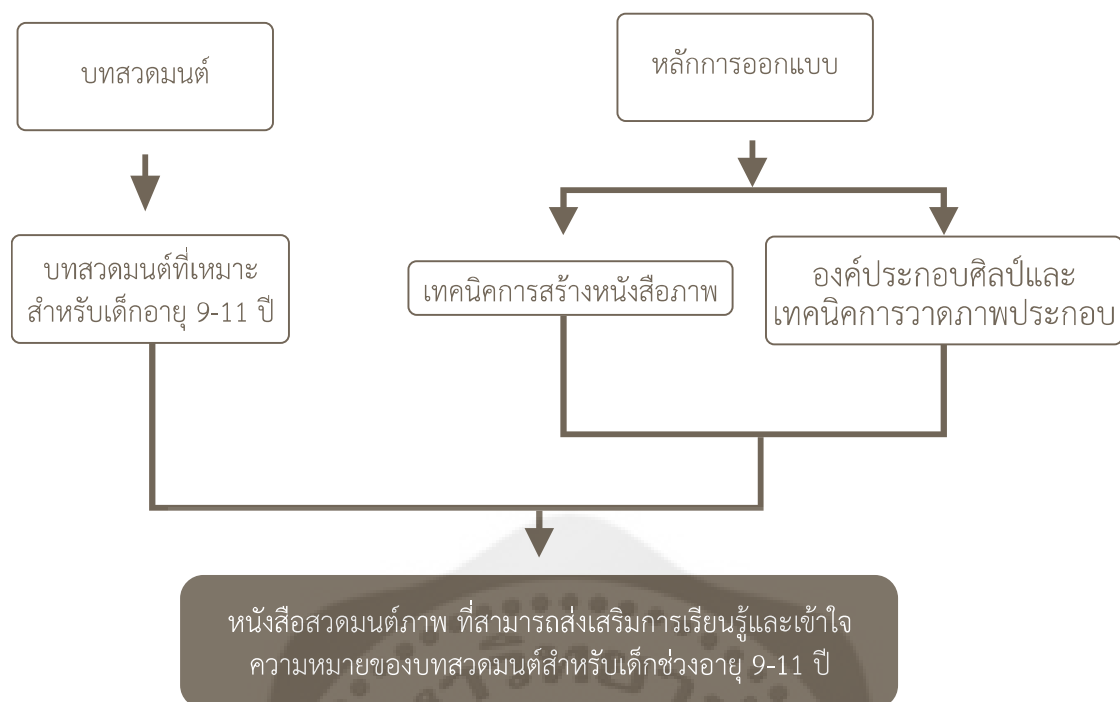
นิยามศัพท์เฉพาะ

บทสวดมนต์ หมายถึง เป็นคำสวดบูชาเพื่อรำลึกถึงพระคุณของพระรัตนตรัย

หนังสือภาพสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่มีภาพประกอบเป็นสำคัญ คือ มีภาพในสัดส่วน 70-80 เปอร์เซ็นต์ในแต่ละหน้า ขณะที่มิตัวหนังสือเพียง 20-30 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น (นายแพทย์อุดม เพชรสังหาร. 2560. หนังสือสำหรับเด็ก : ออนไลน์)

กรอบแนวคิด

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนารูปแบบของหนังสือสวดมนต์ภาพที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้การเข้าใจบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ซึ่งรูปแบบหนังสือสวดมนต์สำหรับเด็กในปัจจุบันขาดการคำนึงถึงความน่าสนใจ อีกทั้งยังไม่มีส่วนช่วยในการกระตุ้นการเรียนรู้ในการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐาน

หนังสือสวดมนต์ภาพเป็นหนังสือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เป็นนวัตกรรมที่สามารถสร้างความน่าสนใจให้เด็กหันมาสนใจอ่านหนังสือสวดมนต์พร้อมเข้าใจความหมายได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมความรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็นด้านการออกแบบและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี แนวคิดและการออกแบบ รวมถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับบทสวดมนต์
2. หนังสือสำหรับเด็กไทย
3. การเขียนภาพประกอบและเทคนิคการวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก
4. การจัดดัมมี่ (Dummy) หนังสือสำหรับเด็ก
5. แนะนำหนังสือเด็ก
6. พัฒนาการเด็กประถมปลาย (อายุ 9-11ปี)
7. ความคิดสร้างสรรค์ Creative Thinking
8. การอ่านแต่ละช่วงวัย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลเกี่ยวกับบทสวดมนต์

ประวัติความเป็นมาของบทสวดมนต์

การสวดมนต์ในพระพุทธศาสนามีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เป็นการสวดในสิ่งที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนไว้เพื่อให้ไม่หลงลืมในคำสอนนั้นๆ และทบทวนในสิ่งที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ เพราะในครั้งพุทธกาลยังไม่มีจารึกเป็นอักษรในใบลานหรือพระไตรปิฎก จึงต้องใช้การท่องจำ หลังพุทธปรินิพพานมีการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 1 ก็ยังใช้การท่องจำสืบทอดต่อกันมา เรียกว่า "มุขปาฐะ" (หมายถึง การท่องด้วยปาก การกล่าวด้วยปาก การจดจำต่อเนื่องกันมาด้วยการสอนแบบปากต่อปาก) โดยท่องเป็นกลุ่มๆ และช่วยกันจำ ถ้าเป็นหนังสือสมัยนี้เรียกได้ว่าท่องกันเป็นเล่มๆ สมัยก่อนเขาบอกกันให้จำ คำเรียกว่า ไปต่อหนังสือ บางวัดมีหนังสืออยู่เล่มเดียวที่กุฏิเจ้าอาวาส ลูกศิษย์ไม่มีหนังสือ ลูกศิษย์ก็ต้องไปต่อหนังสือ คินนี้ได้แค่นี้พออีกคินหนึ่งก็ไปต่อ อาจารย์ก็นำลูกศิษย์ก็ว่าตาม ท่องจำ ก็จำกันได้ทั้งเล่ม สวดมนต์ฉบับหลวงเล่มใหญ่ 400-500 หน้า บางคนก็จำได้หมด ท่องหลายปีทำไปเรื่อยเรื่อย เพราะว่าบวชอยู่เรื่อยเรื่อย คนที่ไม่ได้บวชหรือว่าสึกแล้วแต่ยังมีฉันทะยังมีศรัทธายังมีอุตสาหะในการที่จะท่องจำ ก็ทำต่อไปเรื่อยๆ ก็จำได้อยู่ จำได้มากอย่างไม่น่าจะทำได้ เป็นที่ประหลาดใจ ของคุณที่ได้ยินได้ฟังว่าทำได้อย่างไร ไม่มีเทคนิคอะไรหรอกมีแต่ ฉันทะ อุตสาหะในการท่องเท่านั้นไปเห็นอะไรดีๆ ก็ต้องเอาไว้เพื่อเป็น

ประโยชน์กับการสวดมนต์บ้าง เพื่อการเพ่งพินิจเนื้อความบ้าง ท่องจำแล้วก็ยากกับการเรียกเพ่งพินิจเนื้อความ เพราะฉะนั้นในองค์ของพหูสูตรท่านจึงมีอยู่ข้อหนึ่งว่า ธตา จำได้ จสา ปริจิตา ว่าได้คล่องปาก มนสา นุเปกขิตา เพ่งพินิจในใจ เอาใจไปเพ่งพินิจเนื้อความ ว่าเนื้อความนี้มีความหมายอย่างไร ไม่ต้องไปเปิดหนังสือก็ช่วยประหยัดเวลาได้เยอะ ดังนั้นจึงมีการคัดเอาคำสอนที่สำคัญมาสวดสาธยายกันอย่างเนื่องนิตย์ คำสอนสำคัญเหล่านี้จึงกลายเป็นบทสวดมนต์ในที่สุด ในบางคราวพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอาพาธได้มีพระภิกษุมาสาธยายพุทธมนต์ให้พระพุทธรองค์พัง เช่น บทโพชฌงค์ 7 ทำให้พระองค์อาการอาพาธทุเลาลง ฉะนั้นบทสวดมนต์จึงมีอานุภาพมาก นับแต่นั้นมาทั้งพระภิกษุและฆราวาสก็สวดมนต์เรื่อยมาเพื่อเป็นการทบทวนคำสอนของพระพุทธเจ้า (พลิงจิต. 2553. อาณิสร์ของการสวดมนต์ : Online)

ในการสวดมนต์นั้น เราสวดมนต์กันมากส่วนถูกบ้างผิดบ้าง สวดสิ่งที่ควรสวดบ้างไม่ควรสวดบ้างเพราะความไม่รู้ แล้วแต่ผู้ที่เคารพนับถือจะแนะนำให้สวดอะไรก็มักจะสวดกันไป โดยไม่รู้ความหมายด้วยบางทีก็ใช้เวลาและยากที่จะจำ แต่ว่าเชื่อ มีศรัทธาในบทสวดมนต์ว่า ชลฺลและศักดิ์สิทธิ์สามารถจะบันดาลประสิทธิประสาทสิ่งที่ต้องการให้ได้ตามคำโฆษณาที่เขาเขียนเอาไว้บ้าง พูดเอาไว้บ้างในหนังสือสวดมนต์นั้นๆ ก็มีการสวดมนต์เป็นวิธีการหนึ่งในการทำจิตใจให้สงบไม่ใช่พิธีการ วิธีการกับพิธีการไม่เหมือนกัน การสวดมนต์เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการทำจิตใจให้สงบ เป็นบริกรรมสมาธิ วิธีบริกรรมหมายถึง การสวดเบาๆ บทหนึ่งๆ ว่าซ้ำซ้ำจนจิตใจจดจ่ออยู่กับบทนั้นไม่วางแหว่งไปที่อื่น อาจจะสวดบทเดียวก็ได้หรือจะหลายบทก็ได้ให้จิตใจจดจ่ออยู่กับบทสวดมนต์เป็นใช้ได้ เหมือนท่องหนังสือหรือท่องสูตรคูณ ตัวอย่างที่นิยมจัดการทั้งฝ่ายพระ ฝ่ายฆราวาสและเป็นบทที่ดี เช่น บทพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ และอิติปิโส ภควา ถ้าเราสวดคนเดียวต้องการให้เป็นสมาธิก็สวดเบาๆ สวดกลับไปกลับมา 20-30 เที่ยวเพื่อให้เกิดสมาธิได้เช่นกัน (วสิน อินทสระ. 2548: 21)

บทสวดมนต์เข้าและเป็นส่วนมากแต่ขึ้นในภายหลัง พระท่านจะสวดเหมือนกันสวดในบทต้นๆ เมื่อถึงตอนกลางของบทสวดมนต์ พระท่านจะสวดพระพุทธพจน์ เช่น ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร ธรรมนิยามสูตร โลกธรรมสูตร อะไรที่มีเนื้อธรรมดีๆ ท่านจะสวดหลังๆ ของการสวดมนต์ คือเป็นการท่องวินัย 227 ข้อท่ามกลางสงฆ์ ทุก 15 วัน ต้องท่องเร็วมากและมีบททบทวน อยู่ข้างธรรมาสน์ องค์ที่สวดจะพนมมือ ไม่มองใคร สวดไปเรื่อยๆ ส่วนมากโดยเฉลี่ยก็ 45 นาทีจึงจะจบ จบแล้วก็เหนื่อยเพราะว่าสวดไม่หยุดเพราะเร็วกว่าบทสวดมนต์เมื่อก่อนท่านสวดพร้อมกันและรู้ความหมายเพราะเป็นภาษาของท่านเองต่อมาเมื่อพระพุทธศาสนาอยู่ในเมืองไทยเราก็อ่านสวดเพื่อจะรักษาธรรมเนียมเดิมเอาไว้ซึ่งหมายถึงการสวด แต่ส่วนมากไม่มีความหมายว่าสวดอะไร เพราะไม่ใช่ภาษาของเราและก็ได้ไม่ได้เรียน ไม่เข้าใจ การสวดปาฏิโมกข์จึงกลายเป็นพิธีการ ไม่ใช่วิธีการเป็นพิธีการพิธีกรรม โดยที่ผู้สวดไม่รู้ความ ผู้ฟังก็ไม่รู้เนื้อความ แปลว่าต้องสวดเพราะเป็นพิธีการหรือเป็นวินัยบัญญัติว่าต้องสวดปาฏิโมกข์ โดยทบทวนวินัยทุก 15 วัน (ธรรมปราโมทย์, 2548: คำนำ)

อานิสงค์ของการสวดมนต์

1. **ไล่ความขี้เกียจ** ขณะสวดมนต์ อารมณ์เบื่อ เชื่องซึม ง่วงนอนเกียจคร้านจะหมดไป เกิดความเข้มแข็งกระฉับกระเฉงขึ้น

2. **ตัดความเห็นแก่ตัว** เพราะขณะนั้นอารมณ์ของเรา ไปห่วงอยู่ที่การสวด ไม่ได้คิดถึงตัวเอง ความโลภ โกรธ หลง จึงมิได้กล้ำกรายเข้าสู่ระจิต

3. **ได้ปัญญา** การสวดมนต์โดยรู้คำแปล รู้ความหมาย ย่อมทำให้ผู้สวดได้ปัญญา ความรู้ แทนที่จะสวดจำ ๆ เหมือนนกแก้ว นกขุนทองโดยไม่รู้อะไรเลย เป็นเหตุให้ถูกก่อนขอว่าทำอะไรโง่ ๆ

4. **จิตเป็นสมาธิ** เพราะขณะนั้นผู้สวดต้องสำรวมใจ แน่วแน่ มิฉะนั้นจะสวดผิด ได้หน้าลืมหลับ เมื่อจิตเป็นสมาธิ ความสงบเยือกเย็นในจิตจะเกิดขึ้น

5. **ได้เฝ้าพระพุทธเจ้า** เพราะขณะนั้นผู้สวดมีกาย วาจาปกติ (มีศีล) มีใจแน่วแน่ (มีสมาธิ) มีความรู้สึกถึงคุณความดี ของพระพุทธเจ้า (มีปัญญา) เท่ากับได้เฝ้าพระองค์ด้วยการปฏิบัติบูชา ครบไตรสิกขาอย่างแท้จริง (พระครูจันทนิภากร, 2554 : คำนำ)

การสวดมนต์ให้พระนั้นมีอานิสงค์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ผู้ที่นิยมสวดมนต์ ให้พระและนั่งสมาธิสม่ำเสมอ จะทำให้จิตใจผ่องใส แม้เป็นการสวดมนต์ที่เกิดจากการท่องปากเปล่าหรืออ่านตัวอักษรก็ตามเนื่องจากผู้ที่สวดนั้นจะมีสมาธิจดจ่ออยู่กับตัวหนังสือทำให้เกิดสมาธิ ไม่โกรธง่าย ไม่เครียด เกิดปัญหาคือมีสติคอยกำกับความคิดจึงปราศจากการใช้อารมณ์ อารมณ์คือความคิดที่ขาดสติมาควบคุม คนในปัจจุบันจึงขาดสติ ขาดความมั่นคง โกรธง่าย โมโหง่าย ขี้หงุดหงิด อารมณ์แปรปรวนไม่สม่ำเสมอ ไม่อดทนต่อแรงกดดัน เหตุเพราะจิตอ่อนกำลัง เราจึงพบสถิติการฆ่าตัวตายของคนในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้นการมีจิตผ่องใส จึงถือเป็นโอสภกิพย์ที่สำคัญต่อร่างกาย โดยจะส่งผลให้ร่างกายสร้างและหลั่งฮอร์โมนได้อย่างปกติ ทำให้ร่างกายเกิดความสมดุลบุคคลนั้นจะอายุยืน อารมณ์ดีไม่เครียด ดังพระสงฆ์ที่ปฏิบัติธรรมวิปัสสนากรรมฐานเป็นสมณะจะอายุยืนหรือคนโบราณที่ชอบสวดมนต์ให้พระมักจะอายุยืนอายุไม่ต่ำกว่าแปดสิบปี ต่างจากคนสมัยปัจจุบันที่แก่เร็วอายุสั้น (พลังจิต, 2553. อานิสงค์ของการสวดมนต์: ออนไลน์)

หนังสือสำหรับเด็กไทย

หนังสือสำหรับเด็กของไทยเรา ต้องยอมรับกันว่าหลักฐานและการบันทึกที่ยืนยันไม่มีหลักฐานแน่ชัดนัก แต่สามารถสังเกตจากวรรณคดีไทยและวิวัฒนาการวรรณกรรมไทย เรามีหลักฐานและเรียงกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา ตอนต้น อยุธยาตอนกลาง อยุธยาตอนปลาย สมัยกรุงธนบุรี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ปัจจุบัน

ถ้าเราพิจารณาให้ดี เรื่องราวที่เป็นวรรณคดีเหล่านี้ ไม่ใช่เรื่องราวสำหรับเด็ก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับราชสำนักและเกี่ยวข้องสำหรับผู้ใหญ่ หรือผู้มีความรู้ทางหนังสือ อย่างไรก็ตามหลักฐานอ้างอิงนั้นมีเพียงช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ซึ่งพอจะกล่าวได้ดังนี้

1. หนังสือแบบเรียน
2. หนังสืออ่านทั่วไป
3. นิตยสารและวารสาร

หนังสือแบบเรียน

หนังสือพวกนี้ พระวรวงศ์วิสิฐ กล่าวไว้ในหนังสือวรรณคดีไทย 2502 ว่า หนังสือประถมก.กา นั้น happy หนังสือแบบเรียนในช่วงสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 โดยเข้าใจว่า การเรียน การเขียน และการอ่าน ลักษณะดังกล่าวน่าจะสืบเนื่องมาจากสมัยอยุธยา ซึ่งในสมัยอยุธยา เข้าใจกันว่า มีหนังสือแบบเรียนเล่มแรกสำหรับเด็ก คือหนังสือจินตามณี แต่งโดยพระโหราธิบดีใน สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และได้มีการคัดลอก ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น หนังสือแบบเรียนมีอยู่ 5 เล่ม ด้วยกันได้แก่ ประถม ก.กา สุนทรพิพิธ ประถมมาลา ประถมจินตามณี เล่ม 1 และเล่ม 2 ในสมัยรัชกาลสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาไทยและเริ่มจัดระบบขึ้นเป็นแบบแผนใหม่ โดยพระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนหลวง แห่งแรกขึ้นในปี พ. ศ. 2414 ในตัวหนังสือแบบเรียนได้จัดทำและปรับปรุงใหม่ ซึ่งแต่งโดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อยอาจารยางกูร) จะให้เป็นแบบเรียนหลวง มีทั้งหมดด้วยกัน 6 เล่ม ดังนี้

1. มูลบทบรรพกิจ เป็นหนังสือที่ดัดแปลงจากเค้าโครงเดิม ของหนังสือจินตามณีและมีบางตอนของกาพย์ พระสุริยาของสุนทรภู่พระสุนทรโวหาร เครื่องแต่งในช่วงสมัยของรัชกาลที่ 3 นำมาแทรกไว้เป็นช่วงช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงแม่เกย
 2. วาหนิตินิกร เป็นหนังสือแบบเรียนที่สอนเกี่ยวกับอักษรนา
 3. อักษรประโยค เป็นหนังสือแบบเรียนที่สอนเกี่ยวกับอักษรควบ
 4. โยคพิธาน เป็นหนังสือแบบเรียนที่สอนเกี่ยวกับตัวสะกด
 5. โวหารนพิจารณ์ เป็นหนังสือแบบเรียนที่สอนเกี่ยวกับคำพ้อง 6 พิศาล
- การันต์ เป็นหนังสือแบบเรียนที่สอนเกี่ยวกับตัวการการันต์

ในปี พ. ศ. 2430 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกรมศึกษาธิการขึ้น เมื่อมีเจ้าพระยานอภัยเธอกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงโค่นหนังสือแบบเรียนเร็วขึ้นในปี พ. ศ. 2431 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้อักษรวิธียาในเวลาระยะสั้นๆ โดยไม่ต้องเสียเวลาหลายปีอย่างแต่ละครั้ง ต่อมาในปี พ. ศ. 2435 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้งกระทรวงธรรมการขึ้น ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงศึกษาธิการในปี พ. ศ. 2462 โดยมีกรมศึกษาธิการกรมหรือราชบัณฑิตเพื่อจัดสร้างและรวบรวมเก็บรักษาสรรพ แบบอย่างเพื่อการศึกษาเล่าเรียนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 การศึกษา ได้ถูกปรับปรุงขึ้นใหม่ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแบบเรียนหลวงขึ้น เรียกว่า แบบเรียนใหม่หรือแบบสอนอ่านใหม่ หนังสือแบบเรียนหลวงนี้

จัดทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2476 แต่งโดยเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2559: 45-48)

หนังสืออ่านทั่วไป

หนังสืออ่านทั่วไปของเด็กคือหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือที่เป็นหนังสือเรียน และหนังสือแบบเรียน วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นหนังสืออ่านประกอบหรืออ่านเล่นเพื่อให้การอ่านสำหรับเด็กแตกฉานมากขึ้น หนังสือสำหรับเด็กเริ่มเคลื่อนไหวและเริ่มต้นตัวมากกว่าแต่เดิม ในช่วงระหว่างปี พ. ศ. 2510-2520 เช่นในปีพ.ศ.2515 ถูกจัดให้เป็นปีหนังสือสากล (International Book Year 1972) ซึ่งกำหนดโดยองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ในส่วนของประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การยูเนสโก จึงได้จัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเป็นครั้งแรก โดยคณะกรรมการงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติโดยมีคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาสหประชาชาติ (Thailand National Commission for Unesco) ร่วมกับกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน และคณะกรรมการชุดนี้เรียกว่าคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อจัดงานระหว่างชาติ 2515 ซึ่ง การจัดปีหนังสือสากลมีสหประชาชาติหรือยูเนสโกได้ให้แนวทางไว้ดังนี้คือ

1. สนับสนุนการช่วยเหลือการประพันธ์ และการแปลหนังสือโดยเคารพ ต่อลิขสิทธิ์ของผู้แต่ง
2. ส่งเสริมการผลิตการ จำหน่ายและการเผยแพร่หนังสือ รวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดต่างๆ
3. ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านหนังสือ
4. ส่งเสริมการผลิตหนังสือที่เป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาและเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ และในปี พ.ศ.2515 นี้เองที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ ได้จัดประกวดหนังสือดีเด่นขึ้นโดยแบ่งการจัดประกวดหนังสือออกเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 4.1 หนังสือสำหรับเด็กเริ่มอ่าน (3-6 ปี)
 - 4.2 หนังสือสำหรับเด็ก ชั้นประถมศึกษา (6-11 ปี)
 - 4.3 หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (11-14 ปี)

และยังมีหนังสือสำหรับเด็กที่เด่นๆ ได้แก่ พ.ศ.2515 เรื่องตุ๊กแกผู้อาภัพ แต่งโดย เจิดชาย เขมวิชานุรัตน์ วาดภาพโดยฟิลลิป จัง เรื่องอ้วนกับผจญภัย อี๊ดผจญภัย แต่งโดยเบญจมาแสงมะลิ

นิตยสารและวารสารสำหรับเด็ก

หนังสือนิตยสารและวารสารสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อเด็ก โดยมีวาระจัดพิมพ์ออกจำหน่ายต่อเนื่อง อาจจะเป็นรายปักษ์หรือรายเดือนก็ได้ แต่ละยุค ในยุคแรกๆ เรื่องสำหรับเด็ก จะถูกตีพิมพ์แทรกอยู่ในหน้าหนังสือของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น เรื่องชีวิตเด็กน้อย นวนิยาย

เรื่องยาว ตีพิมพ์ในนิตยสาร ราชนิพารุง เรื่องความลึกลับในรถตู้ตีพิมพ์ในนิตยสาร ราชนิพารุง การ์ตูนเรื่องสังข์ทอง ของสวัสดิ์ จูฑารพ ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวัน สยามราษฎร์

ประวัติและความเป็นมาของหนังสือสำหรับเด็ก ทำให้เราทราบได้ว่าการให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพแก่เด็กมีมานานแล้วประวัติหนังสือสำหรับเด็กในระดับสากล แบ่งออกเป็นช่วงๆ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 ศตวรรษที่ 16 และศตวรรษที่ 17 นี้ โลกมีนักปราชญ์ทางการศึกษาได้ให้ปรัชญาและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเด็กไว้คือ John Rock หนังสือสำหรับเด็กได้วิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องถึงศตวรรษที่ 20 และจนถึงปัจจุบันหนังสือสำหรับเด็กมีความหลากหลาย และมีทิศทางที่จะพัฒนาคนมุ่งส่งเสริมคุณภาพและศักยภาพเด่นชัดมากขึ้น ส่วนประวัติความเป็นมาของหนังสือสำหรับเด็กของไทย สังเกตจากวรรณคดีไทยจะเริ่มวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ หนังสือสำหรับเด็กของไทย สามารถแบ่งออกได้ 3 แบบ คือ หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านทั่วไป และหนังสือนิตยสารวารสาร ในสมัยรัตนโกสินทร์หนังสือสำหรับเด็ก เริ่มมีความสำคัญ และเริ่มเห็นความจำเป็นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และวิวัฒนาการต่อเนื่องจนปัจจุบัน หนังสือสำหรับเด็กของไทยมีการเปลี่ยนแปลงมาก และเติบโตทางคุณภาพเทียบเท่าระดับสากล

หนังสือที่เด็กชอบ ความสนใจของเด็กเป็นสากลนั้น เด็กทั้งโลกสนใจเหมือนเหมือนกันเด็กก่อนวัยเรียนสนใจเทพนิยายเทพนิทานโรคที่มากับชอบนิทานเกี่ยวกับสัตว์และต่อมาก็ชอบเพื่อน การต่อสู้อย่างเด็กชอบดูรายการรู้ยากเห็น เด็กทุกคนชอบความสนุกสนานขบขันเด็กมีจินตนาการด้วยที่เด็กชอบจะต้องเป็นเรื่องที่เด็กหรือฝันต่อได้อย่างสดใส ภาพที่เด็กนึกฝันเป็นภาพที่เห็นได้ชัดเจนในขณะที่บางทีผู้ใหญ่ก็มองไม่เห็นเด็กชอบกิน ดังนั้นเรื่องนี้จบลงด้วยรูปของกินก็ดีหรือจบด้วยการกินเลี้ยงเด็กจะชื่นชอบเป็นพิเศษ

เด็กชอบดูภาพมากกว่าอ่านเรื่อง เมื่อใดเปิดหนังสือภาพจะเป็นสิ่งแรกที่เด็กดูและจะทำทุกอย่างในภาพอย่างละเอียดลออ เด็กที่อ่านหนังสือออกหรือยังอ่านหนังสือไม่ได้ไม่เห็นสำคัญเลยเพราะเด็กอ่านเรื่องจากภาพ

หนังสือที่เด็กชอบนั้น เมื่อพิจารณาที่ละส่วนเจ้าของว่าจะพบว่า

1. ชื่อเรื่องหนังสือที่เด็กชอบเป็นส่วนมากนั้น ชื่อเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นสัตว์และในชื่อเรื่องจะมีคำว่าลูก คำว่าพิเศษ มหัศจรรย์ รวมอยู่ด้วยเช่น เห็นกระต่ายน้อยกับหินวิเศษ
2. ปก เด็กชอบหนังสือปกสีสวยสด และชอบอมมันๆ (เคลือบน้ำยาเงา) มากกว่าปกหนังสือที่พิมพ์สีเดียว หรือพิมพ์หลายปีแต่ไม่เคลือบเงา
3. ราคา หนังสือสำหรับเด็กไม่ใช่ปัญหาของเด็กแต่ปัญหาของผู้ซื้อ (ผู้ปกครอง) เด็กชอบหนังสือทุกราคา แต่ผู้ใหญ่แต่ชอบราคาเล่มละ 10 - 20 บาทมากกว่าราคาที่แพงกว่านี้
4. พูดยไปไม่มีความหมายสำหรับเด็กเล็ก แต่ในเด็กที่โตขึ้นชื่อผู้แต่งก็มีความหมายบ้างแต่ก็ยังไม่สำคัญเท่าส่วนประกอบอื่นๆ ในหนังสือนั้นๆ
5. ภาพประกอบเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องมีในหนังสือสำหรับเด็ก เด็กจะชอบหรือไม่ชอบเรื่องนั้นเรื่องนี้ ก็เนื่องมาจากรูปภาพประกอบเป็นปัจจัยสำคัญดังอันดับ 1 เด็กจะชอบภาพที่มีสี

มากกว่าภาพขาว-ดำ ชอบภาพสวยงามที่ดูเหมือนมีชีวิตจริง ๆ แต่ไม่ชอบภาพสมจริงภาพประกอบในเรื่องไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ต้องให้ปฏิบัติทำอะไร อะไรได้เหมือนกับเด็กคนหนึ่ง เช่น กระต่ายหนูกางเกง แมวพูดคุยได้ ผู้ใหญ่เห็นแล้วนึกว่าผิดธรรมชาติเป็นเรื่องไร้สาระ แต่ในความรู้สึกของเด็กสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องสามัญ

นอกจากนี้เด็กหญิงชอบภาพที่ดูง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนชอบภาพรูปสัตว์ทุกชนิดยกเว้นสัตว์เลื้อยคลานเป็นพวกหนอนงูไส้เดือนได้มีการสำรวจว่าเด็กต่าง ๆ ทั่วโลกชอบภาพแบบไหนผลจากการสำรวจสรุปได้ว่าเด็กทั้งหลายชอบภาพรูปสัตว์ติดโรคชอบให้ตัวเองในนิทานเป็นลูกหมาเด็กญี่ปุ่นชอบลูกแมวเด็กไทยชอบให้ตัวเองเป็นลูกหมีเรื่องภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กเป็นเรื่องใหญ่มากที่มีการวิจัยเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่วิจัยกันมากก็คือลักษณะของภาพที่เด็กชอบแบบของภาพ สีของภาพ ขนาดของภาพแบบฟอร์มภาพแบบในที่นี่คือภาพที่สร้างขึ้นในลักษณะใด ๆ เช่นภาพถ่ายภาพวาดแรงเงาฉายเซ็นหรือฟาร์มลายปราจีนมีเรื่องแบบของภาพนี้ การวิจัยส่วนมากจะไวใจว่าผ้าแบบไหนเป็นที่สนใจและนารับรู้สำหรับเด็กมากกว่ากัน ผลการวิจัยที่ชี้ชัดว่าภาพการ์ตูนจะเป็นแบบที่ได้รับความนิยมจากเด็ก ๆ มากที่สุด ระหว่างภาพถ่าย ภาพวาดเหมือน(บางคนเรียกว่าภาพแรงเงาทางการพิมพ์เรียกภาพลายสกรีน) และภาพลายเส้นบางคนเรียกว่าภาพเขียนอยากพูดได้หลายคนพูดตรงกันว่าเด็กชอบภาพถ่ายเป็นอันดับแรกขณะต่อมาชอบวาดชอบภาพวาดเหมือนและภาพลายเส้นตามลำดับ(วิริยะ สิริสิงห์ สุวีริยาสาส์น, 2537: 23)

หนังสือสำหรับเด็กระดับสากล

ก่อนที่ระบบการพิมพ์จะมีนิทานสำหรับเด็กจะ ถูกเล่าสืบทอดต่อ ๆ กันมา นิทานที่ใช้เล่าให้เด็กฟังมักจัดเป็นนิทานพื้นบ้าน (Folktales) นิทานที่เป็นนิยายปรัมปรา (Legends) และเรื่องลึกลับอภินิหาร (Mythology) เรื่องนิทานที่ถูกเล่าต่อ ๆ กันมา ผู้ใหญ่จะเล่าสู่เด็ก ผู้นำเล่าสู่กลุ่มชนของตนเอง นักบวชเล่าสู่ผู้คนที่ยอมรับนับถือ การเล่านิทานมักนิยมเล่านิทานแบบปากเปล่าและเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบการเล่า ต่อมาในช่วงพุทธศตวรรษที่ 15 William Caxton (1476) ชาวอังกฤษ ได้จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กขึ้น โรงพิมพ์หนังสือด้วยการพิมพ์แบบแม่พิมพ์แกะไม้ (Wood Cut) แม่พิมพ์แกะไม้จะถูกแกะสลักให้เป็นตัวอักษรและรูปภาพ เมื่อได้แม่พิมพ์แกะไม้ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้พิมพ์จะทำหมึกพิมพ์ลงบนไม้ จากนั้นผู้พิมพ์จะนำแผ่นไม้ถ้าหมึกพิมพ์ภาพลงบนกระดาษ จึงได้หนังสือที่มีตัวอักษรและภาพประกอบแกะไม้หนังสือสำหรับเด็กชุดแรกที่มีภาพประกอบเป็นภาพพิมพ์แกะไม้นี้ได้แก่ หนังสือนิทานอีสป (Aesop's Fables) ก่อนที่ Caxton จะกลับพิมพ์หนังสือชุดนิทานอีสปนี้ ก่อนหน้านั้น การจัดทำหนังสือเหมือนกันแต่ไม่ได้จัดพิมพ์แบบแม่พิมพ์แกะไม้ แต่เป็นการเจาะรูแผ่นไม้ที่เรียกกันว่า Hornbooks และหนังสือชุดต่อมาของ Caxton ได้จัดพิมพ์หนังสือได้แก่ History of Reynart the Foxe เมื่อเริ่มศตวรรษที่ 16 การพิมพ์หนังสือได้พัฒนาต่อเนื่องจากเดิมมีการจัดพิมพ์หนังสือที่เป็นรูปเล่ม แต่เป็นหนังสือที่ทำด้วยกระดาษเล่มเล็ก ๆ โดยเรียกหนังสือประเภทนี้ว่า Chapbooks (1580) และเรื่องนิทานสำหรับเด็กที่พิมพ์ในหนังสือเล่มเล็กนี้ ได้แก่ เรื่อง

Jack the Giant Killer หนังสือแบบ Chapbooks นี่ก่อนจะจัดพิมพ์เป็นหนังสือสำหรับเด็กมีการจัดพิมพ์เป็นบทร้อยกรอง (Balled) ซึ่งใช้เล่าเรื่องโดยขับร้องเป็นเพลง ในช่วงนี้มีหนังสือคุณภาพต่ำและราคาถูก จัดพิมพ์ออกขายโดยคณะของพ่อค้าเร่ เดินเร่ขาย (Paddlers or Chapmen) ศตวรรษที่ 17 มีนักเขียนร้อยแก้วและร้อยกรองที่เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาได้แก่ John Bunyan (1628-1688) ชาวอังกฤษ John Bunyan เขียนเป็นหนังสือสำหรับเด็กเป็นคำกลอนง่าย ๆ และเขียนเป็นบทบทชื่อหนังสือว่า A Book For Boys and Girls ในช่วงศตวรรษที่ 17 นี้ มีนักการศึกษาท่านหนึ่งที่มีชื่อเสียงมากได้แก่ John Locke (1632-1704) John Lock ได้เสนอแนวคิดไว้ในหนังสือ Some Thoughts Concerning Education (1693) มีใจความว่า

1. ควรปล่อยให้เด็กได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเป็นธรรมชาติที่สุด
2. เด็กควรเรียนรู้เรื่องวินัยเมื่ออายุยังน้อย และควรชมเชยเมื่อเด็กกระทำความดี
3. ควรเปิดโอกาส ให้เด็กพิจารณาความถนัดด้วยตนเอง
4. เด็กควรเข้าใจเรื่องศาสนาบ้างและไม่ควรเล่าเรื่องผีให้เด็กฟัง
5. ควรให้เด็กหัดอ่านหนังสือทันทีที่เด็กพูดได้และควรอ่านด้วยความเพลิดเพลิน
6. ควรหาหนังสือที่มีเรื่องสนุกให้เด็ก เมื่อเด็กเริ่มอ่านหนังสือออกแล้ว
7. ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ควรจ้างครูพิเศษมาสอนลูกที่บ้าน แบบการสอนภาษาละติน

ควรสอนด้วยวิธีการสนทนาและการแปล ไม่ควรสอนกฎไวยากรณ์

หนังสือของ John Locke เล่มนี้มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน และมีการมีอิทธิพลต่อการจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 18 อย่างมากด้วย ในช่วงท้ายๆ ของศตวรรษที่ 17 นี้ มีนักเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กที่น่าสนใจอีกท่านหนึ่งได้แก่ Charles Perrault (1628-1703) ชาวฝรั่งเศสท่านผู้นี้ได้สร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กและเป็นเรื่องสำหรับเด็กที่รู้จักกันทั่วโลกได้แก่เรื่อง The Sleeping Beauty Little Red, Reading Hood, Bluebeard, Puss in Boots Diamonds and Toads, Cinderella, Tales of Mother Goode ฯลฯ เป็นต้น ศตวรรษที่ 18 เริ่มมีการแปลนิทานเรื่องอาหรับราตรีเป็นภาษาอังกฤษ และมีนิทานสำหรับเด็กหรือวรรณกรรมสำหรับเด็กเรื่องเอกของโลกขึ้นอีกต่างจากงานเขียนของ Charise Perrault ได้แก่ เรื่องโรบินสัน ครูโซ (Robinson Crusoe) ของ Daniel Defoe (1719) เรื่องกัลลิเวอร์ ผจญภัย Gulliver's Travels ของ Jonathan Swift 1726 นอกจากเรื่องราว ร้อยแก้วสำหรับเด็กที่เป็นเรื่องๆ เอก แล้วยังมีนิทานและบทกวีสำหรับเด็กโดยเฉพาะได้แก่ชุด Mother goose รวบรวมโดย Issiah Thomas

องค์ประกอบของหนังสือเด็ก

ตัวละคร หรือ Characters คือผู้ที่มีบทบาทปรากฏอยู่ในเรื่องตัวละคร อาจเป็น คน สัตว์ สิ่งของ หรืออะไรก็ได้โดยปกติตัวละครในนิทานจะมีไม่มากทั้งนี้ก็เพื่อความกระชับในการดำเนินเรื่องนั้น ดังเช่น ตัวละครในเรื่องกระต่ายกับเต่า คือ กระต่าย เต่า สมการเส้นชัย การกำหนด

หรือการสร้างตัวละครในนิทานนั้น มีหลักเกณฑ์ที่ไม่ควรมองข้ามเป็นต้นว่าตัวละครจะต้องสมจริง มีเหตุผลที่มาที่ไป ตัวละครที่เป็นสัตว์ที่มีอำนาจ ได้แก่ สิงโต เสือ ช้าง ส่วนตัวละครที่แสดงถึงความเจ้าเล่ห์ ขี้โกง ได้แก่ สุนัขจิ้งจอก หมาป่า ตัวละครที่มักมีปัญหาบ่อย ได้แก่ ลาหรืออาจจะรวมถึงเต่าไปด้วยก็ได้ตัวละครที่ซุกซนมักเป็นสัตว์ทุกชนิดโดยเฉพาะลิง ตัวละครที่อายุยืนจะเป็นตัวไหนไปไม่ได้นอกจากเต่า รวมไปถึงความเชื่อซึ่งชาด้วยตัวละครที่ปราดเปรียวน่ารัก ได้แก่ กระต่าย ไก่ป่า เป็นต้น นอกจากนี้สัตว์บางตัวก็ไม่ควรนำมาใช้ในการแต่งนิทาน เช่น ไล่เดือน กิ้งกือ แมลงสาบและงู เพราะเด็กๆจะไม่ชอบสัตว์จำพวกนี้โดยเฉพาะงู ถ้าไปเขียนว่างูเป็นสัตว์ที่ใจดี มีเมตตาไม่ทำร้ายใคร อาจทำให้เด็กๆ เข้าใจผิดคิดว่างูไม่มีพิษก็ได้

การเขียนภาพประกอบและเทคนิคการวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

หน้าที่และบทบาทของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ใช้ประกอบหนังสือประเภทบันเทิงคดีและสารคดี มีหน้าที่และบทบาทต่อไปนี้

1. เพื่ออธิบายและเสริมเนื้อหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กให้สนใจในหนังสือ
3. สอดคล้อง กลับจุดมุ่งหมายของหนังสือโดยเฉพาะตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้จัดทำ
4. เพื่อจุดประกายและสร้างจินตนาการสำหรับเด็ก
5. ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึก และรักความสวยงาม

ภาพประกอบช่วยอธิบายและเสริมเนื้อหาให้ชัดเจน

ภาพประกอบสำหรับเด็กช่วยอธิบายและเสริมสร้างให้เด็กเกิดความเข้าใจเกิดความถูกต้องชัดเจน โดยเฉพาะหนังสือสารคดีสำหรับเด็กภาพประกอบจะต้องถูกต้องและชัดเจนตามความเป็นจริงทุกประการไม่เหมือนภาพประกอบหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็ก ภาพประกอบไม่จำเป็นต้องเหมือนจริง แต่ผู้วาดภาพประกอบหรือนักวาดภาพ สามารถคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาเองได้ตามเนื้อหาของเรื่องราวโดยให้ภาพเกิดความสอดคล้อง หรือมีความสัมพันธ์กับเรื่องหรือเนื้อหา

ภาพประกอบปกหนังสือสำหรับเด็กมีส่วนช่วยให้เด็กมีความสนใจในหนังสืออย่างมาก เพราะสิ่งแรกที่เด็กเห็นได้แก่ปกของหนังสือภาพปกของหนังสือวาดให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และมีการออกแบบอย่างสวยงาม จะมีส่วนช่วยให้เด็กสนใจมากยิ่งขึ้น ภาพปกของหนังสือและภาพประกอบในเนื้อหาของหนังสือควรมีลักษณะเดียวกัน ภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจของเด็กมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดความสนใจและอยากอ่านหนังสือถ้าเรื่องราวหรือเนื้อหาในหนังสือน่าสนใจหรือสนุก ชวนติดตาม จะเป็นตัวอย่างที่ดีที่จะทำให้เด็กเกิดนิสัยอย่างอ่าน และรักการอ่านในที่สุด

ภาพประกอบตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้จัดทำ

ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กต้องสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ผู้เขียนหนังสือ ดังนั้นนักวาดภาพประกอบจะต้องพบนักเขียนเพื่อฟังความคิดหรือความต้องการของนักเขียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถวาดภาพให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนเรื่องได้อย่างสมบูรณ์ถูกต้องเป็นอย่างดี หากนักวาดภาพไม่สามารถพบปะกับนักประพันธ์ที่ตนเองรับผิดชอบเรื่องของเขา นักวาดภาพจะต้องศึกษาและค้นคว้าข้อมูลให้ได้มากที่สุดเพื่อภาพประกอบที่สร้างสรรค์ขึ้น จะได้มีความบกพร่องน้อยที่สุด สิ่งที่สำคัญที่สุดของนักวาดภาพประกอบจะต้องพบกับผู้เขียน และรับฟังความคิดและความต้องการของผู้เขียน และนักวาดภาพสามารถออกความคิดเห็นควบคู่พร้อมๆ กันได้ด้วย เพื่อที่จะทำให้ภาพประกอบบังเกิดความสำเร็จและถูกต้องมากที่สุด หลังจากนักวาดภาพประกอบพบปะกับนักเขียน และสร้างความเข้าใจกันเป็นอย่างดีแล้ว นักวาดภาพจะต้องกลับไปร่างภาพและออกแบบภาพประกอบจัดหน้า กำหนดตัวอักษรของเนื้อเรื่องแบ่งตอนของเนื้อหาให้เหมาะสม จากนั้นจึงนำเอาแบบภาพร่างหรือที่เรียกกันว่า "ดัมมี่" เอามาให้ผู้เขียนเรื่องและบรรณาธิการตรวจ หรือศึกษาการอีกครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและได้ภาพประกอบที่สมบูรณ์แบบที่สุด

ภาพประกอบสร้างจินตนาการสำหรับเด็ก

นอกจากเด็กแต่ได้รับความรู้ ความเข้าใจและความคิดฝันจินตนาการจากเรื่องในหนังสือแล้ว ภาพประกอบถือได้ว่าช่วยอธิบายให้เรื่องมันชัดเจนยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ยังมีรายละเอียดอื่นๆ ในภาพที่จะช่วยให้เด็กเกิดความคิดจินตนาการต่อเนื่องได้ ความสนใจที่มีต่อภาพ ไม่ว่าจะจากในหนังสือภาพหรือจากรูปภาพทั่วไป ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการทำงานของระบบประสาท ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญาของเด็ก จินตนาการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์เพื่อการเรียนรู้ จินตนาการนำไปสู่การคิด นำไปสู่การเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ งานวิจัยทางการศึกษาระบุว่าการสร้างจินตนาการในตัวมนุษย์ควรเริ่มต้นที่วัยเด็กเป็นสำคัญ เพราะเป็นช่วงวัยที่ระบบประสาทมีการพัฒนาอย่างเต็มที่ อีกอย่างได้แก่ องค์ประกอบของภาพ รูปแบบในภาพ สี น้ำหนักของสีและเทคนิคในการสร้างสรรค์ (อุดม เพชรสังหาร. 2560 : Online)

ภาพประกอบที่มีผลต่อความละเอียดถี่ถ้วน ความประณีตและทำให้เด็กรักในสิ่งที่สวยงาม

ถ้าภาพประกอบสำหรับเด็กมีความสวยงาม สีสันสะอาดสดใส และถูกจัดกระทำภาพประกอบ เฉพาะของตัวเอง อีกทั้งผู้วาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กจะต้องพิจารณาเลือกวัสดุและอุปกรณ์ในการจัดทำภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ด้วยความเหมาะสมกับลักษณะงานเฉพาะของผู้วาดภาพประกอบเอง ซึ่งจะทำให้ผู้วาดภาพประกอบมีความสุข และเกิดความสุขสนุกสนานกับการสร้างสรรค์ผลงาน ความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัยที่ผู้วาดภาพประกอบจะต้องรู้

หน้าที่ของตนเองโดยต้องเข้าใจว่าตนเองจะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นอีกหลายคน เช่น นักเขียนเจ้าของสำนักพิมพ์ บรรณาธิการหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วาดภาพประกอบต้องการข้อมูล โดยผู้ว่า จะต้องรับฟังแนวทางการเสนอข้อคิดเห็นของผลงานได้ นักภาพวาดภาพประกอบที่ดีจะต้องไม่ผลัดวันประกันพรุ่งและจะต้องตรงต่อเวลานัดหมายด้วย นักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กจะต้องมีความรักและห่วงใยในผลงานของตนเองตัวเองและระลึกเสมอว่า ผลงานของตนเองนั้นมีคุณภาพและมากคุณค่า

ชนิดและประเภทของภาพประกอบ หนังสือสำหรับเด็ก

ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดี และสารคดีแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิดคือ

1. ภาพวาด
2. ภาพถ่าย

ภาพวาด หมายถึง ภาพที่เกิดจากการจัดทำขึ้นโดยอุปกรณ์การวาดภาพ ได้แก่ ปลายเส้น ภาพขาว-ดำ ภาพวาดระบายสีตั้งแต่ 2 สีขึ้นไป เพื่อใช้ประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

ภาพถ่าย หมายถึง ภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือถ่ายภาพบันทึกภาพสำหรับประกอบเนื้อหาในหนังสือ ภาพถ่ายอาจจะใช้กล้องถ่ายภาพ หรือเครื่องมือถ่ายภาพสำเร็จรูปก็ได้

สำหรับภาพที่มีสีเข้ามาเกี่ยวเนื่อง ผลการวิจัยของวุฒิ แตรสังข์ รายงานไว้คือ เขาพบว่าเด็กชอบภาพถ่ายหลายสี (สีธรรมชาติ) เป็นอันดับแรก ภาพถ่ายขาวดำเป็นอันดับที่ 2 และภาพถ่ายสีเดียวที่ไม่ใช่สีดำเป็นอันดับสุดท้าย

สีของภาพ ผลการวิจัยส่วนมาก ทั้งในประเทศและต่างประเทศยอมรับว่าความสำคัญของภาพสีมีอิทธิพลต่อความชอบและความสนใจของเด็กหนังสือสำหรับเด็กที่ไม่ออกแบบภาพให้มีสีด้วยจะได้รับความนิยมห่างจากเด็ก zoomer พบว่าเด็กที่เรียนอยู่เกรด 4 5 และคงชอบภาพสีน้ำมากกว่าภาพลายเส้นและภาพเงาและยังกล่าวอีกว่าภาพสีน้ำช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการได้มากกว่าภาพลักษณะอื่น

ขนาดของภาพ ภาพในหนังสือสำหรับเด็กผู้ออกแบบมักเป็นห่วงเรื่องขนาดภาพว่าขนาดใดที่เด็กชอบขนาดมีอิทธิพลต่อความชอบของเด็กดีในเรื่องนี้มีคำตอบจากการวิจัยว่าภาพขนาดใหญ่จะได้รับความสนใจจากเด็กมากกว่าภาพขนาดเล็กภาพเต็มหน้าถึงภาพครึ่งหน้านั้นเด็กชอบเอากันเด็กจะชอบภาพถ่ายขนาดใหญ่ภาพถ่ายขนาดกลางและภาพถ่ายขนาดเล็กตามลำดับ ส่วนภาพที่เป็นลายเส้นใหญ่และเล็กชอบรองลงมาจากภาพถ่ายขนาดเล็กภาพเงาขนาดเล็กเด็กจะชอบเป็นอันดับสุดท้าย (วิริยะ สิริสิงห์ สุวีริยาสาส์น, 2537: 27)

หลักการออกแบบเบื้องต้น

การออกแบบ คือ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ด้วยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ รวมถึงการปรับปรุงดัดแปลงของที่มีอยู่เดิมให้เหมาะสมและดีขึ้น

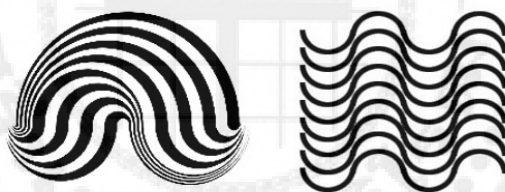
ส่วนประกอบของการออกแบบ (Elements of Design) ได้แก่

1. เส้น (Line)
2. ทิศทาง (Direction)
3. รูปร่าง และรูปทรง (Shape and Form)
4. ขนาดและสัดส่วน (Size & Proportion)
5. ลักษณะพื้นผิว texture
6. น้ำหนักและสี (Value and Color)

ส่วนประกอบของการออกแบบ เราสามารถนำมาร่วมกันหรือแยกออกด้วยลักษณะใกล้เคียงกัน กลมกลืนกันจากการเพื่อให้เกิดการไหลกันและตัดกันได้ตามความต้องการ

ความกลมกลืนของเส้น

เส้นที่ 1 จัดการกับเส้นที่ 5 และ 6 เส้นที่ 1 กลมกลืนกันกับเส้นที่ 2 และเส้นที่ 2 กรมกลืนกับเส้นที่ 3 เรียงตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเส้นที่อยู่ใกล้เคียงกันจะกลมกลืนกันและเส้นที่อยู่ไกลกันจะแตกต่างกันหรือตัดกัน

ภาพประกอบ 1 เส้นที่มีลักษณะและทิศทางเหมือนกันย่อมกลมกลืนกัน

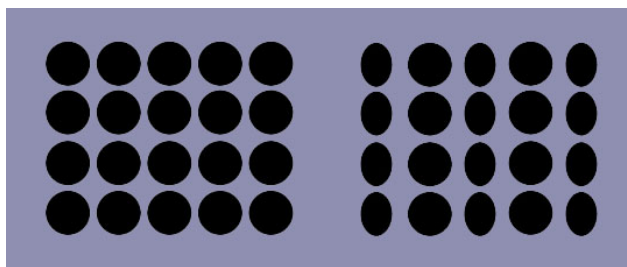
ที่มา: (อ้างอิงจาก : <http://watkadarin.com>)

ความกลมกลืนของทิศทาง

ทิศทางแสดงลักษณะให้เราทราบว่า เราจะต้องเตรียมไปในทางใด หรือความรู้สึกจะทำให้เกิดความเข้าใจว่าควรจะไปในทางใดทิศทางใด หรือเคลื่อนไหวในทางใดทางทิศที่อยู่ใกล้เคียงกันจะกลมกลืนกัน ทิศทางที่อยู่ไกลกันจะให้ความรู้สึกไกลกันซึ่งสิ่งเหล่านี้เราจะรับรู้ได้หรือรู้สึกได้ เข้าใจได้ด้วยเงื่อนไขของประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่

ความกลมกลืนของรูปร่างและรูปทรง

รูปร่างมี 2 มิติ คือ กว้างกับยาว รูปทรงมี 3 มิติ คือ กว้าง ยาว และหนาหรือสูง รูปร่างและรูปทรงมี 2 ลักษณะคือ รูปร่างและรูปทรงตามธรรมชาติกับรูปร่าง และรูปทรงอิสระ

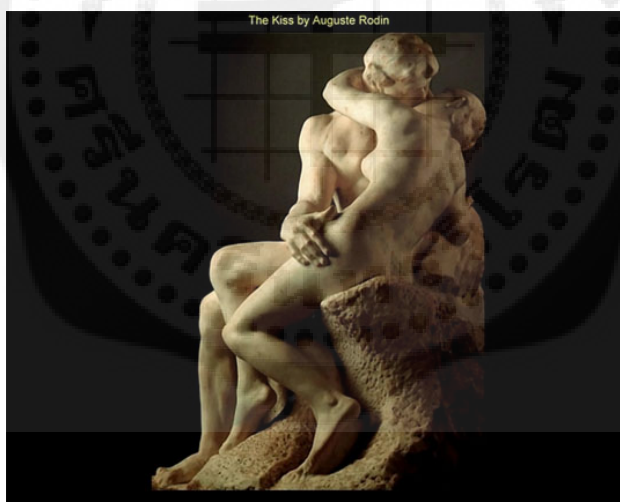

ภาพประกอบ 2 รูปร่างที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันย่อมกลมกลืนกัน

ที่มา: (อ้างอิง: <http://watkadarin.com>)

ความกลมกลืนของขนาดและสัดส่วน

ขนาด หมายถึง ลักษณะที่บอกให้เราทราบว่าของสิ่งนั้น สิ่งนี้ มีวัตถุสิ่งนั้น วัตถุสิ่งนี้ มีมวลหรือปริมาตรเป็นอย่างไร มีรูปร่าง และรูปทรงอย่างไร การเอารูปร่างหรือรูปทรงมา เปรียบเทียบกันด้วยขนาดเราจะได้สัดส่วนเป็นอย่างไร

ภาพประกอบ 3 ความกลมกลืนด้วยขนาดและสัดส่วน

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://watkadarin.com>)

ความกลมกลืนกันของลักษณะพื้นผิว

ลักษณะของผิว หมายถึง ลักษณะเรียบหรือลักษณะหยาบ ของผิววัตถุตามตามองเห็น ผิวเรียบจะจัดการกับผิวหยาบขรุขระ ดังนั้นในการออกแบบจึงต้องคำนึงถึงลักษณะของพื้นผิว ในการออกแบบให้ดูกลมกลืนกันหรือเลือกใช้ในลักษณะพื้นผิวตัดกันตามความเหมาะสม

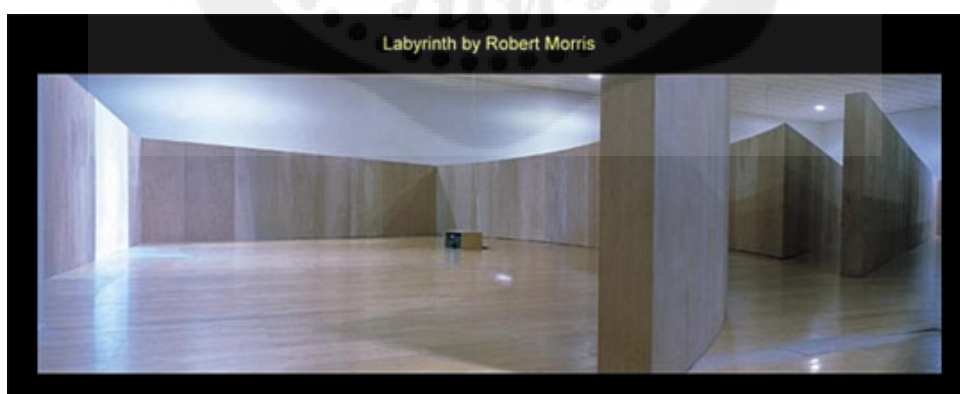

ภาพประกอบ 4 ลักษณะผิวที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันย่อมกลมกลืนกัน

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://watkadarin.com>)

ความกลมกลืนของสีและน้ำหนักของสี

น้ำหนักของสี หมายถึง ความเป็นสีอ่อนแก่ ตามลำดับ สีอ่อนตัดกันกับสีเข้ม ระดับความอ่อนไปหาความเข้มของสีแบ่งออกเป็นระยะ น้ำหนักความเข้มของสีอ่อนจะผสมสีขาว และมีความเข้มขึ้นโดยผสมสีดำ ทำให้เกิดน้ำหนักหรือเข้มมากขึ้นสีมีค่าจำกัดความ ดังนั้นสีจึงหมายถึง ความเข้มของแสง

ภาพประกอบ 5 ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ หรือน้ำหนักของแสงเงาที่ไม่ตัดกันรุนแรงบนพื้นผิวที่ นุ่มนวล ให้ความรู้สึก ประสานกลมกลืนกันได้ดี

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://watkadarin.com>)

จิตวิทยาของสี

การที่ผู้วาดภาพประกอบจากเลือกใช้สีในการวาดภาพ ผู้วาดภาพประกอบจะต้องเข้าใจในความหมายของสีต่างๆ ด้วย เพื่อที่ภาพวาดออกมาจะได้สอดคล้องหรือตรงกันกับความหมายของเรื่องที่คุณเขียนหนังสือหรือต้องการสื่อ และแสดงถึงความหมายความรู้สึก

สีและความหมายของสี

ตัวอย่างเช่น

สีแดง ให้ความรู้สึกร้อนหรือเหตุการณ์ดุเดือด มีความหมายแทนไฟ
 สีนํ้าเงิน ให้ความรู้สึกสงบเยือกเย็น มีความหมายแทนน้ำ
 สีเหลือง ให้ความรู้สึกสดใสรุ่งเรือง และความศรัทธา
 สีฟ้า ให้ความรู้สึกว่า ภาวะบรรยากาศของท้องฟ้า
 สีเขียว ให้ความรู้สึกสดชื่นเป็นธรรมชาติ
 สีนํ้าตาล ให้ความรู้สึกเข้มแข็ง สง่างาม แทนภูเขา
 สีส้ม ให้ความรู้สึกกล้าโดดเด่น ชั้นบรรยากาศตอนเช้า
 สีขาว ให้ความรู้สึกสะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสหรือเย็น
 สีดำ ให้ความรู้สึกมืดๆ เหนียวๆ ลึกลับและมีเสน่ห์

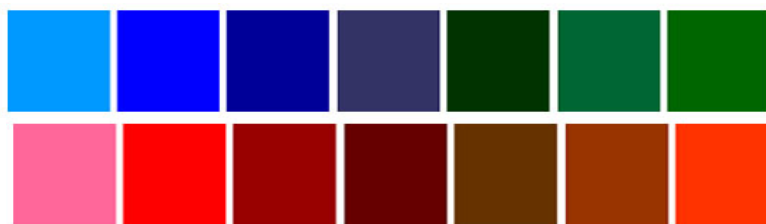
จากความหมายของสีข้างต้นผู้วาดภาพประกอบสามารถใช้สีและความหมายของสี ในการเลือกใช้สีเพื่อความหมายในภาพ ได้โดยภาพที่สร้างสรรค์ โดยสร้างสารออกมา จะถูกต้องสื่อความหมายได้ดี และชัดเจน และนอกจากนี้ สียังแบ่งออกเป็นกลุ่มสี วรรณะร้อนคือกลุ่มสีแดง และสีที่พ่นออกมาทางสีแดง ในวงจรของสีลักษณะสีร้อน น่าจะสื่อความหมายในด้านกระฉับกระเฉง ร้อน และรวดเร็ว แสดงความกล้า ส่วนสีกลุ่ม วรรณะเย็น ได้แก่ สีที่อยู่ในกลุ่มสีเขียว และค่อนข้างไปทางสีเขียว เป็นสีที่ให้ความรู้สึกเย็น สดชื่น สบาย และมีความสงบสุขร่มเย็น

แม่สีมี 3 สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน

แม่สีถือว่าเป็นสีขั้นที่ 1 ในวงจรของสี

สีขั้นที่ 2 คือ สีที่เกิดจากการผสมกันของสีขั้นที่ 1 ได้แก่ สีแดงผสมกับสีเหลืองได้สีส้ม สีเหลืองผสมกับสีน้ำเงินได้สีเขียว สีน้ำเงินผสมกับสีแดงได้สีม่วง

สีขั้นที่ 3 ได้แก่ สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 ผสมกับสีขั้นที่ 2 ได้แก่ สีแดงผสมกับสีส้มได้สีแดงส้ม สีส้มผสมกับสีเหลืองได้สีเหลืองส้ม สีเหลืองผสมกับสีเขียว ได้สีเหลืองเขียว สีเขียวผสมกับสีน้ำเงินได้สีเขียวน้ำเงิน สีน้ำเงินผสมกับสีม่วงได้สีม่วงน้ำเงิน สีม่วงผสมกับสีแดงได้สีแดงม่วง จะเห็นว่าสีที่อยู่ใกล้กันในวงจรสีจะกลมกลืนกัน และสีที่อยู่ตรงกันข้ามในวงจรของสีจะเป็นสีที่ตัดกัน ตัวอย่างเช่น สีเหลืองกลมกลืนกับสีเหลืองเขียว ฯลฯ เป็นต้น ส่วนสีตัดกัน ได้แก่ สีเหลืองตรงข้ามกับสีม่วง สีเหลืองจะตัดกับสีม่วง สีส้มจะตัดกับสีน้ำเงิน ฯลฯ เป็นต้น

ภาพประกอบ 6 ความกลมกลืนของสีและน้ำหนักของสี

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://watkadarin.com>)

การผสมสี

การผสมสีเพื่อให้เกิดความเข้มและความอ่อน แก่ของสี นักวาดภาพหรือหน้าออกแบบนิยม เอาสีแท้ (Hue) มาผสมกับสีขาวและสีดำ

Hue+ ขาว = สีผสมขาว (Tint)

Hue+ดำ = สีผสมดำ (Shade)

Hue+สีดํา = สีเทา (Tone)

อุปกรณ์และวัสดุในการวาดภาพประกอบ

อุปกรณ์และวัสดุในการวาดภาพหรือจัดทำเพื่อสร้างสรรค์ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก มีดังต่อไปนี้

1. ดินสอ ดินสอมีชนิด H HB และ B

1.1 ดินสอชนิด H เป็นดินสอไส้แข็ง ใช้ร่างภาพ ความแข็งของสีดินสอ จะจางลงเมื่อเบอร์ของไส้ดินสอมากขึ้นเช่น H, 2H, 3H, 4H, 5H และ 6H

1.2 ดินสอ HB เป็นดินสอที่มีความแข็งของไส้ดินสอและความเข้มดำของดินสอปานกลาง เครื่องดินสอ HB จะอยู่ตรงกลางระหว่างดินสอ H และ B

1.3 ดินสอ B เป็นดินสอที่มีไส้ดินสออ่อนนุ่ม และมีความเข้มของสีดำ มากขึ้นตามเบอร์ของไส้ดินสอ เช่น B, 2B, 3B, 4B, 5B และ 6B การใช้ดินสอดำในการร่างภาพหรือวาดภาพขึ้นอยู่กับลักษณะของการสร้างสรรค์ภาพ ผู้วาดจะต้องเป็นผู้เลือกใช้ให้เหมาะสม กับลักษณะของงานของผู้วาดเอง

2. ปากกา

เป็นอุปกรณ์ที่ผู้วาดภาพประกอบนิยมใช้เหมือนกัน ผู้วาดมาจะวาดภาพที่ต้องการด้วยลายเส้นแล้วจึงลงสีตามต้องการ

3. ฟูกัน

นักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก บางท่านอาจจะมี ความชำนาญกับการ วาดภาพหรือร่างภาพด้วยฟูกันแล้วจึงลงสี

4. สีมีหลายชนิด

สีสำหรับใช้เพื่อระบายภาพหนังสือสำหรับเด็กได้แก่ สีน้ำ สีหมึก สีโปสเตอร์ สีชอล์ค สีเทียนและดินสอสี

5. กระดาษ

กระดาษมีหลายประเภทและหลายลักษณะ มีทั้งผิวละเอียดและยา กระดาษควร เป็นกระดาษวาดภาพโดยเฉพาะ และต้องมีคุณภาพดีส่วนความหนาของกระดาษ ผู้วาด ภาพจะต้อง คำนึงด้วย ผู้วาดภาพประกอบจะต้องเลือกกระดาษให้เหมาะสมกับลักษณะของตนเองหรือเลือก กระดาษที่ใช้ในการวาดภาพให้เหมาะกับงานที่จะใช้จัดทำภาพประกอบตามวัตถุประสงค์

การเขียนภาพประกอบและเทคนิคการวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

ผู้ที่จะเป็นนักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ได้ดีนั้น นอกจากจะมีคุณสมบัติ ดังกล่าวข้างต้น แล้ว นักวาดภาพประกอบต้องฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ พร้อมๆ กับการศึกษา ค้นคว้าในสิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา และพัฒนารูปแบบให้เกิดลักษณะเฉพาะตัว ให้มีขึ้น กับตัวผู้วาดประกอบภาพประกอบเอง และจะต้องระลึกหรือคำนึงถึงคุณภาพ ความ เหมาะสม เป็นสำคัญด้วยการฝึกปฏิบัติเพื่อการวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก เราจะต้อง ศึกษาในสิ่งดังต่อไปนี้

1. การฝึกลากเส้น

เส้นนอน ให้ความรู้สึก สงบ นิ่ง ราบเรียบ เส้นทาง ให้ความรู้สึกแข็งแรงมั่นคงตั้ง ฉากและสง่า เส้นลูกคลื่นหรือเส้นโค้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวต่อเนื่อง เส้นหยักฟันปลาปลายแหลม ให้ความรู้สึกหวาดเสียวและน่ากลัว เส้นหยักฟันปลาหลายตัด ให้ความรู้สึกแข็งแรงและไม่น่ากลัว เส้นประ ให้ความรู้สึกขาดแต่ต่อเนื่องเส้นกันหอย ให้ความรู้สึกม้วนเข้าหรือม้วนออกจากจุดศูนย์กลาง

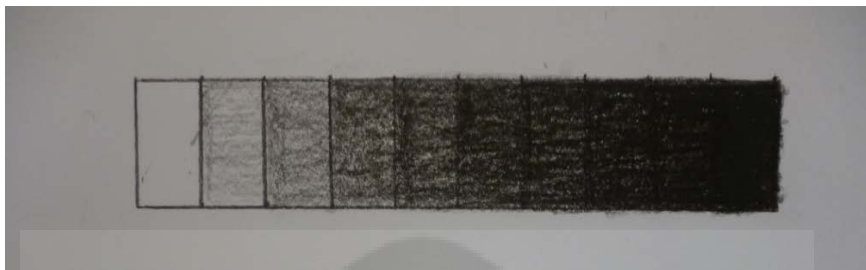

ภาพประกอบ 7 การฝึกลากเส้น

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.phusing.com>)

2. การฝึกแรงเงา

ผู้ฝึกปฏิบัติควรใช้ดินสอที่มีไส้ชนิดเกรด B เพราะดินสอจะมีสีเข้มและไส้ดินสอไม่แข็ง ซึ่งผลจากการปฏิบัติดังกล่าวจะมีผลต่อการวาดรูปหลังจากฝึกปฏิบัติได้ดีพอควรแล้วผู้ฝึกปฏิบัติควรหาวัตถุทรงกลม หรือผลไม้ทรงกลมมาฝึกหัดวาดรูปอย่างง่ายที่สุด

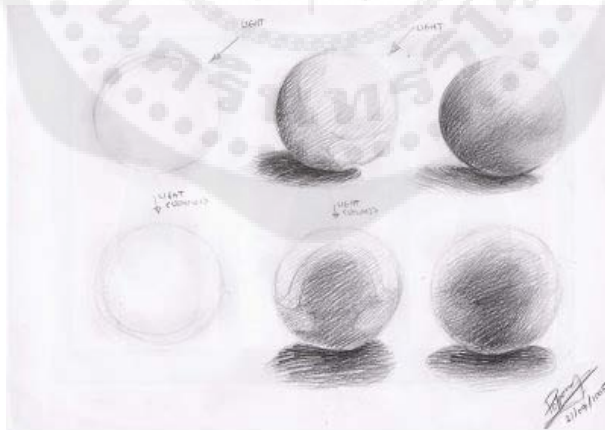

ภาพประกอบ 8 การฝึกแรงเงา

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://maypungpung.blogspot.com>)

3. การสังเกตวัตถุ

ผู้ฝึกปฏิบัติจะต้องสังเกตวัตถุที่มีรูปทรงสามมิติที่มีลักษณะต่าง ๆ กัน และฝึกแรงเงาให้เกิดความชำนาญเมื่อผู้ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญอย่างดีแล้ว ให้ผู้ฝึกปฏิบัติ ลอง เขียนภาพ ทิวทัศน์ ภาพนิ่ง ภาพคนจัด สัตว์ พร้อมแรงเงา ให้เกิดเป็นมิติเสมือนจริง

ภาพประกอบ 9 การสังเกตวัตถุ

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://shading2.blogspot.com>)

4. การฝึกทดลองระบายสีเทคนิคการระบายสีน้ำ

เทคนิคการระบายสีน้ำ ผู้ปฏิบัติจะต้องผสมสีน้ำกับน้ำให้มีความเข้มข้นของสีน้ำให้ใสอยู่ในลักษณะของสีระบายบนกระดาษแล้วเราสามารถมองเห็นเนื้อกระดาษสีขาวโดยถูกทับเคลือบด้วยสีน้ำ การฝึกวาดภาพด้วยสีน้ำ ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความเข้าใจในกระดาษที่ใช้ในการวาดภาพสีน้ำด้วยความหนาของกระดาษเรียกเป็นแกรมหรือปอนด์ กระดาษที่ใช้ระบายสีเทคนิคสีน้ำที่มีคุณภาพดีจะต้องผลิตจากใยของฝ้าย 100% เครื่องกระดาษ 1 แผ่นจะมีขนาดแตกต่างกันด้วย เช่น ขนาด กว้างxยาว 113x915 เซนติเมตร, 56x76 เซนติเมตร, 26x36 เซนติเมตร, 23x31 เซนติเมตร และ 18x26 เซนติเมตร เป็นต้น การเตรียมกระดาษเพื่อใช้วาดรูปผู้ฝึกปฏิบัติจะต้องนำเอากระดาษที่ใช้สำหรับการวาดภาพด้วยสีน้ำโดยเฉพาะ มาตัดให้ได้ขนาดตามต้องการ แนะนำฟองน้ำมาชุบน้ำมาทาบนผิวของกระดาษทั้งด้านหน้าและด้านหลังทำกระดาษมีผิว 2 ด้าน กล่าวคือ ด้านหนึ่งเป็นผิวเรียบกับอีกด้านหนึ่งเป็นหยาบ ให้ผู้ฝึกปฏิบัติพลิกเอากระดาษด้านหยาบไว้ด้านบนเพื่อใช้ด้านหยาบวาดภาพแล้วจึงนำกระดาษที่ทำน้ำจั้นเปียกชุ่ม วางทาบบิมพ์ลงบนกระดาษรองเขียนพร้อมทั้งใช้กระดาษกาวน้ำปิดทับขอบของกระดาษทั้ง 4 ด้าน เมื่อน้ำระเหยแห้งดีแล้ว กระดาษที่เราเตรียมเพื่อใช้ในการวาดภาพระบายสีน้ำจะมีผิวแห้งหน้าของกระดาษตึง พร้อมใช้วาดภาพได้ทันที การวาดภาพระบายสีน้ำนั้นเราจะต้องเตรียมกระดาษโดยใช้ลบบนผิวกระดาษก็เพราะ เพื่อเป็นการเตรียมกระดาษให้กระดาษขยายตัวเมื่อโดนน้ำครั้งแรก หลังจากกระดาษแห้งน้ำแล้ว เรานำกระดาษที่เตรียมพร้อมมาใช้วาดภาพกระดาษจะไม่ขยายตัวอีก ทำให้เราไม่พบอุปสรรคต่อการขยายตัวของกระดาษ ซึ่งถ้าเราไม่เตรียมกระดาษให้ดีอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นมีมากมายต่อการวาดภาพในการวาดภาพระบายสีน้ำ ผู้วาดควรเอียงกระดาษรองเขียนประมาณ 20-30 องศาหรือเอียงกระดาษรองเขียนตามความถนัดของผู้ปฏิบัติ การเอียงกระดาษรองเขียนก็เพื่อ สีน้ำและน้ำจะได้ไม่หยุดกองเป็นแอ่งบนผิวของกระดาษ น้ำและสีน้ำจะไหลจากบนสุดของกระดาษลงสู่ด้านล่างของกระดาษนั่นเอง ซึ่งผู้ว่าสามารถบังคับการไหลซึมของน้ำและสีน้ำ ด้วยทักษะของตัวเอง

เทคนิคการระบายสีน้ำมีดังนี้

ภาพประกอบ 10 ภาพสีน้ำแบบเกลี่ยเรียบ คือการระบายสีจากข้างบนลงล่าง
ลากพู่กันจากด้านขวามาทางซ้าย เริ่มต้นอย่างเดียวและต่อเนื่อง

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://starbucks.exteen.com>)

4.1 เทคนิคการระบายสีลงบนพื้นกระดาษแข็ง

ภาพประกอบ 11 ภาพสีน้ำแบบพื้นกระดาษแข็ง

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://art-zzz.blogspot.com>)

4.2 เทคนิคการระบายสีพื้นก่อนและเว้นรูปไว้

คือระบายภาพพื้นหลังโดยลงสีพื้นก่อน

ภาพประกอบ 12 ระบายภาพพื้นหลังโดยลงสีพื้นก่อน

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.thaiartstudio.com>)

4.3 เทคนิคการระบายรูปก่อนและระบายพื้นที่หลัง คือการระบายสีรูปก่อนแล้วค่อย

ลง สีพื้นตาม

ภาพประกอบ 13 การระบายสีรูปก่อนแล้วค่อยลง สีพื้นตาม

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://starbucks.exteen.com/20120404/entry>)

4.4 การระบายสีทับซ้อนกัน เพื่อแสดงบรรยากาศและอากาศต้องรอสีระบายครั้งแรกแห้งก่อน เราจึงมาระบายสีครั้งที่ 2

ภาพประกอบ 14 การระบายสีทับซ้อนกัน

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.bbblogr.com/how-to-draw-5-sky-painting/>)

4.6 การระบายสีแห้งบนกระดาษแห้ง หมายถึง การเอาน้ำจากหลอดโดยไม่ผสมน้ำแล้วใช้พู่กันระบายเลยจะได้เทคนิคอีกแบบหนึ่ง

ภาพประกอบ 15 เทคนิคการระบายสีแห้งบนกระดาษแห้ง

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.pbwatercolor.org>)

4.7 การระบายสีน้ำจากหลอดและระบายบนกระดาษเปียก

ภาพประกอบ 16 เทคนิคการระบายสีน้ำจากหลอดและระบายบนกระดาษเปียก หรือแห้งบนเปียก

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.pbwatercolor.org>)

4.8 การระบายสีแบบไหลย้อย ความนิ่งกระดาษรองมากองศาขึ้นน้ำต้องขมจ้ำ

ภาพประกอบ 17 เทคนิคการระบายสีแห้งบนกระดาษแห้ง

ที่มา: (อ้างอิง: <http://www.thaiartstudio.com>)

4.9 การระบายสีโดยการโรยเกลือหรือน้ำตาลทราย จะได้ลักษณะพื้นผิว อีกแบบหนึ่ง

ภาพประกอบ 18 เทคนิคการระบายสีโรยเกลือ

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.bbblogr.com>)

4.11 เทคนิคการระบายสีท้องฟ้าจำฝน น้ำสีต้องชมบนกระดาษเปียกน้ำหรือ หมาดๆ

ภาพประกอบ 19 เทคนิคการระบายสีท้องฟ้าจำฝน

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://oknation.nationtv.tv>)

ภาษาและตัวอักษร

เด็กชอบอ่านหนังสือที่ใช้ภาษาง่ายๆ ชอบคำซ้ำบ่อยบ่อย มีความคล่องจอง มีจังหวะในการเล่นคำ ชอบเรื่องที่มีตัวหนังสือไม่มาก ชอบเรื่องที่ใช้ตัวอักษรแบบธรรมดาไม่มีหัว ไม่ชอบตัวอักษรประดิษฐ์ ภาษาดังกล่าวนี้นี้จะทำให้เด็กเพลิดเพลินและอ่านเรื่องได้อย่างสนุก เช่น เรื่องขนมแบ่งจีข้าวเขียวผู้เสียสละหนูมากับหนูมี

อักษรหรือตัวหนังสือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของหนังสือ สำหรับเด็กที่มีผลต่อการสัมผัสทางสายตา และจะส่งผลให้เด็กชอบหรือไม่ชอบหนังสือเล่มนั้นได้ด้วยรูปแบบอักษร ชนิดไหนขนาดไหนและลักษณะอย่างไร ยังไม่มีการวิจัยแต่โดยสามัญสำนึกตัวหนังสือที่อ่านง่ายจะมีผลทำให้เด็กติดตามอ่านเรื่องราวของหนังสือนานๆไปได้ตลอด

ขนาดโดยหลักการทางจิตวิทยาพัฒนาของเด็ก การรับรู้ทางสายตาของเด็กนั้นจะได้รับรู้สิ่งต่างๆและรูปแบบอย่างหายาบบหายาบหรือในรูปกลุ่ม ไม่สนใจรายละเอียดลักษณะ เช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องตัวหนังสือว่าจะต้องใช้ขนาดโตในเด็กเล็กๆ ขนาดตัวอักษรนี้จะค่อยๆ ลดลงตามลำดับ วัยที่เจริญเติบโตขึ้นหรือโดยกลับกัน ยิ่งเด็กอายุน้อยลงขนาดของตัวอักษรก็จะโตขึ้นเป็นปฏิกิริยาถกลับกัน

สีของตัวอักษรหนังสือส่วนมากพิมพ์สีดำบนพื้นกระดาษสีขาว เพราะต้นทุนในการพิมพ์บนกระดาษขาวต่ำกว่าพิมพ์ลงบนกระดาษสี และหมึกสีดำก็ราคาถูกกว่าพิมพ์สีอื่นอื่นๆ อย่างไรก็ดีสิ่งสำคัญที่จะต้องคิดถึงก่อนอื่นก็คือ การตัดกันของตัวอักษรกับพื้นที่พิมพ์ถ้ายังตัดกันมาก ย่อมทำให้เห็นและเห็นชัดมากขึ้นเท่านั้น

วรรณิ แยมปทุม ได้พูดถึงการรับรู้ตัวอักษรสีต่างๆ คือ สีเขียวสีน้ำเงินและสีดำที่พิมพ์บนพื้นสีเขียวพบว่า ในกลุ่มเด็กชายความสามารถในการรับรู้ตัวอักษรสีต่างๆ คล้ายๆ กันซึ่งผิดกับเด็กหญิงที่มีความสามารถในการรับรู้อักษรสีต่างๆ ต่างกันมาก แต่นี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่อาจไม่กระทบกระเทือนมากนัก ต่อให้ใช้ตัวอักษรสีมาออกแบบ และยิ่งมองในแง่เด็กเก่งเด็กอ่อนแล้วไม่มีอะไรแตกต่างกันเลยในเรื่องของการรับรู้อักษร

อย่างไรก็ดีมีการค้นพบที่น่าสนใจเช่นว่าระหว่างอักษรสีน้ำเงินกับสีเขียวอย่างไรหนจะทำให้การรับรู้ในอัตราเร็วต่างกันผลปรากฏว่าตัดเทียมกันนั้นก็คือการพิมพ์อักษรเป็นสีเขียวหรือสีน้ำเงินก็ได้ได้รับรู้ได้เท่ากัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอัตราเร็วของการรับรู้อักษรสีดำบ้าง ก็ปรากฏว่าอักษรสีเขียวและสีน้ำเงินให้ผลดีกว่าอักษรสีดำ

ที่กล่าวมานี้หมายถึงการพิมพ์อักษรสีใดสีหนึ่งบนพื้นสีขาว แต่ถ้าเกิดมีใครพิมพ์อักษรทั้ง 3 สีไว้ด้วยกันในหน้าเดียว ผลการวิจัยบอกว่าจะไม่มีสีใดมีพลังมากกว่ากันอย่างเด่นชัด แต่แนวโน้มว่าอักษรสีดำจะทำให้เด็กสามารถรับรู้ได้ดีกว่าอีก 2 สีเมื่อพิมพ์อยู่ด้วยกัน

นอกจากนั้นเนื้อเรื่องเด็กชอบ ได้แก่ นิทานที่มีเจ้าหญิงเจ้าชาย พ่อมดแม่มด เทวดา นางฟ้า เรื่องไม่ยากเกินไป เด็กชอบเรื่องที่มีตัวเอกเป็นสิ่งที่มีชีวิตเดินวิ่งได้ เช่น สัตว์มากกว่าเรื่องที่ ตัวเองเป็นสิ่งมีชีวิตเหมือนกัน แต่เดินวิ่งไม่ได้ เช่น ต้นไม้ อย่างไรก็ตามเรื่องที่เด็กชอบนั้นจะมี ลักษณะดังนี้

1. เรื่องสิ่งเล็กแสดงความสามารถชนะทุกสิ่งอย่าง เช่น ลูกไก่แสนกล ตะเพียน จำหนุ กับราชสีห์ เจ้าหญิงหัวแม่มือ เป็นต้น
2. เรื่องที่แสดงความเจ้าเล่ห์เพทุบาย กลั่นแกล้งแล้วแพภัยตัวเอง เช่น เรื่องหนูน้อย หมวกแดงหมาป่ากับลูกแกะ เป็นต้น
3. เรื่องเกี่ยวกับความน่ารักของสิ่งที่ได้รู้จัก เช่น สัตว์ต่างๆ ได้แก่ ลูกหมีเป็นหวัด ลูก หมีปวดฟัน ลูกหมีปวดท้อง ลูกเปิดชีหเร่
4. เรื่องตำนาน เช่น ทำไมน้ำทะเลถึงเค็ม
5. เรื่องคำทายเช่น 200 ปริศนา คำทายอะไรเอ่ย
6. เรื่องจินตนาการ สนุกสนานเหลือเชื่อ เช่น กระต่ายน้อยกับหินวิเศษ จะเข้าท้องผูก ตะเกียงพระจันทร์
7. เด็กชอบเรื่องที่เป็นชุด เช่น นิทานอีสป ชุดลูกหมี ลูกหมีปวดท้อง
8. เรื่องที่ใช้ชาวน ความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา เช่น เรื่องศรีธนญชัย หมาป่า แสนฉลาด
9. เรื่องที่เสริมสร้างลักษณะนิสัย เช่น เรื่องลูกไก่แสนสวย 10. เรื่องลึกลับแปลไม่ต้ง ทับซ้อนมากนัก เช่น หนังสือการ์ตูน

นิทานหรือเรื่องสำหรับเด็กนั้นถ้าจะให้ เป็นเรื่องที่ประทับใจผู้อ่านควรประกอบด้วยหลัก สำคัญสำคัญดังนี้

1. บทนำต้องเอาใจผู้อ่านทันทีเมื่อเปิดอ่าน
2. ตัวละครต้องมีชีวิตชีวาแสดงออกด้วยพฤติกรรมและคำพูดที่เป็นไปตามธรรมชาติ
3. ตัวละครนั้นๆ ต้องมีการกระทำ action ซึ่งจะดำเนินเรื่องไปสู่เป้าหมาย โดยมี เหตุการณ์ตามลำดับไปสู่จุดสุดยอดซึ่งตรงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. เรื่องต้องมีการต่อสู้ หรือมีปัญหที่ตัวละครเอกในเรื่องต้องประสบ ตัวเอกจะ แก้ปัญหาด้วยการต่อสู้กับสิ่งหนึ่งสิ่งใด คนหนึ่งคนใดหรือด้วยการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง
5. ต้องสร้างความตื่นเต้นระทึกใจให้แก่ผู้อ่านตลอดเวลาว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้นหรือจะ จบลงอย่างไร
6. จะต้องมิจุดสุดยอด คือจุดเด่นที่สุด เมื่อได้แก้ปัญหาแล้ว ได้ตัดสินใจแล้วหรือถึง เป้าหมายแล้ว
7. เมื่อเรื่องถึงจุดสุดยอดแล้วต้องจบทันที เพราะผู้อ่านรู้สึกพึงพอใจแล้ว ไม่ต้องเพิ่ม การสอนศีลธรรมหรือสรุปเรื่องอีก

8. กระดาษที่ใช้พิมพ์ เด็กชอบตัวหนังสือหรือภาพที่พิมพ์ลงบนกระดาษสีขาว ชอบกระดาษหนามากกว่า กระดาษบาง แต่เด็กที่อยู่ในช่วงก่อนวัยรุ่นและวัยรุ่น นอกจากชอบกระดาษพิมพ์สีขาวแล้ว ยังชื่นชอบเป็นพิเศษกับลวดลายต่างๆ ที่จะพิมพ์ลงบนพื้นกระดาษก่อนที่จะพิมพ์ตัวอักษรทับลงไป

9. ขนาดรูปเล่มและการวางหน้า หนังสือเล่มใหญ่กับหนังสือเล่มเล็กเด็กชอบเท่ากัน แต่เนื่องจากขนาดหนังสือเด็กในประเทศเรานิยมใช้กันอยู่มีเพียง 2 ขนาดคือ 16 หน้ายก กับ 8 หน้ายก ทั้งนี้เพราะถือเอาหลักประหยัดเป็นสำคัญ เด็กจะชอบหนังสือปกแข็งมากกว่าหนังสือปกอ่อน การวางหน้าหรือการจัดวาง layout หนังสือสำหรับเด็กนี้ นับเป็นงานหลักหรือหัวใจของการทำหนังสือเด็ก ต้องใช้หลักเกณฑ์มากเป็นพิเศษในการสร้างหนังสือสำหรับเด็กแต่ละเล่ม

10. ความหนา บาง เนื่องจากเด็กชอบเรื่องที่ไม่ยาวเกินไป ความหนาของหนังสือสำหรับเด็กจึงไม่ควรหนาเกินไป และขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงจำนวนหน้าที่จะลงกรอบในการตีพิมพ์แต่ละครั้ง คือกรอบหนึ่งๆ ตาม มาตรฐานที่นิยามกำหนดหน้าจะมี 8 หน้าหรือ 16 หน้า หนังสือสำหรับเด็กก็ควรจะมีขนาดตั้งแต่ 8 หน้า 16 หน้า 24 หน้า 32 หน้า

การเขียนหนังสือต้องรู้จักผู้อ่าน

หลายท่านคิดว่าการเขียนเรื่องสำหรับเด็กเป็นของง่าย เช่น เกี่ยวกับการหลับตาเขียนหนังสือนี้เป็นความคิดที่ถูกต้องเหมือนกัน ถ้าหากว่าการเขียนนั้นเป็นการนำเอาเรื่องเก่ามาเล่าใหม่ เอานิทานที่เขาเล่าว่ามาลอกเลียนใหม่ แต่ถ้าจะเขียนนิยายใหม่เพื่อเด็กสักเรื่องหนึ่งนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ย่ายนัก เนื่องจากจะเรื่องสำหรับเด็กเป็นงานเขียนสร้างสรรค์เช่นเดียวกับงานเขียนสำหรับผู้ใหญ่ ท่านต้องเข้าใจเด็กอย่างลึกซึ้งและเข้าใจเด็กในวัยต่างๆ ดีพอ เช่น เด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ เด็กวัยนี้เรียนและอ่าน โลกที่เด็กวัยนี้รู้จักอยู่ในขอบเขตจำกัดและที่รู้จักดีก็คือสิ่งแวดล้อมใกล้ๆ ตัวนั่นเอง ผู้อ่านทุกวัยต้องการอ่านเรื่องที่ตัวละครเท่ากับตัวผู้อ่าน หรือโตกว่าผู้อ่านเล็กน้อย เรื่องที่มีตัวละครเล็กกว่าผู้อ่าน เด็กจะไม่ชอบอ่าน

หนังสือเด็กที่ดีควรจะมียอดประกอบต่อไปนี้

1. มีจุดสุดยอดของเรื่องดี
2. โครงเรื่องทราบดีซึ่งกินใจ
3. นิยายอ่านชวนให้อ่าน
4. ตัวละครมีการพัฒนาดีขึ้น
5. ภาษาที่ใช้เขียนง่ายอ่านเข้าใจทันที
6. สนุก

ชอมเมอร์เซท มอห์ม เขียนไว้ว่า นวนิยายเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่ง จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของนวนิยายไม่ใช่คำสั่งสอน แต่เป็นความบันเทิงอารมณ์ นวนิยายที่ดีเพียงเรื่องเดียวมีค่าเท่ากับบทความทางวิชาการ 100 บทความ เพราะเรื่องที่ดีนั้นมีชัยพัฒนาปัญญาแต่เพียงอย่างเดียว

ความดีของเรื่องจะซึมซับเข้าไปในโลกสี่รุ้งของเด็ก ตราตรึงอยู่ในความทรงจำเป็นจินตนาการ บรรเจิด เป็นความรักแสนหวานและความเข้าใจอันสุนทร สิ่งเหล่านี้แหละเป็นของขวัญที่ผู้เขียนมอบให้แก่ผู้อ่าน

การสร้างตัวละคร

ตัวละครคือ ผู้แสดงพฤติกรรมออกมาตามลักษณะเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมอันต่อเนื่อง เป็นโครงเรื่อง ซึ่งประกอบกิริยา อาการ การผจญภัย การแก้ปัญหาและภาคี่คลายปมในเรื่อง

กุหลาบ มลลิกะมาส กล่าวว่า ตัวละครคือผู้มีบทบาทในเรื่อง ตัวละครจะต้องเหมือนมนุษย์ (หรือใกล้เคียงที่สุด) แต่จะต้องไม่ใช่มนุษย์จริงคนใดคนหนึ่ง มิฉะนั้นจะกลายเป็นบุคคลจริงในจดหมายเหตุหรือในพงศาวดารไป ตัวละครนั้นนอกจากจะเป็นคนแล้ว สัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ สิ่งของยังสามารถจะเป็นตัวละครได้อีกด้วย แต่เป็นตัวละครเทียบเท่าคน

นั่นคือตัวละครในเรื่องจะต้องคิดและทำอะไรๆ ได้สมวัยเหมือนกับคนจริงๆ ตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่ก็ต้องพูดจาให้เป็นผู้ใหญ่ อย่าให้ตัวละครที่เป็นเด็กพูดจาหรือทำอะไรเป็นผู้ใหญ่ หรือตัวละครผู้ใหญ่ทำอะไรเป็นเด็ก

เรื่องสำหรับเด็ก ตัวเอกของเรื่องจะต้องเป็นเด็กวัยใกล้เคียงกับผู้อ่าน หรือสูงวัยกว่าผู้อ่านเล็กน้อย และในเรื่องสำหรับเด็กก็จะขาดตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่ไปไม่ได้ เพื่อไว้ช่วยคลี่คลายปัญหา แต่ตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้เขียนจะต้องบรรยายลักษณะท่าทางให้ผู้อ่านได้เห็นภาพพจน์ชัดเจน

ฉาก

ฉาก หมายถึง สถานที่และสิ่งแวดล้อมตลอดจนบรรยากาศต่างๆ และเวลาที่เรื่องนั้นๆ เกิดขึ้นในบางกรณี หากมีบทบาทเสมือนเป็นตัวละครตัวหนึ่งด้วย ปรานี เชียงทอง กล่าวเพิ่มเติมว่า ฉากของเรื่องต้องชัดเจนน่าเชื่อถือถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และชีวประวัติ ประวัติ ฉากของเรื่องต้องตรงความเป็นจริง

กลวิธีการวางโครงเรื่องคือแนวทางที่นักเรียนวางไว้สำหรับเป็นแนวในการเขียนเรื่อง ประกอบด้วยกลวิธีในการเปิดเรื่อง ซึ่งนับเป็นกลวิธีที่สำคัญมากในการเขียนเรื่องเรือ star ferry กล่าวไว้ว่า หากท่านเริ่มต้นไม่ดีไม่สะดุดตาสะดุดใจหรือก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นผู้อ่านก็จะเปิดงานของท่านผ่านไปอย่างไม่เอาใจใส่การเปิดเรื่องมี 3 แบบคือเปิดเรื่องแบบบรรยายเปิดเรื่องด้วยการสนทนาและเปิดเรื่องแบบพรรณนา การเปิดเรื่องแบบบรรยายคือการใช้รายละเอียดสร้างความรู้เข้าใจเพื่อนำมาสู่เรื่อง เช่น การบรรยายเหตุการณ์ตัวละครเข้าเฝ้าเด็ก 3 คนวิ่งจากถนน ที่แยกไปตามทางเดินสู่ลานกว้าง ด้านหลังซึ่งติดอยู่กับป่าละเมาะ ขวัญวิ่งนำหน้าเขาอายุ 14 ปี ร่างกายแข็งแรงสมลักษณะของเด็กชนบททั่วไป ผมสีดำเป็นเงาประกายเมื่อกระทบกับแสงแดดขวัญหันไปมองเด็ก 2 คนที่วิ่ง ตามมาแล้วกระพริบตาช้าๆ (การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายละครจากเรื่องสามสหายนักสืบ) การประดิษฐ์เรื่องด้วยการสนทนาการสนทนายระหว่างตัวละครส่วนสำคัญที่จะสร้างความสนใจให้แก่ผู้อ่านได้ดีขึ้น เพราะเป็นการเปิดเรื่องที่จุดสำคัญของการดำเนินเรื่องทันที เช่น

โหม่งมาดูปลาทองของเราสีทองเพื่อเริ่มเติมเลยสงสัยจะออกไป หมีร้องเรียกคนให้เข้ามาดูปลาทองที่เลี้ยงไว้ในบ่อด้วยเสียงตื่นเต้นและยินดี (จากเรื่องปลาทอง ผู้แต่งวิริย ศิริศิลป์) การเปิดเรื่องด้วยการพรรณนาคือการเปิดเรื่องด้วยการเรียบเรียงข้อความ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลสิ่งของธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมตลอดจนความรู้สึกต่างๆ ของผู้เขียนเพื่อเธอทำให้ผู้อ่านมีส่วนได้เห็นได้ยินและมีความรู้สึกเช่นเดียวกับผู้เขียน เช่น ท่ามกลางลมไอคนที่ผิวพรรณและหมอกยามเช้ายังไม่สลายหยาดน้ำค้างยังเปลี่ยนพื้นบโนไม้เสียงผึ้งประมุขที่ตอมเกสรดอกชมพูตั้งหึ่งหึ่งไม่ขาดเสียง ดอกไม้ดอกหนึ่งกลีบสีขาวบริสุทธิ์ก็เริ่มผลิบานออก (เรื่องดอกไม้จอมหยิ่ง ผู้แต่งบอลล์)

การจัดทำดัมมี่ (Dummy) หนังสือสำหรับเด็ก

หลังจากนักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ได้รับต้นฉบับจากผู้เขียนหรือจากสำนักพิมพ์มาแล้ว ผู้วาดภาพประกอบจะต้องนำต้นฉบับของหนังสือสำหรับเด็กมาอ่านเพื่อทำความเข้าใจว่าเรื่องสำหรับเด็กเรื่องนั้นเป็นอย่างไร แล้วผู้วาดภาพประกอบจึงกลับไปพบผู้เขียนและบรรณาธิการของสำนักพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตกลงพูดคุยกันว่า หนังสือสำหรับเด็กที่จะผลิตขึ้นมา นั้นมีความหนา กี่หน้า ขนาดเท่าไรและผู้เขียนกับสำนักพิมพ์ มีจุดประสงค์หรือมีความต้องการอะไรเพิ่มเติมจากเรื่องที่คุณเขียนเขียนมา หนังสือจะพิมพ์กี่สี โดยในกระบวนการตรงนี้สิ่งที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ทั้งผู้วาดผู้เขียนและทางสำนักพิมพ์จะต้องพบปะและทำความเข้าใจกันให้ดีก่อนโดยฟังความคิดเห็นรอบคอบ และวัตถุประสงค์ของผู้เขียน และสำนักพิมพ์ ผู้เขียนต้องการอะไร เพื่อสื่ออะไรให้แก่เด็ก และมีความต้องการภาพอย่างไร ต้องเน้นตรงส่วนใดของเรื่อง แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากนักวาดภาพประกอบจะรับฟังความคิดของนักเรียนแล้ว นักวาดภาพประกอบจะต้องกล้าที่จะแสดงความคิดและออกความคิดเห็นด้วย เพื่อที่จะได้หนังสือหรือผลงานภาพประกอบที่สมบูรณ์และสวยงามตรงตามความคิดของทุกฝ่าย เมื่อตกลงกันได้ข้อยุติเป็นที่เรียบร้อยแล้วนักวาดภาพประกอบจะต้องนำเรื่องกลับไปอ่านให้ดีอีกครั้ง เพื่อค้นหาและศึกษาข้อมูลทางภาพประกอบ เพื่อภาพที่วาดออกมามีความถูกต้องที่สุดพร้อมทั้งผู้วาดภาพประกอบจะต้องแบ่งหน้าที่ของหนังสือให้พอดีกับข้อตกลงที่พูดคุยกับสำนักพิมพ์ไว้ ผู้วาดภาพประกอบจะต้องร่างภาพของแต่ละหน้าด้วยความตั้งใจและภาพหน้าแรกจะต้องสอดคล้องกับภาพทุกๆ ภาพภายในเล่ม ด้วยการออกแบบของนักวาดภาพเอง ถ้าจะต้องดูสัมพันธ์กันตลอดทั้งเล่มและเป็นรูปแบบลักษณะเฉพาะเหมือนกันตลอดทั้งเล่มด้วย ส่วนการลงสีในภาพร่างผู้วาดอาจจะลงสีในบางภาพเพื่อแสดงให้เห็นตัวอย่างของสีภาพหรือผู้วาดอาจจะใส่สีของภาพทั้งหมด เมื่อตกลงกันได้แล้ว นักเขียน นักวาดภาพจะลงมือทำดัมมี่เพื่อเสนอสถาบันพิมพ์ได้เลย ดัมมี่หรือภาพร่างของหนังสือจะมีลักษณะขนาดเท่าหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับจริงของหนังสือมากที่สุดตำแหน่งของภาพตำแหน่งของตัวอักษรจะต้องถูกกำหนดโดยนักวาดภาพหรือนักออกแบบ ซึ่งต้นฉบับจริงและหลังการจัดทำต้นฉบับเสร็จแล้วผลงานที่สมบูรณ์ ออกมาจะตีพิมพ์หรือใกล้เคียงกันกับภาพร่างหรือดัมมี่นั่นเอง (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริก ยืนพันธ์, 2543 : 61-71)

การจัดอาร์ตเวิร์ค (Artwork)

การส่งต้นฉบับไปให้สำนักพิมพ์จัดตัวอักษรตรงตำแหน่งที่วางในรูปหรือเรียกว่า การจัดอาร์ตเวิร์ค (Artwork) การจัดตัวอักษรกับภาพประกอบเสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องมีการตรวจสอบความเรียบร้อยของต้นฉบับอยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันความผิดพลาด หลังจากนั้นจึงนำต้นฉบับไปสู่กระบวนการพิมพ์ และเมื่อหนังสือถูกจัดพิมพ์จะต้องมีต้นฉบับ ปรู๊ฟของงานพิมพ์ที่เรียกว่า ฉบับปรู๊ฟ เมื่อตรวจสอบปรู๊ฟเรียบร้อยแล้ว จึงจะสู่กระบวนการพิมพ์บนกระดาษจริงและเข้าเล่มเป็นหนังสือที่สมบูรณ์

การสั่งสี การสร้างเพจจะมีศัพท์เฉพาะของการสั่งสีในระบบการพิมพ์โดยเฉพาะ เช่น สีแดงจะมีตัวอักษรย่อคือ M (Magenta) สีดำจะมีตัวอักษรย่อ คือ BI (black) สีเหลืองจะมีตัวอักษรย่อ คือ Y (Yellow) สีฟ้า จะมีตัวอักษรย่อ คือ C (Cyan) ความเข้มของสีคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ เช่น 100% ความเข้มของสีจะเป็นสีเข้มที่สุด และจางลงเมื่อเปอร์เซ็นต์ของสีน้อยลง ตัวอย่างเช่น BI 1-100 หมายถึงสีดำสนิท ดำเข้ม 100% M 10 กับ C 80 หมายถึง ความเข้ม ของสีแดง 10% ผสมกับสีฟ้า 80% จะได้สีฟ้าอ่อนสดใส c 10 กับ m 100 หมายถึงความเข้มของสีฟ้า 10 เปอร์เซ็น ผสมกับสีแดง 100% จะได้สีม่วงอมชมพู (สีบานเย็น) สวยงามสดใส

การเขียนรูปแบบย่อและขยายการจัดทำต้นฉบับหนังสือสำหรับเด็กหรือผู้วาดภาพประกอบต้องมีความรู้ในการสร้างสรรค์เองว่า จะต้องทำอะไร ต่อเทคนิคและกระบวนการการสร้างสรรค์ของแต่ละคนแตกต่างกันออกไปบางคนเขียนภาพใหญ่ๆ เพื่อใช้ทำต้นฉบับ เมื่อเข้าสู่ระบบการพิมพ์ จะต้องย่อรูปให้เหมาะสมกับรูปเล่มเราเรียกว่า เขียนภาพเพื่อการย่อ บางคนเขียนภาพรูปเล็กๆแต่เมื่อนำไปจัดอาร์ตเวิร์คและเข้าระบบการพิมพ์จะต้องขยายรูปให้ใหญ่ขึ้นตามต้องการเราเรียกว่าการขยาย เหตุผลของการย่อและการขยาย มีคำอธิบายไม่มากนัก การเขียนรูปให้ใหญ่ๆแล้วย่อให้เล็ก เมื่อพิมพ์จะทำให้รูปที่เกิดจากการพิมพ์ มีความคมชัด ละเอียดขึ้น ในการขยาย ก็คือการเขียนรูปต้นฉบับเล็กๆแล้วขยายใหญ่ เมื่อสู่กระบวนการพิมพ์ ผลที่ได้จะเกิดลักษณะพื้นผิว texture ของรูปตามความเหมาะสมกับกระดาษที่ใช้วาด รูปที่ได้จะเห็นรายละเอียดของเม็ดสี เห็นรายละเอียดของผิวกระดาษเป็นต้น แต่ทั้งนี้ผู้วาดภาพประกอบจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการย่อและขยาย เพื่อให้ได้ผลงานภาพประกอบที่ผ่านการพิมพ์เรียบร้อยแล้วเกิดเป็นผลงานภาพประกอบตามที่ ตัวผู้วาดเองต้องการและเหมาะสมเฉพาะกับงานของตนเอง ภาพแสดงการย่อและขยาย การย่อ การขยาย (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริก ยุ้นพันธ์, 2543: 72-77)

จะสังเกตได้ว่าไม่ว่ารูปขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่เทคนิคการย่อและการขยาย จะต้องใช้เส้นทแยงมุมเป็นเกณฑ์ในการย่อ และขยาย เว้นเสียแต่การวาดภาพที่มีขนาดเท่าจริงไม่ต้องคำนึงถึงเส้นทแยงมุม แต่ผู้วาดจะต้องใส่ใจในเรื่องของรูปให้มีขนาดเกินรูปจริงด้านละ 4 มิลลิเมตรเพราะเมื่อต้นฉบับเข้าระบบการพิมพ์แล้วเวลาเข้าเล่ม และมีขั้นตอนการตัดกระดาษหรือเจียนกระดาษ ให้มีให้ได้เล่มตามต้องการ ภาพจะได้ไม่มีปัญหาถูกตัดรูปบางส่วนของรูปที่ต้องการหายไปหรือบางรูปถ้าว่าเล็กกว่าต้นฉบับขนาดของรูปจะไม่พอดีกับหน้ากระดาษ

รูปแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กมี 2 ลักษณะ คือภาพวาด และภาพถ่ายหนังสือบันทึกคดีสำหรับเด็กและหนังสือสารคดีสำหรับเด็ก อันประกอบด้วยกลุ่มอายุของเด็ก 2 กลุ่ม คือกลุ่มเด็กเล็กอายุ 3-6 ปี และกลุ่มเด็กโตอายุ 7-11 ปี กระบวนการและเทคนิค การสร้างสรรค์ มีรูปแบบหลากหลายเทคนิคของกระบวนการจัดทำสื่อสร้างสรรค์ ได้แก่ ภาพลายเส้นขาวดำ ภาพวาดระบายสี ซึ่งมีเทคนิคการระบายสีแบบต่าง ๆ กันด้วย เช่น สีน้ำ สีหมึก สีอะคริลิก สีน้ำมัน สีโปสเตอร์ สีไม้ สีเทียน สีชอล์ค สีฝุ่นสิงโต ภาพพิมพ์ภาพปะติดภาพถ่ายงานแกะสลัก งานปั้นและเทคนิคผสม เป็นต้น ตัวอย่างหนังสือสำหรับเด็กที่มีเทคนิค ในการสร้างสรรค์ภาพประกอบด้วยเทคนิคต่าง ๆ กันมีดังนี้คือ

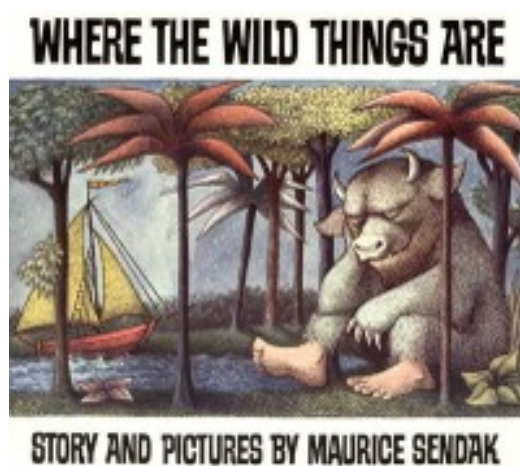
1. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคภาพลายเส้นขาวดำ
2. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคภาพวาดระบายสีเทคนิคสีน้ำ
3. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคภาพวาดระบายสีเทคนิคสีหมึก
4. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคภาพวาดระบายสีเทคนิคสีอะคริลิก
5. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคภาพวาดระบายสีเทคนิคสีน้ำมัน
6. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคภาพวาดระบายสีสีชอล์ค
7. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคภาพวาดระบายสีสีไม้ผสมกับสีน้ำ
8. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคภาพวาดระบายสีน้ำกับสีหมึก
9. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคการพิมพ์ภาพ
10. ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคการประดิษฐ์
11. ภาพประกอบที่ใช้ เทคนิค ฉลุภาพ

ตัวอย่างหนังสือคลาสสิกสำหรับเด็กไทย

ภาพประกอบ 20 ครูชีวัน วิสาสะ ให้ทัศนะเกี่ยวกับหนังสือคลาสสิกสำหรับเด็กว่าเป็นหนังสือที่ อาจจะเรียกว่าไร้กาลเวลา คือ มีทั้งรูปแบบ เนื้อหา การจัดวางองค์ประกอบทั้งหมดรวมกัน เป็นหนังสือเด็กประเภทที่เรียกว่าคลาสสิกมักจะเป็นหนังสือที่พูดถึงสิ่ง (ความรู้สึก) ที่สำคัญใน ชีวิตและเรื่องราวเหล่านั้นจะติดอยู่กับตัวเด็กตลอดไป

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.taiwisdom.org>)

ภาพประกอบ 21 ดินแดนแห่งเจ้าตัวร้าย ได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาไทย ดินแดนแห่งเจ้าตัวร้าย แปลโดย ปานแก้ว จากเรื่อง Where the Wild things Are โดย Maurice Sendak

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.taiwisdom.org>)

ภาพประกอบ 22 หนอนจอมหิว แปลโดย อริยา ไพฑูรย์ จากเรื่อง The Very Hungry Caterpillar โดย Eric Carls เป็นหนังสือเด็กที่มีชื่อเสียงและได้รับการตีพิมพ์หลายภาษาทั่วโลก

ที่มา:(อ้างอิงจาก: <http://www.taiwisdom.org>)

ความเข้าใจในลักษณะของภาพวาดลัทธิภาพวาดทางศิลปะ

ลัทธิเรียลลิซึม (Realism) และลัทธิทางศิลปะที่เขียนภาพให้เหมือนจริงตามตา

มองเห็น

ภาพประกอบ 23 ลัทธิเรียลลิซึม (Realism)

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <https://sites.google.com>)

ลัทธิอิมเพรสชันนิซึม (Impressionism) เป็นลัทธิทางศิลปะที่ผู้วาดหรือศิลปินวาดภาพจากธรรมชาติด้วยความรู้สึกประทับใจ หรือสะท้อนใจ ถ่ายทอดบรรยากาศด้วยสี แสงและเงาที่ตัวศิลปินพบเห็น

ภาพประกอบ 24 "The Interior of My Studio A Real Allegory" 1856 AD.

จิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบ โดย กูร์แบร์ (Gustave Courbet)

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://worldcivil14.blogspot.com>)

ลัทธิเซอร์เรียลลิซึม (**Surrealism**)เป็นลัทธิทางศิลปะที่ผู้วาดหรือศิลปินผู้วาดภาพ ที่เกินเลยหรือเหนือความเป็นจริง

ภาพประกอบ 25 ลัทธิเซอร์เรียลลิซึม (**Surrealism**)

ที่มา:(อ้างอิงจาก: <https://chaiyan2222.wordpress.com>)

แอบสแตรกอาร์ต (Abstract Art) ลักษณะของภาพวาดทางศิลปะที่ศิลปินสร้างสรรค์อย่างอิสระด้วยสี เทคนิค และกระบวนการ ภาพมักทำให้ผู้ดูต้องค้นหาความหมายหรือตีความ

ภาพประกอบ 26 แอบสแตรกอาร์ต (**Abstract Art**)

ที่มา:(อ้างอิงจาก: <http://www.kongkapan.com>)

นาอีฟ อาร์ต (Naive Art) ลักษณะของภาพวาดจะไม่ได้สัดส่วนภาพวาดเหมือนดัง
เด็กวาดกระบวนกาสร้างสรรค์

ภาพประกอบ 27 นาอีฟ อาร์ต (Naive Art)

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://art-p9.blogspot.com>)

ลัทธิคิวบิสม์ซิม (Cubism) เป็นลัทธิทางศิลปะที่ศิลปินภาพออกมาให้เป็นมิติ
ด้วยรูปทรงหรือรูปทรงที่ลดทอนจากภาพของจริง

ภาพประกอบ 28 ลัทธิคิวบิสม์ซิม (Cubism)

ที่มา:(อ้างอิงจาก: <http://staytalk.com>)

ป๊อปอาร์ต (Pop art) เป็นลักษณะของศิลปะที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นในช่วงใดช่วงหนึ่งตามยุคสมัย หรือกระแสนิยม

ภาพประกอบ 29 ป๊อปอาร์ต (Pop art)

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <https://laowanitwattana.wordpress.com>)

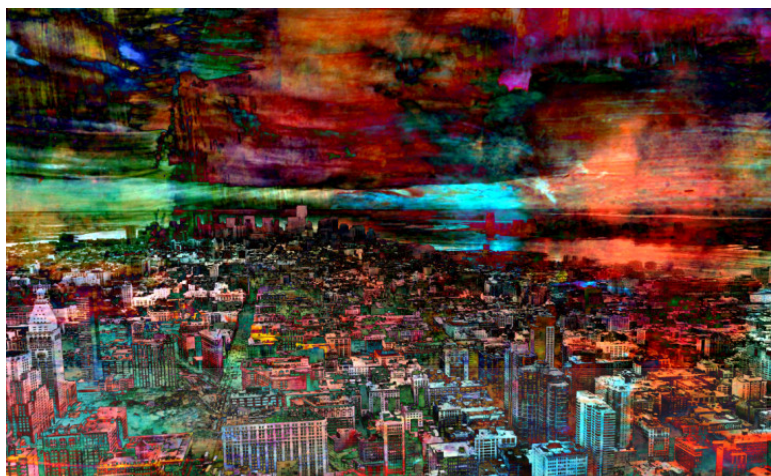
ออปอาร์ต (pop art) เป็นศิลปะที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นทำให้เกิดลักษณะลวงตา หรือ สร้างสรรค์เส้น สี รูปร่าง รูปทรง จุด หรือลักษณะพื้นผิว ทำให้เกิดการลวงตา เกิดอาการเคลื่อนไหวสะดุดตาสะดุดความรู้สึก

ภาพประกอบ 30 ออปอาร์ต (pop art)

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.punica.co.th>)

Computer Art คือ ภาพที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่จัดทำ เช่น วาดด้วยคอมพิวเตอร์ สกรีนสีด้วยคอมพิวเตอร์

ภาพประกอบ 31 ภาพที่เกิดจากการใช้เทคนิค computer art

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.fine-digital-art.com>)

รูปแบบของภาพประกอบและภาพประกอบหนังสือ

รูปแบบของภาพประกอบที่ศิลปินนักเขียนภาพและก่อสร้างสรรค์ขึ้นไม่มีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหากลุ่มผู้อ่านและวัสดุเทคนิคต่างๆ รวมทั้งความถนัดของศิลปินแต่ละคน ทั้งนี้ เพราะว่าศิลปินหรือนักเขียนภาพประกอบ เหล่านั้นล้วนมีแนวคิดทัศนคติ พื้นฐานความชำนาญเกี่ยวกับรูปแบบและองค์ประกอบอื่นๆ ที่แตกต่างกัน ดังเช่น การเขียนภาพ สื่อสารกับเด็กและผู้ใหญ่ย่อมแตกต่างกัน ชาวบ้านธรรมดา กับ นักวิชาการก็มีความการรับรู้ที่ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการสร้างภาพประกอบให้มีรูปแบบอย่างไรวินั้นจึงต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบหลายด้าน ดังที่กล่าวมาข้างต้น

รูปแบบของภาพประกอบ

รูปแบบของภาพประกอบ สามารถนำมาสรุปแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบคือ 1 จุดภาพประกอบรูปแบบเหมือนจริง 2 ภาพประกอบรูปแบบจินตนาการ 3 ภาพประกอบรูปแบบนามธรรม 4 ภาพประกอบรูปแบบการ์ตูน 1 ภาพประกอบรูปแบบเหมือนจริง หมายถึงการเขียนภาพเกี่ยวกับสรรพสิ่งต่างๆ ที่ธรรมชาติเป็นผู้สร้างขึ้นเช่น การเขียนภาพเกี่ยวกับ คน สัตว์ พืช เมฆ หมอก ท้องฟ้า ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลำธาร กรวด หิน ดิน ทราย ฯลฯ ตลอดจนการเขียนภาพเกี่ยวกับสรรพสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมาอันได้แก่ อาคาร บ้านเรือนที่พิกอาศัยรถยนต์รถไฟ เครื่องบินเรือ เสื้อผ้าอาภรณ์ เครื่องประดับตกแต่ง รวมทั้งถึงของใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียนภาพเหมือนจริงศิลปินจะเขียนเลียนแบบสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างรูปทรงขนาดสัดส่วนองค์ประกอบต่างๆ

ภาพประกอบรูปแบบจินตนาการผลิต

จินตนาการเป็นการถ่ายทอดหรือแสดงออกเรื่องราวอันเกิดจากภายในจิตใจหรือแม้กระทั่งเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกผ่านงานศิลปะ เป็นการสร้างสรรค์มาจากภายในจิตใจของบุคคลนั้นๆ ถึงแม้ว่าจินตนาการจะถูกกล่าวหาว่าไร้ขีดจำกัด แต่จินตนาการนั้นก็ยังคงมีซึ่งระเบียบและกฎเกณฑ์ของตัวเอง อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่มีโครงสร้าง มีความหมาย ไม่ใช่จินตนาการการเลียนแบบ หรือความคิดที่เลื่อนลอย ดังจะเห็นได้จากงานจิตรกรรมไทยที่จิตรกรได้จินตนาการถึงจักรวาล สวรรค์ นรก หิมพานต์ รวมทั้งความงามของรูปทรงทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากความงามในจินตนาการ ดังเช่นพระพุทธรูปปฏิมากรต่างๆ ที่มีความงดงามล้ำเลิศจากจินตนาการที่คลี่คลายมาจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยสุโขทัย

การเขียนภาพจินตนาการ

เป็นการเขียนภาพที่มีลักษณะท้าทายต่อกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ แต่ในขณะเดียวกันก็แฝงไว้ด้วยความคิดและสร้างสรรค์ที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาพประกอบนี้สามารถนำมาสร้างเป็นภาพประกอบได้ แต่ต้องมีการพิจารณาถึงลักษณะของเนื้อหาและกลุ่มผู้อ่านให้เหมาะสม เช่น การเขียนภาพประกอบวรรณคดีไทย เรื่องพระอภัยมณีซึ่งเนื้อหาในเรื่องจะมีทั้งคน สัตว์ และสิ่งมีชีวิตเหนือธรรมชาติเช่นนางเงือก นางผีเสื้อสมุทร ม้านิลมังกร และยักษ์มารต่างๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวละครที่นักประพันธ์พิจารณาการขึ้น แล้วให้นักเขียนภาพประกอบถ่ายทอดออกมาเป็นภาพตามจินตนาการนั้นๆ โดยอาศัยแรงความเชื่อและรูปแบบของเชื้อชาติวัฒนธรรมเข้าไป นั่นคือ คุณลักษณะของศิลปกรรมแบบไทยๆ นอกจากนั้น ยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา เช่น ไตรภูมิ เรื่องราวเกี่ยวกับความลึกลับซับซ้อน เทวดา นางฟ้า ภูติ ผี ปีศาจ วิญญาณ และเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ สิ่งต่างๆดังกล่าวล้วนเป็นจินตนาการที่เกิดขึ้นเหนือธรรมชาติและความเป็นจริงทั้งสิ้น

ภาพประกอบรูปแบบนามธรรม

ภาพนามธรรมหรือภาพแอฟสแตก หมายถึง การเข้าใจจึงตัด ถอนสิ่งที่เด่นๆ สิ่งที่สำคัญสำคัญจากวัตถุที่มองเห็นหรือจากความรู้สึกเพื่อให้เป็นสื่อร่วมกันในการแสดงความรู้สึกของมนุษย์ ภาพประกอบแนว attack นี้ เป็นรูปแบบการสร้างสรรค์งานศิลปะในสมัยใหม่ของยุโรป ที่มีความแตกต่างกับการเขียนภาพแบบรูปแบบเหมือนจริงอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นการสร้างภาพตามความรู้สึกของตนซึ่งจะได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติหรือสิ่งที่มองเห็น เฉลยจากความรู้สึกของตนเองก็ได้ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นภาพในลักษณะที่ไม่เหมือนกับธรรมชาติและความเป็นจริงภาพที่เขียนจะมีลักษณะทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ ดังเช่น ศิลปินต้องการเขียนภาพทิวทัศน์ ศิลปินหรือนักเขียนภาพประกอบต้องนำรูปทรงของทิวทัศน์นั้นๆ มาปรับปรุงแก้ไขใหม่โดยลดสัดๆ ตัดทอนและเลือกเอาแต่ลักษณะที่เด่นๆ มาถ่ายทอดตามความรู้สึกของตน

วิวัฒนาการของการลด สกัด ตัดทอน ของปีคัสโซ

ภาพประกอบ 32 ภาพวาด ตัดทอน ของปีคัสโซ

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://gajderia.pl>)

ภาพประกอบรูปแบบการ์ตูน

ภาพประกอบรูปแบบการ์ตูน เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศทางแถบซีกโลกตะวันตกและอเมริกา คำว่าการ์ตูนในภาษาไทยนั้นเป็นคำที่มาจากต่างประเทศ มาจากภาษาละตินว่า Charta และในภาษาอิตาเลียนว่า Cartone หมายถึงภาพวาดบนกระดาษแข็งที่ถูกล้อเลียนอยู่ในกรอบแสดงเหตุการณ์ที่เข้าใจง่ายชัดเจน มีคำบรรยายสั้นๆ ส่วนใหญ่จะแสดงความเสียดสีเปรียบเปรยล้อเลียน อากัปกริยาบางอย่างของบุคคล หรือเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้คนเกิดความรู้สึกขบขันและดูมีชีวิตชีวา น่าสนใจ ซึ่งภาพประกอบรูปแบบการ์ตูนหมิ่น มักจะมีลักษณะการเขียนที่เป็นธรรมชาติหรือลักษณะเรขาคณิตหรือลักษณะ อิสระ มีจุดประสงค์เพื่อการบรรยายหรือแสดงออกหลายๆ อย่างรวมกัน (ธารทิพย์ เสรีนววัฒน์, 2550 : 104)

แนะนำหนังสือสำหรับเด็ก

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยกระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับสมาคมไทยสร้างสรรค์ จัดหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทั้งหนังสือภาพ วรรณกรรมเยาวชน และสารคดีรวม 101 เล่ม ในโครงการส่งเสริมและพัฒนานิสัยรักการอ่านในเด็ก ตัวอย่างมีดังนี้

1. โรงเรียนริมทะเล เป็นหนังสือนวนิยายที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กชายรวมถึง

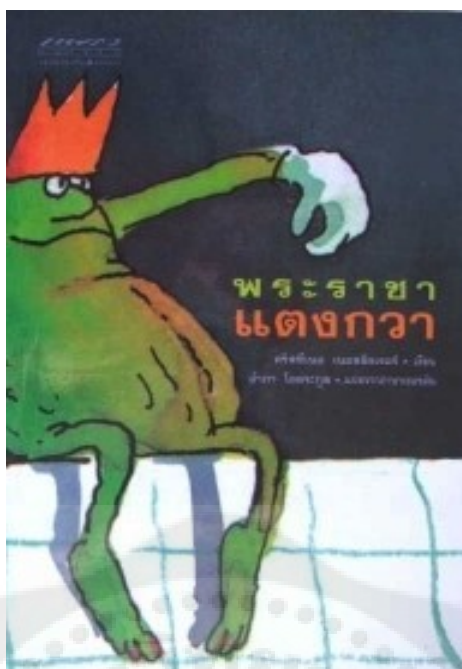
เพื่อนแสนซนทั้งหญิงชาย แต่มาเรียนที่โรงเรียนชนบทแห่งนี้ด้วยกัน มีหลายปมที่ต้องการคำตอบในหลายๆ ตัวละครที่น่าค้นหา อีกทั้งยังพบพานการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ต้องผ่านการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยนำมาจากเค้าโครงจริง ผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นถึงความสำคัญในการรักถิ่นฐานบ้านเกิด ส่งผ่านมายังตัวละครเอกที่แม้จะกำพร้าพ่อแม่ แต่ภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตนโดยไม่กังวลว่าพ่อแม่จะเป็นใครเราเป็นคนของท้องถิ่นนี้เราต้องภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองได้รับรางวัลนวนิยายสำหรับเด็กเยาวชน รางวัลชนะเลิศ แว่นแก้ว ประจำปี 2553

ภาพประกอบ 33 โรงเรียนริมทะเล

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.taiwisdom.org>)

2. พระราชาแดงกวา ว่าด้วยเรื่องราวของครอบครัวโฮเกลมันน์ ที่จู่ ๆ ก็มีพระราชาแดงกวาลี้ภัยจากห้องใต้ดินขึ้นมาอาศัยอยู่ในบ้าน เขาเป็นพระราชาที่ปวงประชาราษฎร์รังเกียจ และเป็นตัวแดงกวาที่สมาชิกครอบครัวโฮเกลมันน์อยากขับไล่ไปให้พ้นๆ ยกเว้นพ่อกับนิกก็ ลูกชายคนเล็ก ตั้งแต่วันแรกที่พระราชาแดงกวาเข้ามาเป็นสมาชิกในบ้าน ความสับสนวุ่นวายก็เริ่มก่อตัวขึ้น ปัญหาที่แฝงอยู่ในครอบครัวค่อยๆ ปรากฏออกมาทีละน้อย และความลับที่ทุกคนปกปิดกันไว้ก็เริ่มเผยออกมา ยิ่งกว่านั้น แผนร้ายของพระราชาแดงกวายังทำให้ครอบครัวโฮเกลมันน์เกิดความสับสนวุ่นวายหนักขึ้นไปอีก พวกเขาจะกำจัดความยุ่งเหยิงเหล่านี้ได้อย่างไร ความจริงแล้วปัญหาของพวกเขามาจากพระราชาแดงกวา หรือมาจากอะไรกันแน่ และจะมีสิ่งใดที่ทำให้ครอบครัวโฮเกลมันน์กลับมาปกติสุขได้อีกครั้ง

ภาพประกอบ 34 พระราชาแดงกวา

ที่มา: (อ้างอิงจาก: <http://www.taiwisdom.org>)

พัฒนาการของเด็กอายุ 9-11 ปี

พัฒนาการของเด็กวัยนี้อาจเห็นไม่ชัดเจนเหมือนช่วงขวบปีแรก ๆ เพราะการเปลี่ยนแปลงความสามารถของเด็กเกิดขึ้นอย่างละเอียดอ่อนมากขึ้น โดยเฉพาะด้านภาษา ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม ในขณะที่พัฒนาการทางร่างกายจะมีความคล่องแคล่ว แม่นยำ และกำลังมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม พ่อแม่ควรสังเกตติดตามพัฒนาการของเด็กอย่างใกล้ชิด จะได้ช่วยส่งเสริมให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้อย่างเหมาะสม หากพบสิ่งผิดปกติหรือพัฒนาการของเด็กไม่ก้าวหน้าตามที่ควรจะเป็น จะได้พิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาแต่เนิ่น ๆ เด็กวัยนี้จะมีการเคลื่อนไหวและการทรงตัวดี มีกำลังและความแม่นยำมากขึ้น ทำให้สามารถกระโดดไกล วิ่ง ว่ายน้ำ ขี่จักรยานสองล้อ ตลอดจนเล่นกีฬาที่เป็นทีมได้หากมีโอกาสฝึกฝน เด็กจะชอบลองและทำสิ่งที่ท้าทายความสามารถ พ่อแม่และครูควรดูแล ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีและกติกา ตลอดจนความปลอดภัย ส่วนการใช้มือและตาทำงานประสานกันในวัยนี้จะละเอียดแม่นยำขึ้น ทำให้สามารถวาดรูปเขียนตัวอักษร บันและประดิษฐ์สิ่งของได้อย่างประณีตมากขึ้น ตามอายุและประสบการณ์เรียนรู้

เด็กอายุ 6 ปี จะมีการทรงตัวและการเคลื่อนไหวร่างกาย เดินบนเส้นทำได้ เดินต่อเท้าถอยหลังได้ ใช้สองมือรับลูกบอลที่โยนมาได้ กระโดดไกลประมาณ 120 ซม. การใช้สายตาและมีวาดรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนได้ วาดรูปคนมีอย่างน้อย 6 ส่วน เขียนตัวอักษรง่าย ๆ ได้ สติปัญญาการสื่อความหมายและภาษา สามารถรู้เข้าใจว่า นับ 1-30 ได้ อธิบายความหมายของคำได้ และบอกความ

แตกต่างของ 2 สิ่งได้ สังคม เด็กสามารถช่วยงานบ้านได้เล่นอย่างมีกติกา ผูกเชือกกรองเท้าได้ กินอาหาร ทำความสะอาดร่างกาย และแต่งตัว

อายุ 7 ปี การทรงตัวและการเคลื่อนไหวร่างกาย กระโดดขาเดียวได้หลายครั้งต่อกัน เดินถือของหลายชิ้นได้เริ่มขี่จักรยาน 2 ล้อ การใช้สายตาและมือวาดรูปคนมีรายละเอียดมากขึ้น เขียนตัวหนังสือได้ครบตามแบบสติปัญญาการสื่อความหมายและภาษา สามารถบอกวันในสัปดาห์ เปรียบเทียบขนาดใหญ่ เล็ก เท่ากัน แยกปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น มีดบาด ทำอย่างไร บวก ลบ เลขง่าย ๆ บอกเวลาก่อนหลังได้ ด้านสังคม สามารถรับผิดชอบงานบ้านที่ทำเป็นประจำ เล่นกับเพื่อนเพศเดียวกันเป็นกลุ่ม ปฏิบัติตามคำสั่งเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

อายุ 8 ปี การทรงตัวและการเคลื่อนไหวร่างกายทรงตัวได้ดี ขี่รถจักรยาน 2 ล้อได้ดี การใช้สายตาและมือวาดรูปสิ่งที่พบเห็นเป็นสัดส่วนและมีรายละเอียด เขียนตัวหนังสือถูกต้องและเป็นระเบียบ ด้านสติปัญญาการสื่อความหมายและภาษา เด็กสามารถบอกเดือนของปีได้สะกดคำง่าย ๆ ได้ ฟังเรื่องราวแล้วเข้าใจเนื้อหาเด่น ๆ และขั้นตอนได้ เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน เข้าใจปริมาตร ด้านสังคมเด็กจะเริ่มมีเพื่อนสนิท ยอมรับกฎเกณฑ์ โดยปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพื่อที่จะได้รับคำชมเชยและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

อายุ 9 ปีการทรงตัวและการเคลื่อนไหวร่างกาย ยืนขาเดียวปิดตา 15 วินาที ทรงตัวได้ดี การใช้สายตาและมือ วาดรูปทรงกระบอกมีความลึกได้ ด้านสติปัญญาการสื่อความหมายและภาษา เด็กสามารถบอกเดือนถอยหลังได้ เขียนเป็นประโยคเริ่มอ่านในใจ เริ่มคิดเลขในใจ บวกลบหลายชั้น คุณชั้นเดียว ด้านสังคม เด็กจะรู้ว่าอะไรควรหรือไม่ ควรในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ทำดีเพื่อรางวัลและการชมเชย

อายุ 10-12 ปี การทรงตัวและการเคลื่อนไหวร่างกาย รับลูกบอลมือเดียว ยืนกระโดดไกล 150-165 ซม. การใช้สายตาและมือวาดรูปทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ เขียนและวาดได้คล่อง สามารถใช้เครื่องมือในการทำงาน ด้านสติปัญญาการสื่อความหมายและภาษา เด็กสามารถคิดคำนวณโดยใช้การคูณหารได้ บอกตัวเลขตามได้ 6 ตัว บอกตัวเลข ถอยหลังได้ 4-5 ตัว คิดเลข 50 ลบ 7 ได้ถูกต้อง รู้จักเศษส่วน เขียนเล่าเรื่องสั้น ๆ ได้ แก้ปัญหาได้เป็นขั้นตอน แก้โจทย์สองชั้นได้ ด้านสังคม เด็กจะมีการประพาดติดตามผู้อื่นที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เริ่มยอมรับความคิดเห็นที่ต่างจากของตน รู้จักปฏิบัติตนเหมาะสมกับกาลเทศะ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริก ยืนพันธ์, 2543 : 72-77)

ความคิดสร้างสรรค์ Creative Thinking

กระบวนการคิดของสมองซึ่งสามารถคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่ สามารถนำไปประยุกต์ทฤษฎีหรือปฏิบัติได้อย่างรอบคอบและถูกต้อง จนนำไปสู่การคิดค้นและนวัตกรรม Creativity มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “creo” คือ to create และ to make คือ สร้างหรือทำให้เกิดความคิด สร้างสรรค์ หมายถึง ปรากฏการณ์ที่บุคคลสร้างสรรค์ “สิ่งใหม่” อาทิ ผลผลิตการแก้ปัญหา นวัตกรรม หรืองานศิลปะ ฯลฯ ซึ่งมีคุณค่า การจะตีความเกี่ยวกับ “ความใหม่” ขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์

หรือสังคม หรือแวดวงที่สิ่งใหม่นั้นเกิดขึ้น คุณสมบัติที่มักใช้ในการตีความ “ความใหม่” ประกอบด้วย

1. สิ่งประดิษฐ์ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน
2. สิ่งประดิษฐ์ที่อาจปรากฏอยู่ที่อื่น
3. แต่มีผู้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยอิสระ
4. การคิดวิธีดำเนินการใหม่ปรับกระบวนการผลผลิตเข้าสู่ตลาดที่แตกต่างออกไป
5. คิดวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหา
6. เปลี่ยนแนวคิดที่แตกต่างจากผู้อื่น

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิด แนวทาง ทักษะคิดใหม่ๆ ความเข้าใจและการมองปัญหาในรูปแบบใหม่ ผลลัพธ์ของความคิดสร้างสรรค์ที่ชัดเจน คือ ดนตรี การแสดง วรรณกรรม ละคร สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมทางเทคนิค แต่บางครั้งความคิดสร้างสรรค์ก็มองไม่เห็นชัดเจน เช่น การตั้งคำถามบางอย่างที่ช่วยขยายกรอบของแนวคิดซึ่งให้คำตอบบางอย่าง หรือการมองโลกรวมทั้งปัญหาในแนวนอกกรอบ และความคิดเชื่อมโยงที่พยายามหาทางออกหลายๆ ทาง โดยใช้ความคิดที่หลากหลาย แสวงหาความเป็นไปได้ใหม่ๆ และนอกกรอบ คัดสรรหาทางเลือกใหม่ๆ และพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ (เพ็ญนิดา ไชยสายัณห์. 2559: Online)

ความคิดสร้างสรรค์ คือ กระบวนการคิดของสมองซึ่งมีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม โดยสามารถนำไปประยุกต์ทฤษฎี หรือหลักการได้อย่างรอบคอบ และมีความถูกต้อง จนนำไปสู่การคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือรูปแบบความคิดใหม่ นอกจากลักษณะการคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวนี้แล้ว ยังมีความสามารถมองความคิดสร้างสรรค์ในหลาย ซึ่งอาจจะมองในแง่ที่เป็นกระบวนการคิดมากกว่าเนื้อหาการคิด โดยที่สามารถใช้ลักษณะการคิดสร้างสรรค์ในมิติที่กว้างขึ้น เช่นการมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน การเรียน หรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ด้วย อย่างเช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ หรือการเล่นกีฬาที่ต้องสร้างสรรค์รูปแบบเกมให้หลากหลายไม่ซ้ำแบบเดิม เพื่อไม่ให้คู่ต่อสู้รู้ทัน (พิศมัย อำไพพันธ์. 2549: Online)

การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสรรค์มีเพิ่มขึ้นมากตลอดระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมา เพราะความต้องการในสังคมมีมากขึ้นในทุกๆ สาขาอาชีพ ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้คนจำนวนมากยอมจ่ายเงินเป็นหลักแสนเพื่อให้เข้าอบรม เรื่องหมวก 6 ใบ นิสัย 6 อย่างกับ ดร.โบโน โดยหวังว่าจะทำให้มีความเข้าใจ และเกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อผลิตผลงานในองค์กรของตนให้โดดเด่น แตกต่าง อันนำมาซึ่งผลงาน และผลกำไร ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นเรื่องที่พ่อแม่ ครู และผู้ใหญ่ที่จัดการเรียนรู้ ต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็กๆ ของเรา แต่ปัญหาก็คือ เราจะใช้อะไรมาตัดสินว่าแบบใดจึงเป็นการคิดสร้างสรรค์จริงๆ และจริงไหมที่คนไทยเราไม่ค่อยเก่งในการสร้างสรรค์ แต่เก่งในการเลียนแบบ คงยากที่จะตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ แต่คงต้องมาดูกระบวนการในสังคม และครอบครัวของเราว่า ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเด็ก ให้เกิด “ความคิดสร้างสรรค์” ก็คือ กรอบความเชื่อที่ว่าความคิดสร้างสรรค์จำกัดอยู่เฉพาะในแวดวงคนฉลาด หรือ คนตะวันตก หรือ คนมีสตางค์ ซึ่งทำให้คนธรรมดาเดินดินท้อแท้ที่จะลงทุนลงแรงเลี้ยงลูกให้ดี ปล่อยให้กระแสสังคม

ชักจูงพาไป แบบที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น จึงควรทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นกับสมองน้อยๆ ของเด็ก เพื่อช่วยให้เขาพัฒนาเป็นเด็กที่มีความสามารถทั้งทางสติปัญญาและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การขยายขอบเขตความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุม เน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความคิดนั้นต้องเป็นสิ่งที่ใหม่ ไม่เคยมีมาก่อน (New Original) ใช้การได้ (Workable) และมีความเหมาะสม (Appropriate) การคิดเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิมไปสู่สิ่งใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งจะได้ผลลัพธ์ที่ต่างไปโดยสิ้นเชิงหรือที่เรียกว่า "นวัตกรรม" (Innovation)

ความคิดสร้างสรรค์ มีความหมายแยกได้เป็น 3 ประเด็นหลัก คือ

1. เป็นความคิดแง่บวก (Positive thinking) เป็นความคิดที่เกิดจากการสร้างสรรค์ที่ลึกซึ้ง และสูงเกินกว่าการใช้เพียง "จินตนาการเพ้อฝัน" คือ สามารถนำมาพัฒนาให้เป็นจริง และใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม และสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ ของการคิดได้เป็นอย่างดี
2. เป็นการกระทำที่ไม่ทำร้ายใคร (Constructive thinking) เป็นความคิดที่สะท้อนความมีเหตุมีผล ที่เหมาะสม และมีคุณค่า ภายใต้มาตรฐานที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
3. เป็นการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Creative thinking) เป็นความคิดที่แหวกวงล้อมความคิดที่มีอยู่เดิม ที่ไม่เคยมีใครคิดได้มาก่อน ไม่ได้ลอกเลียนแบบใคร แม้กระทั่งความคิดเดิมๆ ของตนเอง

ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้ 2 ทาง คือ

1. เริ่มจากจินตนาการแล้วย้อนสู่ความจริง เกิดจากการที่เรานำความฝันและจินตนาการ ซึ่งเป็นเพียงความคิด ความใฝ่ฝันที่ยังไม่เป็นจริง แต่เกิดความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้ความฝันนั้นเป็นจริง
2. เริ่มจากจินตนาการแล้วย้อนสู่ความจริง เกิดจากการที่เรานำความฝันและจินตนาการ ซึ่งเป็นเพียงความคิด ความใฝ่ฝันที่ยังไม่เป็นจริง แต่เกิดความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้ความฝันนั้นเป็นจริงวิธีการปรับปรุงทักษะความคิดสร้างสรรค์

ธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์

1. ความจริงพื้นฐานข้อแรก คือ ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์โดยกำเนิดแต่มักน้อยต่างกัน แล้วแต่บุคคลและสิ่งแวดล้อม
2. ความคิดสร้างสรรค์สัมพันธ์กับเชาว์ปัญญา จากการศึกษาของ Getzel และ

Jackson พบว่าบุคคลที่มีเชาวน์ปัญญาเพียงอย่างเดียวก็ไม่ใช่สิ่งที่จะประกันว่ามีความคิดสร้างสรรค์สูง ทุกคนมีความสามารถทางศิลปะเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาของ Torrance พบว่า I.Q. Test ไม่สามารถจำแนกบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ได้ ถ้าใช้ I.Q. Test เป็นเกณฑ์สำหรับเลือกเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเสียเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ไปประมาณ 70% ทั้งนี้เพราะไม่สามารถวัดคุณลักษณะของนักสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นในการนำหลักพื้นฐานนี้มาสอนภาษา จึงต้องรู้ว่าภาษาก็เช่นเดียวกันกับความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กับระดับเชาวน์ปัญญา

3. ความคิดสร้างสรรค์เป็นทั้งขบวนการและผลิตผล

4. ความคิดสร้างสรรค์หมายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. ความคิดสร้างสรรค์เป็นชุดของคุณลักษณะ ลักษณะนิสัยและค่านิยม

6. ความคิดสร้างสรรค์ เป็นวิธีการของการเรียนรู้ที่แตกต่างจากวิธีธรรมดาที่สอนกันอยู่ในโรงเรียน (พญ.จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ.2558: Online)

ความคิดสร้างสรรค์มีประโยชน์ต่อเด็กอย่างไร

การวางรากฐานการคิดสร้างสรรค์ในวัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในอนาคต การส่งเสริมกระบวนการคิดให้เด็กมีความคิดฉับไว สามารถเห็นและรับรู้ปัญหา สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ๆ สร้างหรือแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ หรือปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นหลายคนคงสงสัยว่า เด็กเริ่มมีความคิดตั้งแต่อายุเท่าไร แล้วเมื่อไรจึงจะมี “ความคิด” ที่ “สร้างสรรค์” หากสังเกตลูกเมื่อเริ่มพูดได้ จะพบว่า เมื่อลูกมีความจำ “คำพูด” มากขึ้น เด็กจะเริ่มตั้งคำถาม “นั่นอะไร” “นี่อะไร” ทั้งวัน สาเหตุที่เด็กถามเพราะเขาอยากรู้ แปลว่า ก่อนที่เด็กจะถาม คงมีอะไรปรากฏในสมองของเขา ก่อน หรือบางทีเขาอาจจะรู้แล้วแต่อยากรู้มากขึ้น คือ เมื่อพบสิ่งใหม่ที่ไม่รู้จัก เด็กจะเทียบเคียงกับข้อมูลที่จำได้ในสมองของเขา ถ้ามีอะไรคล้ายๆ กัน เขาก็จะพยายามทำความเข้าใจ หาข้อมูลให้มากขึ้น จนได้ข้อสรุปว่ามันคืออะไร รู้แล้วจะเอาไปทำอะไร ถ้าสนใจก็จำเอาไว้ ถ้าไม่สนใจก็อาจลืมเลือนไป เด็กๆ จึงมี “ความคิด” มาตั้งแต่เล็กๆ แล้ว เพียงแต่ในช่วงอายุ 7 ปีแรก เด็กยังอาจแยกแยะความจริง กับ จินตนาการ ออกจากการกันได้ยาก เพราะประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอกยังมีไม่มากนัก เวลาสังเกตเด็กๆ เล่น ก็จะเห็นว่า เด็กหลายๆ คน เล่าเรื่องกันเป็นตุเป็นตะเหมือนเขาเชื่อจริงๆ เมื่อผู้ใหญ่ไปฟังเรื่องที่เขาล่า ก็คงว่าเด็ก “เพ้อฝัน” เทพนิยายทั้งหลายก็คือ ความเพ้อฝันแบบเด็กๆ นั่นเอง ซึ่งความเพ้อฝันแบบนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

ข้อมูลเกี่ยวกับการอ่าน

การอ่านหนังสือในแต่ละช่วงวัย

หนังสือสำหรับเด็กอายุ 1 ปี เด็กที่มีอายุอยู่ระหว่าง 0 - 1 ปีจะสนใจเรื่องราวของตัวเองเป็นหลักอย่างเช่นร่างกายของตัวเอง หรือสนใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในระยะใกล้ๆ รวมถึงผู้คนที่อยู่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ญาติที่ รู้จักใกล้ชิด ภาพของเล่น สัตว์เลี้ยง เป็นต้น หนังสือสำหรับเด็กวัยนี้จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของตัวเด็กเอง และสิ่งใกล้ตัวเป็นส่วนใหญ่ มีวิธีการเล่าเรื่องราวอย่าง ง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ใช้คำน้อยไม่มีการอธิบายความ มีภาพประกอบชัดเจนใกล้เคียงกับของจริง หรือภาพถ่ายที่ เข้าใจง่าย ไม่รก รุงรังอยู่บนพื้น สีสะอาดตา

อย่างไรก็ดีหนังสือภาพสำหรับเด็กเล็กมีลักษณะการนำเสนอคล้ายบัตรคำ แต่ความแตกต่างอยู่ที่หนังสือภาพ มีการคิดและการออกแบบให้ร้อยเรียงกันตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบเล่ม มีหลักเกณฑ์การดำเนินเรื่อง หรือบางครั้งอาจจะมีตัวเอก ดำเนินเรื่องราวซึ่งตัวละครและการเล่าเรื่องนี้ เองเป็นเสน่ห์และเป็นความแตกต่างระหว่างหนังสือภาพกับบัตรคำเด็กส่วนใหญ่ ชื่นชอบหนังสือภาพมากกว่าบัตรคำ เพราะหนังสือภาพนั้นนำเสนอเรื่องราวอย่างมีอารมณ์ที่ เข้าถึงเด็กเล็กมากกว่าบัตรคำ

หนังสือสำหรับเด็กอายุ 2 ปี เด็กในวัย 2 ปียังถือเป็นวัยเด็กเล็ก ความสนใจของเด็กวัยนี้ ยังวนเวียนอยู่กับเรื่องรอบๆ ตัว และเริ่มสนใจสนใจ สิ่งมีชีวิตมากขึ้นกว่าตอนอายุ 1 ปี สนใจสิ่งของที่เคลื่อนไหวได้หนังสือสำหรับเด็กอายุ 2 ปีมักเกี่ยวข้องกับสิ่งรอบตัว สัตว์เลี้ยง และสัตว์อื่นๆ ยวดยานพาหนะ ของเล่น และหนังสืออีกประเภทที่ เด็กวัยนี้ ชื่นชอบคือ หนังสือคำกลอน หนังสือที่มีภาษาเป็น จังหวะ ใช้คำสัมผัสคล้องจอง สำหรับหนังสือประเภทคำกลอน คำคล้องจองอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องภาพประกอบ ภาพในหนังสือประเภทนี้ส่วน ใหญ่จึงเป็นภาพประกอบสำหรับตอนใดตอนหนึ่งของเนื้อเรื่อง ที่กล่าวถึงในหน้านั้นๆ

หนังสือสำหรับเด็กอายุ 3-4 ปี เด็กวัย 3-4 ปี เป็นที่สนุก ตื่นเต้น ชอบเรียนรู้เรื่องราวใหม่ๆ ช่างสงสัยช่างซัก ช่างถามว่าอะไร ทำไม อย่างไร กำลังตื่นตัวที่จะพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เริ่มมีความคิดต่อโลกรอบตัวมากขึ้น พวกเขาเริ่มที่จะสนใจคนอื่น สิ่งต่างๆ อยู่ไกล ออกจากตัวเอง เริ่มอยากรู้จักเพื่อนใหม่สนใจสิ่งมีชีวิต สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ เริ่มมีจินตนาการที่ น่าตื่นเตहन เด็กวัย 3-4 ปี มีหนังสือให้เลือกมากมายและหลากหลาย เนื่องจากเด็กวัยนี้ เริ่มมีบุคลิกภาพ เริ่มแสดงออกถึงความ เป็นตัวของตัวเอง การเลือกหาหนังสือสำหรับเด็กที่ อยู่ในวัยนี้ จึงต้องดูความชอบ ความสนใจของเขาเป็นหลัก บางคนชอบเรื่องจริง บางคนชอบเรื่องแต่ง เรื่องน่าตื่นเต้น ผจญภัยรวมทั้งเรื่องตลกโดยเฉพาะเด็กวัย 4 ปี มีพลังขับมากมาย คล่องแคล่วว่องไว กระตือรือร้นเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บางครั้งเรียนเรื่องราวที่เกินจริงมากๆ เด็กผู้ชายวัยนี้ส่วนใหญ่ชื่นชอบหนังสือเกี่ยวกับยานพาหนะชนิดต่างๆ และเครื่องยนต์ กลไก ขณะที่เด็กผู้หญิงมักจะชอบเรื่องราวของสิ่งมีชีวิตมากกว่า

หนังสือสำหรับเด็กวัย 5 ปี เด็กวัย 5 ปี แตกต่างจากเด็กวัย 4 ปีอย่างมาก เขาสามารถเลือกได้แล้วว่า ตัวเองชอบหรือไม่ชอบอะไร เด็กในวันนี้มีสมาธิที่ยาวนานขึ้น จดจ่อกับสิ่งที่ตนสนใจ ได้มากขึ้น คิดภาพเองได้สามารถเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันได้อย่างซับซ้อน มีความต้องการที่จะเรียนรู้โลกกว้าง เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย เด็กวัย 5 ปีต้องเข้าชั้นเรียนอนุบาลแล้ว ถึงแม้ไม่ได้มีการสอนอย่างเข้มงวด แต่เด็กเริ่มรับรู้แล้วว่าตนเองต้องเรียน “เรียน” ถึงแม้จะเป็นการเรียนที่มาในรูปแบบของการเล่นก็ตาม เด็กวันนี้เริ่มรู้จักการรับผิดชอบ มีความสนใจเฉพาะตัว ตัวอย่างเช่น เริ่มปฏิเสธในสิ่งที่ตนเองไม่ชอบหรือไม่ถูกใจ และยอมรับกฎเกณฑ์ กติกาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น พร้อมกับรับรู้ได้ถึงความเป็นนามธรรม รู้จักอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น รู้ความเมตตา สงสาร เห็นใจ รู้จักรัก ชอบผู้อื่นเป็น การเลือกหนังสือสำหรับเด็กวัย 5 ปี ขึ้นอยู่กับความชอบ ความสนใจของเด็กๆ เป็นหลัก เนื่องจากเขาตัดสินใจเองได้แล้วว่าหนังสือเล่มนั้นๆ ใช่หรือไม่ใช่สิ่งที่ตนเองชื่นชอบ และเด็กๆ วัยนี้อยากฟังเรื่องราวที่ลึกลับซับซ้อน ตื่นเต้น เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก ด้วยความสามารถในการคิดภาพ ได้แล้ว ความสามารถในการจินตนาการ สร้างภาพเองได้

หนังสือสำหรับเด็กวัย 6-7 ปี เด็กวัย 6-7 ปี อยู่ในวัยที่กำลังเริ่มอ่านหนังสือเอง เด็กวัยนี้ อาจจะยังไม่ชอบอ่านหนังสือเองตามลำพัง แต่อยากอ่านออกฉลุใหญ่ และขณะเดียวกันก็ชอบที่จะมีเพื่อนเล่น หนังสือไม่ได้เป็นแค่เครื่องมือส่งเสริมทักษะการอ่านเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่พวกเขารู้จักเข้าใจที่มีปัญหา มีอารมณ์และความรู้สึกคล้ายๆ กับตัวเอง ผู้ใหญ่ต้องไม่เลือกหนังสือที่ง่ายเกินไปสำหรับเด็กอายุ 6-7 ปี เด็กๆ กลุ่มนี้ สามารถเข้าใจเรื่องราวที่ซับซ้อนได้ แยกแยะสิ่งดีและสิ่งไม่ดีได้แล้ว และบางคนก็ชอบหนังสือประเภทเรื่องจริง หนังสือสำหรับเด็กวัย 7-9 ปี เด็กในวัยนี้จะเปลี่ยนส่งแวดล้อมจากบ้านเป็นโรงเรียน ต้องปรับตัวให้เข้ากับคนแปลกหน้า และระเบียบของโรงเรียน วันนั้นชอบความสนุกสนาน จึงยังสนใจหนังสือภาพและชอบเรื่องที่ชวนให้คิดเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น

หนังสือสำหรับเด็กวัย 10-12 ปี เด็กในวัย 10-12 ปี เป็นวัยคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยรุ่น วัยนี้ไม่แตกต่างจากเด็กวัย 7-9 ปี มากนัก แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงในร่างกายเนื่องจากการทำงานของต่อมต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างกระดูกและสัดส่วนของ ร่างกายเพื่อเตรียมเข้าสู่วัยรุ่น วัยเด็กตอนปลายสามารถคิดและแก้ปัญหาได้มากขึ้น เริ่มสนใจอ่านหนังสือต่างๆ เพื่อที่จะรวมอภิปราย หรือพูดคุยกับเพื่อนฝูง มีความคิดริเริ่มที่จะทำสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกิดความมั่นคงและเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สนใจเรื่องที่เป็นจริง ธรรมชาติและ การเดินทาง เด็กหญิงสนใจอ่านเรื่องประเภทรักเร็วกว่าเด็กชาย เด็กเริ่มคิดและตัดสินใจเอง รู้จักรับผิดชอบ รู้จักใช้เหตุผล มี ความอยากรู้อยากเห็น เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้เร็ว ลักษณะเด่นทางสติปัญญาของวัยนี้ คือมีความกระตือรือร้น รู้จักใช้เหตุผลและรับฟังความคิดของผู้อื่น มีการวางแผนการไว้ล่วงหน้า รักษาความลับได้ และรักษาสัญญาที่ให้ไว้ เด็กผู้ชายสนใจเรื่อง วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ เด็กผู้หญิงสนใจเรื่องการครัว ตัดเย็บเพราะมีรากฐานจากการสนใจรูปร่างของ ตนเอง ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายจะสนใจเลี้ยงสัตว์ดูภาพยนตร์เที่ยวไกลๆ และน้อยรายที่จะสนใจเรื่องของอาชีพ (ระพีพรรณ พัฒนาเวชและคณะทำงานไทยคิด, 2559)

การออกแบบ Design

เบอร์ลีแมนกล่าวว่ารากฐานทางเทคนิค ความคิด และพื้นฐานทางทัศนสื่อสาร (Visual Communication) เป็นสิ่งสำคัญยิ่งไม่ว่าจะเป็นฐานะผู้วิพากษ์วิจารณ์หรือผู้สร้างสรรค์งานออกแบบโดยตรง ความรู้ความสามารถในระดับพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับกระบวนการการศึกษาทางด้านนี้และจะต้องเป็นไปในลักษณะเข้มข้น พื้นฐานการออกแบบที่ดีจะต้องช่วยให้นักออกแบบสามารถพัฒนาการแก้ปัญหาบนพื้นฐานของประสบการณ์และชั้นเชิงทางด้านนี้ได้เป็นอย่างดี ถ้าการออกแบบเป็นเพียงทางเลือกที่ฉาบฉวยก็ย่อมเป็นอันตรายยิ่ง

ปัญหาหลักของการออกแบบกราฟิก Graphic Design อยู่ที่พลัง 2 ด้านที่ต่างขั้วกัน ซึ่งปัญหานี้จำเป็นต้องได้รับการชดเชยอย่างระมัดระวังแก้ปัญหาให้ตก และสร้างดุลยภาพให้เกิดขึ้นให้ได้ ปัญหาสองด้านนั้นก็คือพลังการแสดงออกตามปัจเจกภาพหรือการสร้างสรรค์เฉพาะบุคคล จะต้องสร้างให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มประชากร ทั้งนี้นงานออกแบบก็ต้องมีคุณค่าสูงการออกแบบไม่ใช่ศิลปะโดยตรงแต่เป็นการสร้างสรรค์ที่เกิดความสมดุลกับความพึงพอใจ

เซอร์เมเยฟฟ์ (Chermayeff) เสนอความคิดว่าการออกแบบอาจจะได้รับการพิจารณาเหมือนกับเครื่องมือในการจัดระบบเป็นกระบวนการสร้างพัฒนาให้เกิดความปลอดภัยและผลลัพธ์ที่ดี การออกแบบจะต้องตอบสนองความจำเป็นของมนุษย์การแสดงออกของงานออกแบบจะต้องสร้างให้ปรากฏได้หรือตรวจสอบได้ เราจะต้องมีเกณฑ์ที่พิสูจน์ได้เพื่อการตัดสินใจในทางคุณค่าของงานออกแบบ การออกแบบเป็นความต้องการเร่งด่วนในสังคมไม่ใช่ส่วนเกิน การออกแบบเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอยู่รอดหรือเป็นการวางแผนในเชิงทรัพยากร (Resource Planning) การออกแบบที่มีคุณค่าสามารถที่จะประหยัดเศรษฐกิจโดยลดต้นทุนทางด้านแรงงาน อุปกรณ์ และจำนวนงานออกแบบ อีกทั้งยังสามารถประหยัดเวลา โดยการเสนอข้อมูลที่กระจ่างชัด การออกแบบกระตุ้นการสื่อสารเป็นการช่วยเหลือให้บุคคลจำนวนมากขึ้นมีความเข้าใจสื่อที่เสนอ การออกแบบช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างและรวดเร็ว การผลิตและการเตรียมงาน ง่าย สะดวก สบายขึ้น การออกแบบช่วยให้เครื่องจักรกลมีความเหมาะสมสอดคล้องกับมนุษย์ทางด้านกายภาพมากขึ้น

ความเชื่อ ทุกคนเป็นนักออกแบบได้ ไม่ด้านใดก้อด้านหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกสีทาบาน เลือกแบบเสื้อผ้าหรือรถยนต์ สิ่งที่เราเลือกคือการตัดสินใจทางการออกแบบ (Design Decision) การออกแบบต่างไปจากคณิตศาสตร์หรือเคมี ซึ่งการออกแบบมีทางแก้ปัญหาเกินกว่าหนึ่งทางในแต่ละปัญหา หรืออาจจะเรียกว่า การแก้ปัญหาที่มีทางเลือก (Alternate Solution) นักออกแบบพยายามที่จะค้นหาทางออกที่ดีที่สุดและนำมาใช้ประโยชน์

กราฟิก graphic design

นักออกแบบกราฟิกเกี่ยวข้องกับข้อมูลสำหรับอ่านและดู เกี่ยวข้องกับการยอมรับของประชากร นักออกแบบพยายามดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ให้กว้างที่สุด ให้ตอบสนองสิ่งที่มองเห็น (Visual Message) ด้วยทัศนคติที่ดี นักออกแบบกราฟิก ใช้แบบตัวอักษร (Typography) ลักษณะ (Symbolism) ภาพประกอบ (Illustration) และภาพถ่าย (Photography) เพื่อสื่อสารทางตา เห็น การรวมตัวของปัจจัยเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพได้ นักออกแบบกราฟิก พยายามที่จะแก้ปัญหาทางด้านสิ่งที่มองเห็น ให้มีผลกระทบต่อผู้ดูอย่างสง่างามเหมาะสม เรียบร้อย และประหยัด นักออกแบบจะแก้ปัญหาตั้งแต่โปรเตอร์ง่าย ๆ ไปจนถึงการออกแบบเครื่องหมายและป้ายที่ซับซ้อน ในสนามบิน นักออกแบบกราฟิกจะต้องคุ้นเคยกับงานการสร้างสรรค์ทั้งหมด เช่น ถ้าไม่สามารถจะถ่ายภาพได้ ก็ต้องรู้ว่าจะให้ใครทำ จะควบคุมการถ่ายภาพอย่างไร จะเลือกภาพใด หรือให้อัดภาพออกมาอย่างไร จะต้องรู้ว่าเลือกผ้าประกอบอย่างไรจึงจะได้ผลสมบูรณ์ จะต้องรู้เรื่องการตลาดระดับพื้นฐาน และการตลาดมีผลต่อจินตนาการของงานออกแบบเช่นใด นักออกแบบจะต้องมีความสามารถและทักษะที่เด่นชัด นักออกแบบกราฟิกจะต้องมีความเข้าใจในกระบวนการการผลิต โดยตลอด เพื่อที่จะผลานงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ควบคุมการพิมพ์ และส่งงานตรงตามกำหนดเวลา ด้วยการควบคุมงานอย่างมีประสิทธิภาพ นักออกแบบระดับคุณภาพจะต้องมีการนำเสนอที่สูงสุด ความคิดสร้างสรรค์และเกี่ยวข้องกับรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะผลักดันให้ความคิดโดดเด่น นักออกแบบกราฟิกจำเป็นต้องมีความสามารถ ในอันที่เกี่ยวกับบุคคล ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า ช่างพิมพ์ คนขายวัสดุอุปกรณ์ คนทำงานธนาคาร ฯลฯ

ออกแบบและศิลปะ

การออกแบบกราฟิกย่อมไม่ใช่งานศิลปกรรม ศิลปินทางศิลปกรรมขึ้นอยู่กับประชากรเพียงคนเดียวคือตัวศิลปินเอง แต่นักออกแบบกราฟิกเกี่ยวข้องกับมวลประชากร บางครั้งงานออกแบบก็ต่างอาจจะคล้ายกับงานศิลปะ หรือในทางกลับกัน งานศิลปะก็อาจจะคล้ายกับงานออกแบบ วัสดุอุปกรณ์อาจจะคล้ายกันทั้งศิลปินและนักออกแบบ จะต่างกันก็เป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งที่ตามองเห็น ศิลปินพึงพอใจหรือชื่นชมกับตนเอง แต่นักออกแบบกลับต้องหากลุ่มคนที่สนใจกับป้ายทำความเข้าใจกับการเรียนรู้หลักการที่จะเป็นวิทยาศาสตร์หรือชื่อผลิตภัณฑ์

กลุ่มประชากร Audience

การสร้างสรรค์งานกราฟิกให้มีคุณภาพ จำเป็นที่นักออกแบบต้องรู้ซึ่งกับปริมาณความสามารถในการรับรู้ (Perceptual Capability) ของกลุ่มประชากรเป้าหมาย (Target Audience) ปัญหาจึงพุ่งไปสู่ข้อคำถามที่ว่า ปัจเจกที่หลากหลาย ในกลุ่มประชากรเป้าหมายนั้นจะรับรู้ข้อมูลของเราได้อย่างไร กับพื้นที่แคบๆ บนหน้าหนังสือหนึ่งสองสามฟุต บนบรรจุภัณฑ์ แผนภาพโฆษณา ผังตรงข้ามถนน หรือแผนภาพโฆษณานอกอาคาร (Outdoor Advertising) โกลโพน ผู้ดูจะเห็นได้ชัดเจนเพียงใด แน่นอนว่า เราคงไม่ออกแบบให้มองเห็นได้นับสิบระยะหรือนับสิบทิศ

ส่วนหนึ่งในกลุ่มประชากรเป้าหมายของเราตาบอดสีเข้มนั้นหรือสีโดดๆ หรือกลุ่มสีที่นำมารวมกันไว้มีคุณค่าพอแล้วหรือ ผู้บริโภคมองอย่างตาชดาดเหมือนกับมองไปในร้านขายของชำ หรือว่ามองอย่างสะดุดความรู้สึก ท่ามกลางสื่อโฆษณามากมาย ข้อมูลต่างๆ บนสื่อโฆษณาอาจจะเกี่ยวข้องกับการเกิดเคลื่อนไหวของกลุ่มประชากรบนยานพาหนะต่างๆ ถ้าเป็นเช่นนั้น ควรจะออกแบบเห็นและเข้าใจได้ ท่ามกลางอาการเคลื่อนไหวนั้นหรือไม่

การปรับสภาพ accommodation เป้าหมายสูงสุดของการออกแบบก็คือ แสงหาความเหมาะสม การก้าวเข้าไปสู่ความเหมาะสม และปรับสภาพให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มประชากรเป้าหมายทั้งหมด ไม่เพียงแต่เท่านั้นมีข้อมูลว่างานกราฟิกที่มีคุณภาพจะมีผลต่อผู้ดูถึง 90 เปอร์เซ็นต์บวก อย่างน้อยก็ควรจะต้องถึงความสนใจของผู้ดูไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ซึ่งคงจะไม่ถึงกับป้ายจราจรต่างๆ ที่ต้องมีเป้าหมาย 100% เต็ม

ขนาดของตัวอักษร (Type Size) มีข้อมูลว่าตัวหนังสือที่สูงเพียง 1" ผู้ดูสามารถมองเห็นได้ในระยะถึง 50 ฟุต (ตัวหนาและเรียบ) ซึ่งแบบของตัวอักษรนั้นจะต้องตัดเด่นชัดจากพื้นภาพหลัง ดังนั้น ในเหตุผลเดียวกัน ตัวอักษรที่เรียบง่ายเข้าใจง่ายสูง 2" ย่อมมองเห็นได้ในระยะ 100 ฟุต ข้อตัวถ้าตัวอักษรสูง 6" ก็มีระยะไกลได้ถึง 300 ฟุต

ตัวอักษรกลับรูปและพื้น reverse ไทย ตัวหนังสือของและสัญลักษณ์ซึ่งกลับจากพื้นขาวตัวดำไปสู่พื้นดำตัวขาว จะดูรู้สึกว่าจะขยายใหญ่ขึ้นกว่าปกติประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งการรับรู้เช่นนี้เกิดจากปรากฏการณ์ของการกระจายแสง (Irradiation) ท่ามกลางคู่สีที่ตัดกันอย่างสุดขั้วระหว่างขาวและดำ

อ่านสะดวกสบาย (Reading Flow) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เราอ่านจากซ้ายไปขวาจากบรรทัดบนสุดบรรทัดล่าง นักออกแบบจำเป็นต้องคำนึงถึงความเคยชินและการอ่านหรือการดูอย่างสะดวกสบายในแง่นี้ไม่ว่าจะเป็นการจัดวางตัวอักษรหรือรูปทรงลงบนพื้นบนหน้ากระดาษ บรรจุภัณฑ์ หรือฉลาก

การสำรวจของสายตา (Eye Scan) มีข้อมูลเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าตามมนุษย์ขึ้นชออยู่ที่บริเวณล่างซ้ายมือของทุกสนามภาพ มากกว่าบริเวณกลางภาพ เมื่อมีการมองสำรวจไปทั่วสนาม ก็มีแนวโน้มว่าจะมาเกิดความรู้สึกสบายใจอยู่ตรงนั้นนอกจากตาจะพักอยู่บริเวณด้านล่างซ้ายมือแล้ว ไปๆ มาๆ ก็ยังนิยมกลับมาพักผ่อนสายตาอยู่ตรงนั้นด้วย

การมองเห็น (Vision)

มีข้อมูลว่า ในกลุ่มประชากรจำนวนหนึ่ง มีปัญหาทางด้านสายตาสำหรับการรับรู้ทั้งผู้สูงวัยและใส่คอนแทคเลนส์ นับเป็นปัญหาส่วนหนึ่งประมาณ 6% เพศชายมีปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้สีอย่างถูกต้องชัดเจนประมาณครึ่งเปอร์เซ็นต์มองไม่เห็นสี

เล็กเพียงใด (How small) เมื่อออกแบบสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือและคู่มือการใช้ไม่ควรใช้ตัวหนังสือเล็กกว่าขนาด 8 พอยต์ ตัวอักษรที่เล็กกว่านี้จะทำให้เกิดความไม่สบายตา และอาจจะมีปัญหาอย่างมากสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุมากหรือแม้แต่เด็กนอกจากนั้น ตัวอักษร

ขนาดเล็กยังใช้ไม่ได้กับแสงสว่างน้อยอีกด้วย งานออกแบบสำหรับการเคลื่อนไหว (Design and motion) เมื่อสื่อสารการออกแบบต้องเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว ประชากรอยู่บนพาหนะที่เคลื่อนไหว ตัวอักษรจะต้องสูงกว่าอีก 3 "ในระยะ 100 ฟุต และส่งอีกอย่างน้อย 12 "ในระยะ 400 ฟุต สื่อสารต้องสั้น เรียบง่าย ภาพไม่ควรเกินกว่า 1 ภาพ และต้องอักษรน้อยกว่า 7 คำ

กระบวนการ (Process)

กระบวนการออกแบบ อาจจะง่ายตายเพียงการเลือกสี หรือซับซ้อน เช่น การกำหนดรูปแบบหนังสือตำราชุดที่ยุ่งยากเป็นแบบแผน มันอาจจะเริ่มต้นเพียงการเลือกแบบตัวอักษรที่จะใช้ เลยไปจนถึงงานสำเร็จ ปัญหาเด่นของการออกแบบกราฟิกคือ ในการออกแบบจะมีปัญหาแตกต่างกันออกไปแต่ละจุดซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องควบคุมส่วนปลีกย่อยทั้งหมดให้เป็นเอกภาพ ประสบการณ์จะช่วยนักออกแบบสะสมปัญหาเหล่านั้น

ทางเลือกในการแก้ไขปัญหา (Ultimate Solution)

ปัญหาใดก็ตามย่อมมีทางแก้หลายทาง ถ้าเรายอมรับความจริงนี้ได้ก็พร้อมที่จะค้นหาทางเลือกในปัญหาเหล่านั้น ก้าวลงไปดูตัวเลือกหลายๆตัวแล้วจะได้ตัวเลือกที่ดีที่สุด

ลำดับกระบวนการ

1. ขั้นแยกปัญหา (Identify)

ขั้นนี้จำเป็นต้องแยกปัญหาต่างๆพิจารณาปัญหาให้กระจ่างชัด กำหนดเกณฑ์และข้อจำกัดทางต่างพร้อมกันนั้นก็ต้องการข้อมูลที่กระชับ

2. ขั้นเริ่มต้น (Preliminary) เป็นคำค้นหาความคิดที่มองเห็นได้เป็น

รูปธรรม หลายๆ รูปแบบ สเก็ตช์หยาบๆ (Thumbnails) เพื่อระดมและขยายความคิดในวงกว้าง

3. ขั้นกระจ่างชัด (Refinement) ขั้นนี้เป็นการคัดเข้ากลุ่ม (Sort) เลือก

(Cull) ค้น (Explore) ย้ำ (Redesign) ตรวจสอบ (Examine) และขยายตลาด (Enlarge) เป็นขั้นของการแสดงศักยภาพที่ชัดเจนขึ้น เป็นการระดมความคิดและรูปแบบอย่างหยาบๆ

4. ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) ขั้นนี้เป็นการคิดประเมินผล (Evaluate) สืบหา

(Observe) ทดสอบ (Test) ตรวจสอบทบทวน (Reexamine)

5. ขั้นตัดสินใจ (Decide) ขั้นสรุปตัวเลือกที่ดีที่สุดมีการเปรียบเทียบ

(Compare) หาข้อแตกต่าง (Contrast) และเลือก (Select) หลังจากนั้นก็กำหนดองค์ประกอบให้ชัดเจนและผลิต

6. ขั้นผลผลิต (Implement) ครึ่งสุดท้ายคือขั้นของการพิมพ์ ผลิต และ

การตลาด หลังจากขั้นผลิตผ่านไปแล้วควรจะได้มีการประเมินผลในลักษณะกระบวนการย้อนกลับ (Feedback Process) พิจารณาจากขั้นสุดท้ายคือผลผลิต การตัดสินใจ การวิเคราะห์ การทำให้กระจ่างชัด การเริ่มต้น จนถึงขั้นแรกคือการแก้ปัญหา การพิจารณาย้อนกลับในงานแต่ละโครงการ เช่นนี้จะช่วยให้มองเห็นปัญหาและผลักดันโครงการต่อไป

กระบวนการก่อนหลัง

ในการออกแบบกราฟฟิกกระบวนการทำงานก่อนหลังในการออกแบบนับเป็นสิ่งสำคัญมากประการหนึ่งนักออกแบบจะต้องมองเห็นและตัดสินใจในแต่ละขั้นตอน ไม่เห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่อง ขั้นตอนเสนอแนะก็คือสี ตัวอักษร ภาพ เสียง รวบรวมและแบบ (color-Image-Voice-Stock-Format)

สี colors

สีคือวัตถุที่ดูดกลืนสี สะท้อนแสงออกมาในให้ปรากฏหรือสีคือแสงที่กระทบวัตถุ การกล่าวถึงแสงอาจจะเป็นแสงจากดวงอาทิตย์หรือแสงที่มนุษย์สร้างขึ้นเช่น แสงจากไฟฟ้าและกล่อมเล็กหลัง คือแสงที่ตามนุษย์มองเห็นได้ นิวตันทดลองส่องแสงสีขาวให้ทะลุผ่านแท่งแก้วสามเหลี่ยม แสงที่ทะลุผ่านออกมาจะเป็นจะเห็นเป็นสี violet blue green yellow orange red สีที่เรามองเห็นจากสเปกตรัม คล้ายกับสีที่เรามองเห็นจากแสงรุ้งในธรรมชาติ แสงแยกออกเป็นแถบสีต่างๆ แต่ละแถบสีนี้ได้แยกการโดยชัดเจน เด็ดขาด ต่างประสานกลมกลืนเข้าหากัน ถ้าเราคิดถึงรุ้งในลักษณะทอสามมิติ ดัดท่อนั้นออกจากกันและหันด้านตัดมาพิจารณา เราก็จะได้วงสี (Color Wheel) ขึ้นเริ่มเร็ว ตามที่เรารู้จักกัน นักออกแบบผสมสี สีขาวว่างเปล่า และสีดำคือผลรวมของสีทั้งหมด นักฟิสิกส์ มองเห็นสีต่างออกไป มองสีในทางเกี่ยวข้องกับแสง ทั้งหมดและสีขาวสะท้อนสีทั้งหมด นักออกแบบต้องมีประสบการณ์จากการผสมสี ระบบผสมสีเนื้อสีสีโปรงแสง รวมทั้งการผสมสีฟ้าภาษาอังกฤษ แสง ในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และที่ปฏิเสธไม่ได้คือความสอดคล้องกับกลุ่มประชากร

1. สีในแสง (Cover in Light) สีในทางฟิสิกส์ สีเกิดจากแสง เช่นสีในระบบโทรทัศน์ สีขาวคือ ผลรวมของสีทั้งหมด และสีดำคือ สีที่เกิดจากการดูดกลืนสีทั้งหมด
2. เนื้อสี สีในเนื้อสี หมึกสี และกระดาษสี สีขาวว่างเปล่า สีดำเป็นเพราะผลรวมของสีทั้งหมด นักออกแบบเกี่ยวกับสีในเนื้อสี ซึ่งมีอยู่หลายทฤษฎีด้วยกัน
3. ความรู้สึกสัมผัสสี (Color sensation) เป็นความรู้สึกสัมผัสเชิงจิตต่อวิทยา ในลักษณะที่ว่า ประชากรมีปฏิกิริยาอย่างไรกับสีหรือกลุ่มสีต่างๆ ในแง่ความสัมพันธ์ ความหมาย และความชอบ

ความเข้าใจเกี่ยวกับสี Color Dimension เป็นความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายแยกแยะตัวอย่างสี นักออกแบบควรจะต้องเป็นผู้มีประสาทสัมผัสดีกับสี สามารถที่จะแยกแยะและบ่งชี้ในลักษณะต่างๆ ได้ คำต่อไปนี้จะต้องช่วยสร้างความเข้าใจและสื่อสารกับนักออกแบบ ช่างพิมพ์ ลูกค้า คนขายวัสดุอุปกรณ์

สีแท้ Hue

ใช้เรียกชื่อ 4 ตัวอย่างซึ่งสามารถแยกสีหนึ่งออกจากสีอื่นๆ ตัวอย่างเช่น สีส้ม สีตัวอย่างอาจจะไม่มีสีส้มบริสุทธิ์ แต่ก็ตัดสินใจเลือกสีตามตัวอย่างที่มีอยู่ทางด้านการออกแบบกราฟิกมีสีแท่นับด้วยจำนวนพันส์ ซึ่งคนทั่วไปแล้วจะเรียกชื่อได้สัก 20 ชื่อเท่านั้น น้ำหนักสี (Value) จากที่อ่อนที่สุดถึงสีเข้มที่สุดของสีแท้สีใดสีหนึ่ง สีขาวที่ผสมกับ

สีแท้บริสุทธิ์ (Pure Hue) จะได้น้ำหนักสีอ่อน (Light Value or Tint) สีดำผสมกับสีแท้บริสุทธิ์จะได้น้ำหนักสีเข้ม (Dark Value or Shade) น้ำหนักสีอ่อนของ Red จะได้เป็น Pink น้ำหนักสีเข้มของ red คือ Maroon

ค่าของสี (Chroma) สภาพความเข้มหรือสภาพอินทรีย์ (Intensity or Saturation) ของสีตัวอย่าง ความส่องสว่างหรือความมืดทึบ (Brightness or Dullness) ของสีตัวอย่าง ค่าของสีที่รุนแรง (Strong Chroma) ย่อมมีแนวโน้มไปสู่สีแท้ ค่าของสีที่อ่อนแอ (Weak Chroma) มีแนวโน้มไปสู่สีเทาค่ากลาง (Nature Gray) ส่วนมากสีตัวอย่างจะเป็นสีแท้บริสุทธิ์ สีที่มีความอึมสูง มีชื่อเรียกเป็นสามัญมากกว่า จดจำง่าย และมีผลทางด้านการขายสูงกว่า

ความชอบเกี่ยวกับสี (Color Preference) ประชากรขึ้นชอบสีไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงไปแต่ละปีหรือฤดูกาล สภาพของอายุ เศรษฐกิจ เพศ วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ และศาสนา มีอิทธิพลต่อการขึ้นชอบสีเป็นอย่างมาก แนวโน้มของการเลือกสีอาจจะได้มาจากข้อมูลจำหน่ายสี สินค้าต่างๆ ที่มีสีทดสอบจากร้านค้าปลีก สัมภาษณ์นักออกแบบผู้ซื้อ เป็นการวิเคราะห์เพื่อการคาดเดาไปข้างหน้า

การเลือกซื้อสี (Selecting Color) ก่อนอื่นจะต้องวิเคราะห์กลุ่มประชากรเป้าหมาย เลือกสีที่กระตุ้นความสนใจ สีที่พร้อมจะเรากการตอบสนอง เลือกสีแท้ที่เรียกชื่อได้ทั่วไป สีที่รู้จักกันดี ก็นใจ และ สีที่ระลึกถึงได้ จำกัดกลุ่มสีที่ใช้เพียง 2-3 สี งานกราฟิกควรเป็นงานที่ดูง่าย เช่น โปสเตอร์สีน้ำเงิน บรรจุภัณฑ์ดำ-เหลือง เป็นต้น อย่าลืมเพศเป้าหมาย รายได้ อายุ สภาพทาง ภูมิศาสตร์ ฯลฯ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสีกับผลงานหรือการบริการ ตรวจสอบสภาพของแสง ตรวจสอบสภาพพื้นผิวที่จะระบายสี พื้นผิวเป็นมันหรือด้าน ถ้าเป็นการโฆษณาทางโทรทัศน์ก็ต้องพิจารณาผลิตภัณฑ์ในสภาพน้ำหนักสีขาว-ดำ และอาจจะต้องปรับสีตามความจำเป็น เลือกใช้สีที่สัมพันธ์กับตลาดและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอย่างมีเหตุผลในเชิงตรรกะ เป็นสิ่งที่จะต้องระลึกอยู่เสมอ มา หนทางตรงที่จะกระตุ้นอารมณ์ของประชากรไม่ว่าจะเป็นบรรจุภัณฑ์ ป้าย โปสเตอร์ และงานโฆษณาอื่นๆ จะต้องแสดงความโดดเด่นเพียงอย่างเดียวด้วยปัจจัยของการออกแบบ และอย่าลืม "เลือกสีที่เหมาะสมกับงานไม่ใช่เลือกสีตามที่คุณชื่นชอบ"(วิรุณ ตั้งเจริญ, 2545: 9-15, 35-41, 137-143)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นวลทิพย์ มหามงคล (2542: บทคัดย่อ) การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการประพันธ์หนังสือสำหรับเด็กของนักเขียนอเมริกันและนักเขียนไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการประพันธ์หนังสือสำหรับเด็กของนักเขียนอเมริกันและนักเขียนไทย โดยวิเคราะห์แก่นเรื่อง การสร้างตัวละคร ฉาก รวมทั้งการศึกษารวมชาติของมนุษย์ด้านความเป็นสากล และการใช้ภาษาจากหนังสือสำหรับเด็กอเมริกัน 5 เล่ม และสำหรับหนังสือเด็กไทย 5 เล่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเขียนหนังสือสำหรับเด็กอเมริกันเขียนแก่นเรื่องคล้ายกับนักเขียนไทย 2 เล่ม แต่นักเขียนอเมริกันและ

นักเขียนไทยเขียนตัวละครและฉากแตกต่างกัน ผลการศึกษาครั้งนี้ยังปรากฏว่า นักเขียนหนังสือสำหรับเด็กทั้งอเมริกันและไทยได้สะท้อนลักษณะร่วมของมนุษย์ นักเขียนอเมริกันและนักเขียนไทยได้ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก อายุ 11-14 ปี หนังสือทุกเล่มมีลักษณะไม่สลับซับซ้อน ไม่ใช้คำที่ยากเกินระดับของผู้อ่านในกลุ่มอายุนี้ คือหนังสือสำหรับเด็กทั้งหมด 10 เล่มมุ่งเสริมสร้างจินตนาการและความสนุกสนานให้เด็ก พร้อมทั้งสอดแทรกคำสอนด้านจริยธรรมไว้ด้วย

ปวีณา ศรีวิวัฒน์ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาและออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม เพื่อประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม และเพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้คุณธรรมก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาพประกอบ ผลการวิจัยสรุปว่า คุณภาพของหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม พบว่า ใน ภาพรวมของการประเมินความคิดเห็นจัดอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก อยู่ในระดับสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนรู้ได้มาก ผลการประเมินพฤติกรรม และด้านการเรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้หนังสือ นิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรมมีความแตกต่างกันมีพฤติกรรมลดลงก่อนการทดลองใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยมีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ต้องการไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากได้อ่านหนังสือนิทานภาพ ประกอบการเรียนรู้

นทีลี ศรีวัฒนทรัพย์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้วยหนังสือภาพประกอบการ์ตูน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสือภาพประกอบการ์ตูน ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนก่อนและหลังการอ่านหนังสือภาพประกอบการ์ตูนด้านคุณธรรม จริยธรรม และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือภาพประกอบการ์ตูน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของหนังสือภาพประกอบการ์ตูนด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่กำหนดไว้ในระดับ 3.5 ด้านพฤติกรรมของผู้เรียนหลังจากการใช้หนังสือภาพประกอบการ์ตูนด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าสูงกว่าก่อนการใช้หนังสือภาพประกอบการ์ตูนด้านคุณธรรมจริยธรรม และตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สรุปได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือภาพการ์ตูนด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 3 ข้อ ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี 2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี 3. เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือภาพสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบหนังสือสำหรับเด็กได้อย่างเหมาะสม และสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปีได้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามตอนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา
2. การกำหนดผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การตรวจสอบเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การดำเนินการออกแบบจากผลการวิจัย
8. สรุปผลการวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูลแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

จากแนวคิดและทฤษฎีในบทที่ 2 นี้ได้มาจากการศึกษาเอกสาร บทความ หนังสือและเว็บไซต์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ไว้ โดยนำข้อมูลส่วนนี้ไปใช้ในการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และนำไปสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ผลของการรวบรวมข้อมูลแนวคิดในด้านต่างๆ มีดังนี้

ชื่อหนังสือ/ ผู้เขียน	วรรณกรรมสำหรับเด็ก (นิตยา วรรณกิตร์)	การออกแบบและเขียนภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก (ผศ. เกริก ยุ้นพันธ์)	การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก (ณรงค์ ทองปาน)	สรุป
ด้านภาพประกอบ	1.ประเภทภาพประกอบ 1.1 ภาพวาด 1.2 ภาพถ่าย 2. หลักการจัดภาพประกอบสำหรับเด็ก 2.1 ธรรมชาติทั่วไป 2.2 มวลธาตุ 1) เส้น 2) รูปร่าง 3) ลักษณะพื้นผิว 4) สี 3. หลักการใช้สีในภาพประกอบ 4. ขนาดของภาพประกอบ	1. ประเภทของภาพประกอบ 1.1 ภาพวาด 1.2 ภาพถ่าย 2. หลักการออกแบบเบื้องต้น 2.1 เส้น 2.2 ทิศทาง 2.3 รูปร่างและรูปทรง 2.4 ขนาดของสัดส่วน 2.5 ลักษณะพื้นผิว 2.6 น้ำหนักและสี	1. รูปแบบของหนังสือ 1.1 ภาพวาด 1.2 ภาพถ่าย 1.3 ภาพลายเส้น 2. ความรู้พื้นฐานในการวาดภาพประกอบ 2.1 ธรรมชาติทั่วไป 2.2 มวลธาตุ 1) เส้น 2) รูปร่าง 3) ลักษณะพื้นผิว 4) สี 3. สีของภาพ 4. ขนาดของภาพ 5. อารมณ์ของภาพ	1.ประเภทภาพประกอบ 1.1 ภาพวาด 1.2 ภาพถ่าย 2. หลักการออกแบบเบื้องต้น 1.1 เส้น 1.2 รูปร่าง 1.3 ลักษณะพื้นผิว 1.4 สี 3. หลักการใช้สีในภาพประกอบ 4. ขนาดของภาพประกอบ
ด้านเนื้อหา	1. การจำแนกตามประเภทหนังสือ 1.1 หนังสืออ้างอิง 1.2 หนังสือภาพ 1.3 หนังสือสารคดี 1.4 หนังสือบันเทิงคดี 1.5 หนังสือแบบเรียน 1.6 หนังสืออ่านเพิ่มเติม 2. การเขียนเนื้อเรื่องสำหรับเด็ก 1.1 กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง 1.2 กลวิธีการเปิดและปิดเรื่อง 1.3 กลวิธีการใช้สำนวนภาษา 1.4 กลวิธีการสร้างความสนใจ	1. ประเภทของหนังสือเด็ก 1.1 หนังสือนวนิยาย 1.2 หนังสือสารคดี 1.3 หนังสือร้อยกรอง 2. การเขียนเนื้อเรื่องสำหรับเด็ก 1.1 แก่นเรื่อง 1.2 โครงเรื่อง 1.3 การสร้างตัวละคร 1.4 บทสนทนา 1.5 ฉาก 1.6 วิธีการนำเสนอ	1. ประเภทของหนังสือเด็ก 1.1 หนังสือภาพ 1.2 หนังสือนิยาย 1.3 หนังสือการ์ตูน 1.4 หนังสือเรื่องสั้น 1.5 หนังสือนวนิยาย 1.6 หนังสือสารคดี 1.7 หนังสือเรื่องแปล 2. เนื้อหา/เนื้อเรื่อง 1.1 โครงเรื่อง 1.2 แก่นเรื่อง 1.3 ตัวละคร 1.4 ฉาก 1.5 บทสนทนา 1.6 ภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่อง	1. ประเภทของหนังสือเด็ก 1.1 หนังสือสารคดี 1.2 หนังสือภาพ 1.3 หนังสือนวนิยาย 2. การเขียนเนื้อเรื่องสำหรับเด็ก 1.1 โครงเรื่อง 1.2 แก่นเรื่อง 1.3 การสร้างตัวละคร 1.4 ฉาก 1.5 บทสนทนา 1.6 วิธีการนำเสนอ/เปิดและปิดเรื่อง 1.7 สำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่อง

1. รองศาสตราจารย์สินีนารถ เลิศไพรวรรณ

หน้าที่การงานในปัจจุบัน : อาจารย์พิเศษ (เกษียณอายุ)
คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 ผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามทั้งหมด 3 ชุด แบ่งเป็นแบบสอบถามด้านบทสวดมนต์ แบบสอบถามด้านหนังสือเด็ก และแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

แบบสอบถามชุดที่ 1 โดยการตอบแบบสอบถามด้านบทสวดมนต์ให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบคำตอบที่ได้คัดเลือกมาจากการศึกษาข้อมูลหรือเรียกว่าแบบสอบถามปลายปิด (Close ended Question) ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธศาสนาจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. พระมหาอดิเรก จิตวุฒิ

หน้าที่การงานในปัจจุบัน : พระธรรมทูต สอนเด็กในโรงเรียนวิถีพุทธ
เปรียญ 5
วัดวังตะกุ่ม จังหวัดนครปฐม
ประสบการณ์ในการทำงาน : 20 ปี

2. พระปลัดประภาส ปุณฺณธมฺโม

หน้าที่การงานในปัจจุบัน : พระธรรมทูต สอนเด็กในโรงเรียนวิถีพุทธ
วัดวังตะกุ่ม จังหวัดนครปฐม
ประสบการณ์ในการทำงาน : 15 ปี

3. คุณครูกฤษฏีสรารลี ยองโยกฤษฎา

หน้าที่การงานในปัจจุบัน : ครูสอนเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 4
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม

ประสบการณ์ในการทำงาน : 20 ปี

แบบสอบถามชุดที่ 2 การตอบแบบสอบถามด้านหนังสือเด็กให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบคำตอบที่ได้คัดเลือกมาจากการศึกษาข้อมูลหรือเรียกว่าแบบสอบถามปลายปิด (Close ended Question) ในตอนที่ 2 และให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนตอบเขียนหรือเรียกว่าแบบสอบถามปลายเปิด

(Open Ended Question) ในตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็กเพื่อตอบแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์ปรีดา ปัญญาจันทร์
 หน้าที่การงานในปัจจุบัน : นักประพันธ์หนังสือเด็ก
 ประสบการณ์ในการทำงาน : 30 ปี
2. คุณณิชา พีชณิษฐ์
 หน้าที่การงานในปัจจุบัน : นักประพันธ์หนังสือเด็ก
 ประสบการณ์ในการทำงาน : 15 ปี
3. คุณครูชีวัน วิสาสะ
 หน้าที่การงานในปัจจุบัน : นักประพันธ์หนังสือเด็ก
 ประสบการณ์ในการทำงาน : 30 ปี

แบบสอบถามชุดที่ 3 การตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของหนังสือเด็ก โดยให้เด็กช่วงอายุ 9-11 ปี หรือศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพศหญิงและชาย อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลเป็นผู้ประเมิน โดยกำหนดตัวอย่าง จากการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาและพัฒนาการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายบทของสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการศึกษาและวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 สร้างแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ชุด ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านบทสวดมนต์ โดยแบบสอบถามนี้เป็นการสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทำการคัดเลือกบทสวดมนต์ที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี จำนวน 12 บท รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูลในส่วนนี้อยู่ในแบบสอบถามในส่วนที่เป็นฉบับกระดาษคำตอบ เพื่อสะดวกในการส่งคืนผู้วิจัย ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานโดยรวม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นความเหมาะสมของของบทสวดมนต์สำหรับเด็ก

ช่วงอายุ 9-11 ปี

แบบสอบถามในส่วนนี้เป็นการแสดงความคิดเห็นถึงความเหมาะสมของบทสวดมนต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี มีทั้งหมด 12 บท ได้แก่ 1. บทบูชาพระรัตนตรัย 2. บทนมัสการพระพุทธเจ้า 3. บทพระพุทธานุคุณ 4. บทพระธรรมคุณ 5. บทพระสังฆคุณ 6. บทเคารพมารดา บิดา 7. บทเคารพครูอาจารย์ 8. บทแม่เมตตา 9. บทกรวดน้ำ 10. บทถวายสังฆทาน 11. บทสมาทานเบญจศีล 12. บทพระไตรสรณคม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมายถูกหน้าบทสวดมนต์ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี พร้อมบอกเหตุผลที่เลือกบทสวดมนต์นั้น

1.2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านหนังสือเด็ก โดยแบบสอบถามนี้เป็นการสร้างขึ้นเพื่อหาเทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูลในส่วนนี้อยู่ในแบบสอบถามในส่วนที่เป็นฉบับกระดาษคำตอบ เพื่อสะดวกในการส่งคืนผู้วิจัย ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานโดยรวม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก

ช่วงอายุ 9-11 ปี

แบบสอบถามในส่วนนี้เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคในการสร้างหนังสือหนังสือสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยแบ่งได้ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา และด้านรูปเล่ม โดยมีทั้งหมด 33 คำถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เหมาะสมมากที่สุด โดยระดับคะแนนมีดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก ช่วงอายุ 9-11 ปี โดยมีทั้งหมด 3 คำถาม

แบบสอบถามในส่วนนี้เป็นส่วนที่ให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนตอบหรือแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคในการสร้างหนังสือหนังสือสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยแบ่งได้ 2 ด้าน ดังนี้ ด้านเนื้อหา และด้านรูปเล่ม

2. แบบทดสอบก่อน-หลัง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อวัดคุณภาพของหนังสือสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เพื่อทำการทดสอบระดับความรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ในเด็กอายุ 9-11 ปี และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบ t-test for dependent samples เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน สูตรของ t-test for dependent samples มีดังนี้

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ **D** แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

n แทน จำนวนคู่

3. แบบประเมินความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพึงพอใจ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี ที่มีต่อหนังสือสวดมนต์ภาพ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

ข้อมูลในส่วนนี้อยู่ในแบบสอบถามในส่วนที่เป็นฉบับกระดาษคำตอบสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ได้แก่ เพศ อายุ โรงเรียน

ส่วนที่ 2 การประเมินหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

แบบประเมินในส่วนนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดระดับความพึงพอใจของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยใช้ระดับคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

4. การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม แบบประเมินที่สร้างเสร็จ นำมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบ และแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหา แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จะถูกแก้ไขปรับปรุงตามความถูกต้อง และจัดทำต้นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ประเมินตามประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

1. ศาสตราจารย์สินีนาถ เลิศไพโรจน์

หน้าที่การงานในปัจจุบัน : อาจารย์พิเศษ (เกษียณอายุ)
คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี	แบบสอบถามการคัดเลือกบทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน ได้แก่ ชื่อ, เพศ, อายุ, อาชีพ, ระดับการศึกษาสูงสุด, ประสบการณ์การทำงาน (ด้านบทสวดมนต์, ด้านการสอนเด็กอายุ 9-11 ปี) ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมบทสวดมนต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย ✓ ในบทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี พร้อมระบุความคิดเห็นที่เลือกบทสวดมนต์	ตอนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมดีแล้ว ตอนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม แต่ควรใส่คำอธิบายประกอบ เพื่อความเข้าใจตรงกัน

วัตถุประสงค์	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี	ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมแบบสอบถามนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างหนังสือสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน ได้แก่ ชื่อ, เพศ, อายุ, อาชีพ, ระดับการศึกษาสูงสุด, ประสบการณ์การทำงานด้านหนังสือเด็ก ตอนที่ 2 รูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่มีความเหมาะสมมากที่สุดตามระดับคะแนน ผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed ended Question) ตอนที่ 3 รูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนตอบ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) และให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม	ตอนที่ 3 มีความเหมาะสมดีแล้ว ตอนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือได้ให้ความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมดีแล้ว ตอนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมดีแล้ว ตอนที่ 3 มีความเหมาะสมดีแล้ว

จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเหล่านี้ไปทำการเก็บข้อมูล เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามนี้ไปถามกลุ่มเป้าหมายต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ช่วงได้แก่

ช่วงที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเอกสาร หนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และใช้แบบประเมินในการเก็บข้อมูลในส่วนของบทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์การคัดเลือกบทสวดมนต์จากผู้เชี่ยวชาญ ที่เลือกตรงกันทั้ง 3 ท่าน

ช่วงที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเอกสาร หนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และใช้แบบประเมินในการเก็บข้อมูลเทคนิคการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 จากแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์ โดยผลการวิเคราะห์จะทำให้ทราบถึง บทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้คัดเลือกบทสวดมนต์ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน

ช่วงที่ 2 จากแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็ก โดยผลการวิเคราะห์จะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเทคนิคการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพประกอบ มีองค์ประกอบดังนี้ 1. เส้น 2. การสร้างตัวละคร 3. การสร้างฉาก 4. สี ด้านเนื้อหา มีองค์ประกอบดังนี้ 1. ภาษาที่ใช้เขียนเรื่อง 2. กลวิธีการเปิดเรื่องและปิดเรื่อง 3. แก่นเรื่อง 4. โครงเรื่อง และด้านรูปเล่ม มีองค์ประกอบดังนี้ 1. การจัดหน้าหนังสือ 2. ลักษณะการวางหน้าหนังสือ 3. ขนาดรูปเล่ม 4. ขนาดตัวอักษร จากแบบสอบถามที่ลงความคิดเห็นด้วยการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 4.51 ขึ้นไป ซึ่งหมายถึงระดับความคิดเห็นด้วย ถึงระดับความเห็นด้วยมากที่สุดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกคำตอบ

7. การดำเนินการออกแบบจากผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มีดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยมาทำการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็ก สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยออกแบบจำนวน 3 แบบ รูปแบบของหนังสือนั้น ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโดยนำข้อมูลที่วิเคราะห์จากแบบประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็ก ทั้ง 3 ท่าน หนังสือที่ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบมีดังนี้

หน้าปกหนังสือสวดมนต์ภาพ แบบที่ 1

ภาพประกอบ 35 รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ

ที่มา: รุ่งอนิล ชวานาฟาง.(2559).

หน้าปกหนังสือสวดมนต์ภาพ แบบที่ 2

ภาพประกอบ 36 รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ

ที่มา: รุ่งอนิล ชวานาฟาง.(2559).

หน้าปกหนังสือสวดมนต์ภาพ แบบที่ 3

ภาพประกอบ 37 รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ

ที่มา: รุ่งอนิล ชาวนาฟาง.(2559).

เมื่อเสร็จสิ้นการอธิบายผล ปรากฏว่าเด็กอายุ 9-11 ปี เลือกแบบที่ 3 ผู้วิจัยจึงนำแบบที่ 3 มาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามที่เด็กช่วงอายุ 9-11 ปีต้องการ

2. ทำการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้เด็กเลือกแบบร่างทั้ง 3 แบบ และแสดงความคิดเห็น โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ทั้งเพศ หญิงและชาย อาศัยอยู่ในกรุงเทพ และปริมณฑล

รายชื่อของเด็กอายุ 9-11 ปีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีดังนี้

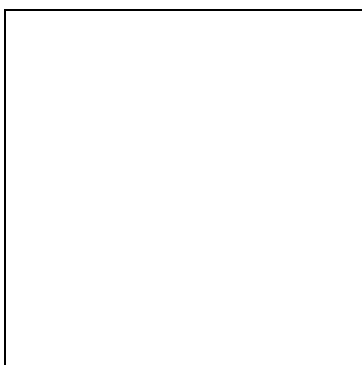
1. ด.ญ.ฟ้ามัย ทองขาว	ชั้นประถมศึกษาที่ 6 อายุ 11 ปี
2. ด.ญ.ญาดา มอบจัน	ชั้นประถมศึกษาที่ 6 อายุ 10 ปี
3. ด.ช.พรพิพัฒน์ ยิ้มยินดี	ชั้นประถมศึกษาที่ 6 อายุ 11 ปี
4. ด.ญ.เบญญาภา แสนชัยสกุลกิจ	ชั้นประถมศึกษาที่ 5 อายุ 10 ปี
5. ด.ญ.ณัฐรดา เจริญเชื้อ	ชั้นประถมศึกษาที่ 5 อายุ 10 ปี
6. ด.ช.ณภัทร ปิยธโร ทองขาว	ชั้นประถมศึกษาที่ 5 อายุ 10 ปี
7. ด.ญ.วุฒิเกษม บันปัญญา	ชั้นประถมศึกษาที่ 4 อายุ 9 ปี
8. ด.ญ.ดวงกมล ทำกินรวบ	ชั้นประถมศึกษาที่ 4 อายุ 9 ปี
9. ด.ญ.ชัญญานุช รวมธรรม	ชั้นประถมศึกษาที่ 4 อายุ 9 ปี

3. ทำการแก้ไขแบบร่างตามความต้องการของเด็ก

หน้าปกแบบที่ 1

หน้าปกแบบที่ 2

หน้าปกแบบที่ 3

เนื้อหาแบบที่ 1

เนื้อหาแบบที่ 2

เนื้อหาแบบที่ 3

หลังจากทำการสนทนากลุ่มเรียบร้อยแล้วเด็กได้เลือกหน้าปกหนังสือแบบที่ 2 และเนื้อหาแบบที่ 2 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาสร้างเป็นต้นแบบ

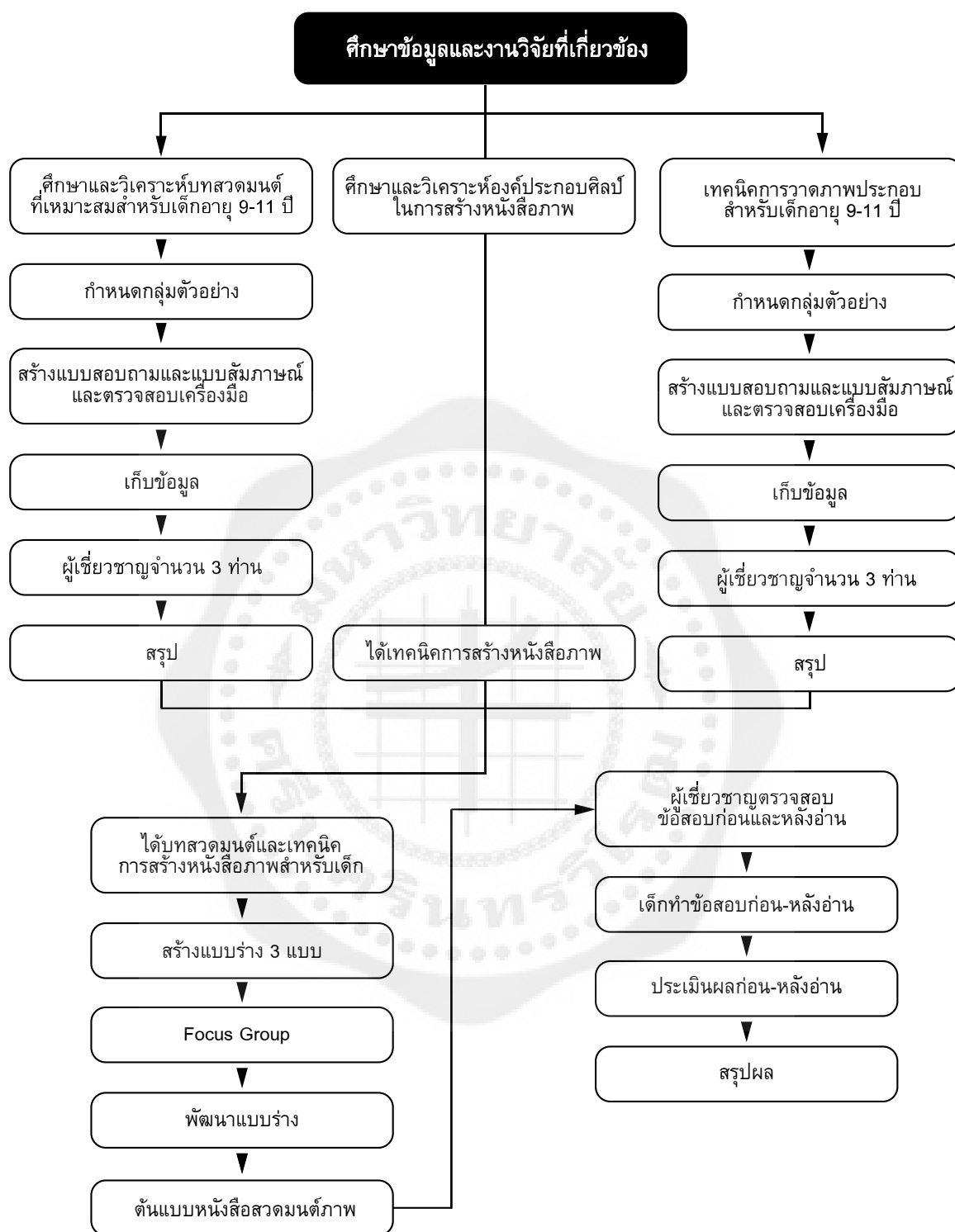
4. ทำการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) ครั้งที่ 1 กับเด็กกลุ่มเดิม

4. นำแบบทดสอบความรู้ให้เด็กทำก่อนอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี
5. นำแบบทดสอบความรู้ให้เด็กทำหลังอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี เพื่อวัดคุณภาพของหนังสือ
6. นำแบบประเมินความพึงพอใจ ให้เด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ทำการประเมิน เพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็นต่อหนังสือสวดมนต์ภาพ โดยแบ่งได้แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านภาพประกอบ 2. ด้านเนื้อหา 3. ด้านรูปเล่ม
7. สรุปผลการวิจัย

8. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะในการใช้องค์ประกอบโดยรวม ข้อมูลทางสถิติ ข้อเสนอแนะขั้นตอนและแนวคิดในการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ซึ่งได้รวบรวมหลักฐาน และองค์ความรู้ในการออกแบบ เพื่อนำมาสร้างต้นแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี ต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมความรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนของการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี
3. เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

ผลการวิจัยสามารถนำองค์ความรู้หลักการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหาและด้านรูปเล่ม ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ไปใช้อ้างอิงในการออกแบบหนังสือภาพต่างๆ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปีต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. บทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

จากผลการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์ จำนวน 3 ท่าน ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การคัดเลือกบทสวดมนต์ โดยเลือกบทสวดมนต์ที่ผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกตรงกันทั้ง 3 ท่าน พบว่าผู้เชี่ยวชาญเลือกบทสวดมนต์ทั้งหมด 9 บท จาก 12 บท จากนั้นผู้วิจัยจะนำบทสวดมนต์ที่ได้มาสร้างเป็นหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

2. รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

จากผลการวิจัยข้อ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี จากการศึกษาวรรณกรรมและการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็ก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยแบ่งรูปแบบหนังสือภาพเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านภาพประกอบ เส้นที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปีมากที่สุด คือเส้นที่มีลักษณะการทวัดของดินสอหรือปากกา ตัวละครควรสร้างตามอุดมคติ

ตามความคิดหรือจินตนาการ เด็กวัยนี้อยู่ในช่วงกำลังเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่น จึงมักชอบตัวละครที่มีสัดส่วนค่อนข้างเหมือนจริงหรือตัวละครที่มีลักษณะเลียนแบบสัดส่วนจริงหรือสัดส่วน 1:7 แต่เด็กวัยนี้ยังคงชอบรูปแบบการตูนอยู่ จึงควรใช้ตัวละครที่มีลักษณะเป็นตัวละครตูนแต่มีสัดส่วนที่ 1:7 ตัวละครควรมีลักษณะบุคลิกที่แสดงออกปฏิกิริยาเชิงบวก สีหน้าของตัวละครควรมีลักษณะยิ้มแย้มแจ่มใสและเป็นมิตร จากต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและเพิ่มความน่าสนใจของหนังสือได้ โทนสีที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้เพสเทล (Pastel) 2) ด้านเนื้อหา โครงเรื่องที่มีความเหมาะสมในเด็กวัยนี้ คือ เด็กวัยนี้สามารถเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น จึงสามารถนำการเขียนเชิงสารคดีมานำเสนอผ่านหนังสือสวดมนต์ภาพได้ โดยไม่จำเป็นต้องเขียนโครงเรื่องให้เป็นนิทานหรือนิยายเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก การเริ่มนำเสนอเนื้อหาหรือเปิดเรื่องโดยการนำประโยชน์ของบทสวดมนต์มาแสดงในหน้าแรกก่อนใส่หน้าบทสวดมนต์ตามลำดับ เพื่อกระตุ้นความรู้อยากเห็นของเด็กให้เกิดความอยากรอ่านหนังสือสวดมนต์มากขึ้น จากนั้นจึงอธิบายความหมายบทสวดมนต์ในแต่ละบท การเขียนคำแปลของบทสวดมนต์โดยใช้ธรรมาธิบายโวหารหรืออธิบายความหมายของบทสวดมนต์ การเปิดเรื่องและการเขียนสำนวนเนื้อหาใช้การเขียนแบบธรรมาธิบายโวหารหรืออธิบายความแก่นเรื่องของแต่ละบทสวดมนต์ควรเป็นแก่นเรื่องที่แสดงสภาพและเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือตัวละครควรแสดงวิถีการใช้ชีวิตที่พบเห็นได้ในปัจจุบัน 3) ด้านรูปเล่ม การจัดวางหน้าหนังสือใช้การจัดวางแบบความเป็นเอกภาพเป็นหลัก การวางหน้าหนังสือ ใช้การวางแบบตัวหนังสืออยู่ในหน้าเดียวกันกับภาพ แต่ไม่ทับกันและการวางแบบการใช้ภาพและวางแบบตัวอักษรและภาพทั้งสองหน้าเหมือนกัน หน้าเดียวกัน ขนาดรูปเล่มของหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กไม่ควรเกินขนาด A4 หรือขนาด A4 เนื่องจากนิยมผลิตกันมากในตลาดหนังสือเด็กหรือเรียกอีกอย่างว่าขนาด 16 หน้ายก ความหนาของหน้าหนังสือไม่ควรเกิน 32 หน้า ตัวอักษรที่เขียนเนื้อเรื่องที่สำหรับเด็กวัยนี้คือ ขนาด 16-20 พอยต์ และตัวอักษรหัวเรื่องมีขนาด 24 พอยต์ขึ้นไปหรือตามความเหมาะสม ตัวอักษรที่ใช้ไม่ควรมีลวดลายหรือตัวอักษรประดิษฐ์

3. การหารูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

จากผลการวิจัยข้อ 3 เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้ทำการนำรูปแบบที่ได้จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาสร้างเป็นหนังสือสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นดีมากที่สุด คือ ตั้งแต่ 4.51-5.00 โดยแบ่งองค์ประกอบเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา และด้านรูปเล่ม ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี เป็นหนังสือที่ทำให้เด็กเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์มากขึ้น โดยมีความพึงพอใจของเด็กอายุ 9-11 ปีในระดับที่ดีมากหรือค่าเฉลี่ย 4.72

4. ผลทดสอบก่อนและหลังอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

จากการวิจัยผลทดสอบการวัดคุณภาพของหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพ โดยส่วนมากมีผลคะแนนก่อนการอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพอยู่ที่ร้อยละ 55.3 คะแนน และได้คะแนนหลังการอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพอยู่ที่ร้อยละ 83.3 คะแนน แสดงว่า เมื่ออ่านจบแล้ว เด็กจะมีความรู้ความเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 28 คะแนน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ที่ว่าด้วยการศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อหาบทสวดมนต์สำหรับเด็กที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปีมีอะไรบ้าง จากนั้นจึงสร้างแบบประเมินเพื่อหาบทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปีมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตอบแบบประเมิน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี มากที่สุด มี 9 บท คือ บทบูชาพระรัตนตรัย บทนมัสการพระพุทธเจ้า บทพระพุทธานุคุณ บทพระธรรมคุณ บทพระสังฆคุณ บทเคารพมารดา บิดา บทเคารพครูอาจารย์ บทแม่เมตตา และบทสมათานศีล 5 ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำบทสวดมนต์ทั้ง 9 บทนี้มาสร้างเป็นหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปีต่อไป

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ ผู้วิจัยจึงสร้างแบบประเมินเพื่อหารูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปีมากที่สุด แบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาพประกอบ 2) เนื้อหา 3) ด้านรูปเล่ม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็กจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตอบแบบประเมิน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพควรประกอบด้วย 1) ด้านภาพประกอบ ได้แก่ เส้นทิวตึกปากกา ตัวละครตามอุดมคติเนื้อหา สร้างฉากโดยสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและต้องเพิ่มความน่าสนใจให้กับหนังสือ ใช้สีเพสเทล และเขียนเนื้อเรื่องด้วยสำนวนพรรณนาโวหาร แก่นของบทสวดมนต์แต่ละบทควรแสดงทัศนะแสดงภาพและเหตุการณ์ปัจจุบัน การจัดวางหน้าหนังสือนิยมใช้การจัดวางแบบเอกภาพ การวางหน้าหนังสือใช้การวางหน้าหนังสือภาพและตัวหนังสือไม่ทับกัน และภาพและตัวหนังสือใช้สองหน้าแต่เหมือนเป็นหน้าเดียวกัน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือภาพสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบคุณภาพของหนังสือสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยผู้วิจัยได้ทบทวน

วรรณกรรมเกี่ยวกับบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี จากนั้นจึงสร้างแบบทดสอบก่อนและหลังอ่าน สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ซึ่งแบบทดสอบประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบก่อนอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 5.53 และหลังอ่านมีคะแนนเฉลี่ย 8.33 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มจากเดิมร้อยละ 28 แสดงให้เห็นว่า หนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ให้กับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

จากการอภิปรายผลข้างต้น สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์เป็นหนังสือภาพประกอบสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยผู้วิจัยแนะนำว่าองค์ความรู้ที่ได้มานั้นเป็นเพียงแนวทางในการออกแบบหนังสือที่มีความเหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ซึ่งนักออกแบบสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้หรือผลิตหนังสือสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงรูปแบบของหนังสือ ชื่อเรื่องและเนื้อเรื่อง รวมไปถึงสำนวนการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กวัยนี้จึงจะเกิดประโยชน์ต่อเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำหนังสือสวดมนต์ภาพนี้เผยแพร่ในห้องสมุดหรือสถานที่ชุมชนที่มีเด็กจำนวนมาก เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กช่วงวัยนี้ได้เข้าใจความหมายของบทสวดมนต์อันเป็นรากฐานสำคัญของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ
2. การใช้วัสดุอาจต้องใช้วัสดุที่มีความทนทานแข็งแรง เนื่องจากเด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็นจึงชอบดึงหรือแกะหนังสือ ทำให้หนังสือเกิดความเสียหายได้
3. บทสวดมนต์มนต์ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการคัดเลือกเป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น อาจมีบทสวดมนต์อื่นๆ นอกเหนือจากในหนังสือบทสวดมนต์ฉบับนักเรียนที่มีความเหมาะสมกับเด็กช่วงวัยนี้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมความรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนของการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี
3. เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

ผลการวิจัยสามารถนำองค์ความรู้หลักการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหาและด้านรูปเล่ม ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ไปใช้อ้างอิงในการออกแบบหนังสือภาพต่างๆ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปีต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. บทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

จากผลการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์ จำนวน 3 ท่าน ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การคัดเลือกบทสวดมนต์ โดยเลือกบทสวดมนต์ที่ผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกตรงกันทั้ง 3 ท่าน พบว่าผู้เชี่ยวชาญเลือกบทสวดมนต์ทั้งหมด 9 บท จาก 12 บท จากนั้นผู้วิจัยจะนำบทสวดมนต์ที่ได้มาสร้างเป็นหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

2. รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

จากผลการวิจัยข้อ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี จากการศึกษาวรรณกรรมและการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็ก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยแบ่งรูปแบบหนังสือภาพเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านภาพประกอบ เส้นที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปีมากที่สุด คือเส้นที่มีลักษณะการทวัดของดินสอหรือปากกา ตัวละครควรสร้างตามอุดมคติ

ตามความคิดหรือจินตนาการ เด็กวัยนี้อยู่ในช่วงกำลังเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่น จึงมักชอบตัวละครที่มีสัดส่วนค่อนข้างเหมือนจริงหรือตัวละครที่มีลักษณะเลียนแบบสัดส่วนจริงหรือสัดส่วน 1:7 แต่เด็กวัยนี้ยังคงชอบรูปแบบการตูนอยู่ จึงควรใช้ตัวละครที่มีลักษณะเป็นตัวละครตูนแต่มีสัดส่วนที่ 1:7 ตัวละครควรมีลักษณะบุคลิกที่แสดงออกปฏิกิริยาเชิงบวก สีหน้าของตัวละครควรมีลักษณะยิ้มแย้มแจ่มใสและเป็นมิตร จากต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและเพิ่มความน่าสนใจของหนังสือได้ โทนสีที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้เพสเทล (Pastel) 2) ด้านเนื้อหา โครงเรื่องที่มีความเหมาะสมในเด็กวัยนี้ คือ เด็กวัยนี้สามารถเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น จึงสามารถนำการเขียนเชิงสารคดีมานำเสนอผ่านหนังสือสวดมนต์ภาพได้ โดยไม่จำเป็นต้องเขียนโครงเรื่องให้เป็นนิทานหรือนิยายเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก การเริ่มนำเสนอเนื้อหาหรือเปิดเรื่องโดยการนำประโยชน์ของบทสวดมนต์มาแสดงในหน้าแรกก่อนใส่หน้าบทสวดมนต์ตามลำดับ เพื่อกระตุ้นความรู้อยากเห็นของเด็กให้เกิดความอยากรอ่านหนังสือสวดมนต์มากขึ้น จากนั้นจึงอธิบายความหมายบทสวดมนต์ในแต่ละบท การเขียนคำแปลของบทสวดมนต์โดยใช้ธรรมาธิบายโวหารหรืออธิบายความความหมายของบทสวดมนต์ การเปิดเรื่องและการเขียนสำนวนเนื้อหาใช้การเขียนแบบธรรมาธิบายโวหารหรืออธิบายความแก่นเรื่องของแต่ละบทสวดมนต์ควรเป็นแก่นเรื่องที่แสดงสภาพและเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือตัวละครควรแสดงวิถีการใช้ชีวิตที่พบเห็นได้ในปัจจุบัน 3) ด้านรูปเล่ม การจัดวางหน้าหนังสือใช้การจัดวางแบบความเป็นเอกภาพเป็นหลัก การวางหน้าหนังสือ ใช้การวางแบบตัวหนังสืออยู่ในหน้าเดียวกันกับภาพ แต่ไม่ทับกันและการวางแบบการใช้ภาพและวางแบบตัวอักษรและภาพทั้งสองหน้าเหมือนกัน หน้าเดียวกัน ขนาดรูปเล่มของหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กไม่ควรเกินขนาด A4 หรือขนาด A4 เนื่องจากนิยมผลิตกันมากในตลาดหนังสือเด็กหรือเรียกอีกอย่างว่าขนาด 16 หน้ายก ความหนาของหน้าหนังสือไม่ควรเกิน 32 หน้า ตัวอักษรที่เขียนเนื้อเรื่องที่สำหรับเด็กวัยนี้คือ ขนาด 16-20 พอยต์ และตัวอักษรหัวเรื่องมีขนาด 24 พอยต์ขึ้นไปหรือตามความเหมาะสม ตัวอักษรที่ใช้ไม่ควรมีลวดลายหรือตัวอักษรประดิษฐ์

3. การหารูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

จากผลการวิจัยข้อ 3 เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้ทำการนำรูปแบบที่ได้จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาสร้างเป็นหนังสือสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นดีมากที่สุด คือ ตั้งแต่ 4.51-5.00 โดยแบ่งองค์ประกอบเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา และด้านรูปเล่ม ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี เป็นหนังสือที่ทำให้เด็กเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์มากขึ้น โดยมีความพึงพอใจของเด็กอายุ 9-11 ปีในระดับที่ดีมากหรือค่าเฉลี่ย 4.72

4. ผลทดสอบก่อนและหลังอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

จากการวิจัยผลทดสอบการวัดคุณภาพของหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพ โดยส่วนมากมีผลคะแนนก่อนการอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพอยู่ที่ร้อยละ 55.3 คะแนน และได้คะแนนหลังการอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพอยู่ที่ร้อยละ 83.3 คะแนน แสดงว่า เมื่ออ่านจบแล้ว เด็กจะมีความรู้ความเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 28 คะแนน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ที่ว่าด้วยการศึกษาและวิเคราะห์บทสวดมนต์เพื่อนำมาสร้างหนังสือภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อหาบทสวดมนต์สำหรับเด็กที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปีมีอะไรบ้าง จากนั้นจึงสร้างแบบประเมินเพื่อหาบทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปีมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตอบแบบประเมิน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บทสวดมนต์ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี มากที่สุด มี 9 บท คือ บทบูชาพระรัตนตรัย บทนมัสการพระพุทธเจ้า บทพระพุทธานุคุณ บทพระธรรมคุณ บทพระสังฆคุณ บทเคารพมารดา บิดา บทเคารพครูอาจารย์ บทแม่เมตตา และบทสมათานศีล 5 ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำบทสวดมนต์ทั้ง 9 บทนี้มาสร้างเป็นหนังสือสวดมนต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปีต่อไป

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพที่เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ ผู้วิจัยจึงสร้างแบบประเมินเพื่อหารูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปีมากที่สุด แบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาพประกอบ 2) เนื้อหา 3) ด้านรูปเล่ม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็กจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตอบแบบประเมิน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบหนังสือสวดมนต์ภาพควรประกอบด้วย 1) ด้านภาพประกอบ ได้แก่ เส้นตัวดปากกา ตัวละครตามอุดมคติเนื้อหา สร้างฉากโดยสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและต้องเพิ่มความน่าสนใจให้กับหนังสือ ใช้สีเพสเทล และเขียนเนื้อเรื่องด้วยสำนวนพรรณนาโวหาร แก่นของบทสวดมนต์แต่ละบทควรแสดงทัศนะแสดงภาพและเหตุการณ์ปัจจุบัน การจัดวางหน้าหนังสือนิยมใช้การจัดวางแบบเอกภาพ การวางหน้าหนังสือใช้การวางหน้าหนังสือภาพและตัวหนังสือไม่ทับกัน และภาพและตัวหนังสือใช้สองหน้าแต่เหมือนเป็นหน้าเดียวกัน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนารูปแบบของหนังสือภาพสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบคุณภาพของหนังสือสวดมนต์ภาพ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยผู้วิจัยได้ทบทวน

วรรณกรรมเกี่ยวกับบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี จากนั้นจึงสร้างแบบทดสอบก่อนและหลังอ่าน สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ซึ่งแบบทดสอบประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบก่อนอ่านหนังสือสวดมนต์ภาพมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 5.53 และหลังอ่านมีคะแนนเฉลี่ย 8.33 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มจากเดิมร้อยละ 28 แสดงให้เห็นว่า หนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ให้กับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

จากการอภิปรายผลข้างต้น สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์เป็นหนังสือภาพประกอบสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี โดยผู้วิจัยแนะนำว่าองค์ความรู้ที่ได้มานั้นเป็นเพียงแนวทางในการออกแบบหนังสือที่มีความเหมาะสมกับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ซึ่งนักออกแบบสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้หรือผลิตหนังสือสำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงรูปแบบของหนังสือ ชื่อเรื่องและเนื้อเรื่อง รวมไปถึงสำนวนการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กวัยนี้จึงจะเกิดประโยชน์ต่อเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำหนังสือสวดมนต์ภาพนี้เผยแพร่ในห้องสมุดหรือสถานที่ชุมชนที่มีเด็กจำนวนมาก เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กช่วงวัยนี้ได้เข้าใจความหมายของบทสวดมนต์อันเป็นรากฐานสำคัญของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ
2. การใช้วัสดุอาจต้องใช้วัสดุที่มีความทนทานแข็งแรง เนื่องจากเด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็นจึงชอบดึงหรือแกะหนังสือ ทำให้หนังสือเกิดความเสียหายได้
3. บทสวดมนต์มนต์ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการคัดเลือกเป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น อาจมีบทสวดมนต์อื่นๆ นอกเหนือจากในหนังสือบทสวดมนต์ฉบับนักเรียนที่มีความเหมาะสมกับเด็กช่วงวัยนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชีวัน วิสาสะ. (2560, 11 มกราคม). สัมภาษณ์โดย รุ่งอนิล ชาวนาฟาง ที่ บ้านครูชีวัน วิสาสะ.
ธิดา พีชฉนิชย์. (2560, 11 เมษายน). สัมภาษณ์โดย รุ่งอนิล ชาวนาฟาง ที่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ธรรมปราโมทย์. (2548). *บทสวดมนต์แปลและคู่มือปฏิบัติธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 8. สุราษฎร์ธานี :
บุญศิริการพิมพ์
ปรีดา ปัญญาจันทร์. (2560, 8 เมษายน). สัมภาษณ์โดย รุ่งอนิล ชาวนาฟาง ที่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริก ยุ้นพันธ์. (2543). *การออกแบบและการเขียนภาพประกอบ*.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
พระอาจารย์มหาดิเรก และพระปลัดประภาส ปุณฺณชฺโม. (2560, 22 พฤษภาคม). สัมภาษณ์โดย
รุ่งอนิล ชาวนาฟาง ที่ วัดวังตะกั่ว จังหวัดนครปฐม.
พลังจิต. (2553). *อานิสงค์ของการสวดมนต์*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2559, จาก
<http://board.palungjit.org>
เพ็ญนิดา ไชยสายัณห์. (2559). *ความคิดสร้างสรรค์ Creative Thinking*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน
2559, จาก http://www.novabizz.com/NovaAce/Intelligence/Creative_Thinking.htm
พิศมัย อำไพพันธุ์. (2549). *ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน
2559, จาก <http://dinhin2503.blogspot.com/2006/05/Creative-thinking.html>
พญ.จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2558) *ความคิดสร้างสรรค์ หรือ Creative thinking*. สืบค้นเมื่อ 2
พฤศจิกายน 2559, จาก <http://www.lgtcounseling.com>
ยศไกร ไทรทอง. (2557). *การศึกษาการเปรียบเทียบการออกแบบเรขศิลป์ระหว่างวัยทวินผู้ชายและ
วัยทวินผู้หญิง จากแนวความคิดคุณค่าหลัก 6 ประการของวัยทวิน โดย
มาร์ติน ลินด์สตรอม. วิทยานิพนธ์ (ศิลปกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
ระพีพรรณ พัฒนาเวช. (2559). *หนังสือคลาสสิกสำหรับเด็กไทย*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2559,
จาก <http://www.taiwisdom.org>
วศิน อินทสระ. (2548). *สวดมนต์เพื่ออะไร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมดา
วิรุณ ตั้งเจริญ. (2545). *การออกแบบกราฟิก Graphic Design*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
สันติศิริการพิมพ์
โสมนัส ไชยา. (2557). *ศิลปะเรียลลิสม์ (Realism)*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2559, จาก
<http://worldcivil14.blogspot.com/2014/01/realism.html>

ภาคผนวก ก
จดหมายเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ตร 6918/ 2595

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๓ กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางสาวณิชา พิษวนิชย์

เนื่องด้วย นางสาวรุ่งอนิล ชาวนาฟาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของ บทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9 – 11 ปี” โดยมี อาจารย์ ดร.ยศไกร ไทรทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณู วานิชกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิต
จะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง และ
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ନିରୀକ୍ଷକ ଉ.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 764 3414

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 6918/ ๕๕๑๕

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ปรีดา ปัญญาจันทร์

เนื่องด้วย นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9 – 11 ปี” โดยมี อาจารย์ ดร.ยศไกร ไทรทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริญ วานิชกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 764 3414

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พริดา ๑.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 6918/๒๕๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๑ กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

นมัสการ พระปลัดประภาส ปุณฺณธมฺโม

เนื่องด้วย นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของ บทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9 – 11 ปี” โดยมี อาจารย์ ดร.ยศไกร ไทรทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณ วานิชกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิต จะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 764 3414

ที่ ศธ 6918/ 3595

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนารถ เลิศไพโรจน์

เนื่องด้วย นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของ บทสวดมนต์ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9 – 11 ปี” โดยมี อาจารย์ ดร.ยศไกร ไททอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณู วานิชกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 764 3414

ที่ ศธ 6918/ 0661

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๓๐ กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณครูชีวัน วิสาสะ

เนื่องด้วย นางสาวรุ่งอนิล ชาวนาฟาง นิสิตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9 - 11 ปี” โดยมี อาจารย์ ดร.ยศไกร ไททอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริญ วานิชกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรุ่งอนิล ชาวนาฟาง และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 087 764 3414

ที่ ศธ 6918/ 0661

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๐ กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

นมัสการ พระมหากษัตริย์ รัฐสุโขทัย

เนื่องด้วย นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9 - 11 ปี” โดยมี อาจารย์ ดร.ยศโกโร ไทรทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริญ วานิชกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญพระคุณเจ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์พระคุณเจ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรุ่งอนิล ขาวนาฟาง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 764 3414

ที่ ศธ 6918/ 0661

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๓๐ กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณครูชีวัน วิสาสะ

เนื่องด้วย นางสาวรุ่งอนิล ชาวนาฟาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9 - 11 ปี” โดยมี อาจารย์ ดร.ยศไกร ไททอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณ วานิชกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรุ่งอนิล ชาวนาฟาง และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 764 3414

ภาคผนวก ข
แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์

**แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านบทสวดมนต์จากหนังสือสวดมนต์ฉบับ
นักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้เกณฑ์การคัดเลือกบทสวดมนต์
สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี**

คำชี้แจง : แบบประเมินชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกบทสวดมนต์ และนำมาออกแบบเป็นหนังสือสวดมนต์ที่มีภาพประกอบพร้อมอธิบายความหมายที่เข้าใจง่าย สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยแบบประเมินจะถูกแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ท่านคิดว่าบทสวดมนต์บทใดบ้างที่ควรนำมาสร้างเป็นหนังสือสวดมนต์ที่มีภาพประกอบพร้อมทั้งอธิบายความหมายของบทสวดมนต์ เพื่อให้เด็กอายุ 9-11 ปี เข้าใจบทสวดมนต์ได้ง่ายขึ้น

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง
1. ชื่อ-สกุล.....
 2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
 3. อายุ.....ปี
 4. อาชีพ.....
 5. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
 6. ประสบการณ์การทำงาน (ด้านบทสวดมนต์, ด้านการสอนเด็กอายุ 9-11 ปี) โดยรวม.....ปี

ตอนที่ 2 ท่านคิดว่าบทสวดมนต์บทใดบ้างที่ควรนำมาสร้างเป็นหนังสือสวดมนต์ที่มีภาพประกอบ พร้อมทั้งอธิบายความหมายของบทสวดมนต์ เพื่อให้เด็กอายุ 9-11 ปี เข้าใจบทสวดมนต์ได้ง่ายขึ้น

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นควร และกรุณาระบุความคิดเห็น

ข้อที่ท่านเลือก

☐ บทบูชาพระรัตนตรัย

.....

.....

.....

☐ บทสวดนมัสการพระพุทธเจ้า

.....

.....

.....

☐ บทสวดพระพุทธรูป

.....

.....

.....

☐ บทสวดพระธรรมคุณ

.....

.....

.....

☐ บทสวดพระสังฆคุณ

.....

.....

.....

☐ บทสวดเคารพพระคุณมารดา-บิดา

.....

.....

.....

☐ บทสวดเคารพครู-อาจารย์

.....

.....

.....

☐ บทสวดพระไตรสรณคมน์

.....

.....

.....

☐ บทกรวดน้ำ

.....

.....

.....

☐ บทถวายสังฆทาน

.....

.....

.....

☐ บทแผ่เมตตา

.....

.....

.....

☐ บทสมาทานเบญจศีล

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็ก

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง หนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

คำชี้แจง : แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยแบบประเมินจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 รูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

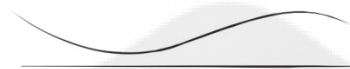
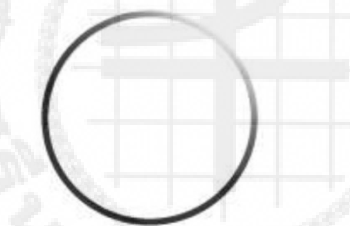
1. ชื่อ-สกุล.....
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. อายุ.....ปี
4. อาชีพ.....
5. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
6. ท่านมีประสบการณ์ด้านหนังสือภาพเด็ก.....ปี

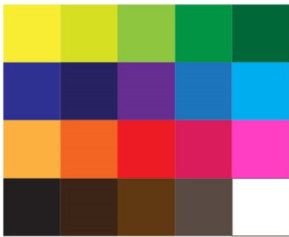
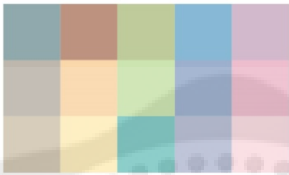
ตอนที่ 2 รูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

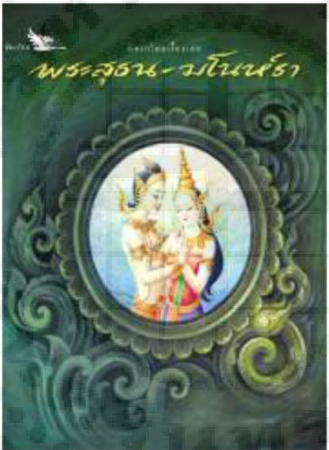
ระดับคะแนน	5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
	4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
	3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
	2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
	1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 รูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี และความ
คิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 2 รูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

ลำดับ ที่	รูปแบบการออกแบบหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านภาพประกอบ					
	1.1 เส้นที่เหมาะสมมีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี					
	1.					
						
	2.					
						
	3.					
						
	4.					
						
	5. ไม่มีการเส้นตัดในงาน					
	1.2 การสร้างตัวละครที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี					
	1. การสร้างตัวละครให้สมจริง					
	2. การสร้างตัวละครตามอุดมคติ					
	3. การสร้างตัวละครในลักษณะเหนือจริง					
	1.3 การสร้างฉากที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี					
	1. สอดคล้องกับโครงเรื่อง					
	2. เสริมเรื่องให้สมจริงมากขึ้น					
	3. เพิ่มความน่าสนใจ					

	1.4 สีโทนใดที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี 1. สีสดใส 					
	2. สีเพสเทล 					
	3. สีอบอุ่น 					
2.	ด้านเนื้อหา 2.1 สำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่อง 1. อรรถาธิบายโวหาร (อธิบายความ) 2. บรรยายโวหาร 3. พรรณนาโวหาร 4. ความตระการ					
	2.2 กลวิธีในการเปิดเรื่องและปิดเรื่อง 1. อรรถาธิบายโวหาร (อธิบายความ)					
	2. บรรยายโวหาร					
	3. พรรณนาโวหาร					
	4. ความตระการ					
	2.3 แก่นเรื่องสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี 1. แก่นเรื่องแสดงทัศนะ					
	2. แก่นเรื่องแสดงอารมณ์					
	3. แก่นเรื่องพฤติกรรม					
	4. แก่นเรื่องแสดงสภาพและเหตุการณ์					

3. ด้านรูปเล่มหนังสือเด็ก 3.1 การจัดวางหน้าหนังสือสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี 1. ความสมดุล						
2. ความเอกภาพ						
3. การเน้นจุดสนใจ						

3.2 ลักษณะการวางหน้าหนังสือสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

1. ภาพกับตัวหนังสืออยู่หน้าเดียวกัน ไม่ทับกัน

2. ภาพกับตัวหนังสือที่อยู่หน้าเดียวกัน ตัวหนังสือพิมพ์ทับภาพ

3. ภาพและหนังสืออยู่คนละหน้า

4. ภาพและหนังสือที่ใช้สองหน้าเหมือนเป็นหน้าเดียว

ตอนที่ 3 รูปแบบการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี และความคิดเห็นเพิ่มเติม

1. ด้านเนื้อหา

1.1 ท่านคิดว่าหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี ควรใช้ลักษณะโครงเรื่องอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ด้านรูปเล่ม

2.1 ท่านคิดว่าขนาดของหนังสือเด็กอายุ 9-11 ปี ควรมีขนาดเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าตัวอักษรที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี ควรมีขนาดเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบก่อนและหลังอ่านหนังสือ

**แบบสอบถามความพึงพอใจของหนังสือสวดมนต์ภาพ
สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี**

คำชี้แจง : แบบทดสอบชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กอายุ 9-11 ปี ความรู้ความเข้าใจ
ความหมายของบทสวดมนต์ต่อหนังสือสวดมนต์ที่มีภาพประกอบ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดย
แบบทดสอบจะถูกแบ่งออกเป็น

3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การทดสอบสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ปัจจุบันอายุ ☐ 9 ปี ☐ 10 ปี ☐ 11 ปี

โรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบทดสอบคุณภาพหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ข้อที่ถูกต้อง

1. บทแผ่เมตตา ทำให้เราจัดสิ่งใดให้ลดลง
 - ก. ความขยัน
 - ข. ความซื่อสัตย์
 - ค. ความเห็นแก่ตัว
 - ง. ถูกทุกข้อ

2. สมาทานศีล 5 มีไว้เพื่ออะไร
 - ก. เพื่อให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้า
 - ข. เพื่อไม่ให้คนทำสิ่งที่ไม่ดี
 - ค. เพื่อทำให้เกิดสมาธิ
 - ง. ถูกทุกข้อ

3. ข้อใดคือผลของการสวดมนต์เป็นประจำ
 - ก. มีความขยัน
 - ข. มีสมาธิ เรียบง่าย
 - ค. ไม่่วงนอน
 - ง. ถูกทุกข้อ

4. บทนมัสการพระพุทธเจ้ามีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. พระพุทธเจ้าตรัสรู้โดยพระองค์เอง
 - ข. ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ไกลกิเลส ตรัสรู้โดยพระองค์เอง
 - ค. ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระพุทธเจ้าผู้ไกลจากกิเลส
 - ง. ถูกทุกข้อ

5. ข้อใดคือความหมายของบทบูชาพระรัตนตรัย
 - ก. พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสั่งสอน
 - ข. ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ไกลจากกิเลสทั้งปวง
 - ค. พระสงฆ์ปฏิบัติธรรม
 - ง. ถูกทุกข้อ

6. ข้อใดคือความหมายของบทพระพุทธคุณ
 - ก. เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว
 - ข. พระพุทธเจ้าผู้ทรงสอนเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
 - ค. พระสงฆ์ปฏิบัติตามคำสอนดีแล้ว
 - ง. ถูกทุกข้อ

7. บทพระธรรมคุณมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. เป็นธรรมที่พึงเห็นได้ด้วยตนเอง
- ข. พระพุทธเจ้าผู้ทรงสอนเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
- ค. พระสงฆ์ปฏิบัติตามคำสอนดีแล้ว
- ง. ถูกทุกข้อ

8. บทพระสังฆคุณมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. เป็นธรรมที่พึงเห็นได้ด้วยตนเอง
- ข. พระพุทธเจ้าผู้ทรงสอนเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
- ค. พระสงฆ์ปฏิบัติตามคำสอนดีแล้ว
- ง. ถูกทุกข้อ

9. บทสมาทานศีล 5 ข้อที่ 1 มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. ไม่ฆ่าสัตว์
- ข. ไม่พูดปด
- ค. ไม่ดื่มน้ำเมา
- ง. ไม่ลักขโมย

10. บทสมาทานศีล 5 ข้อที่ 3 มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. ไม่ฆ่าสัตว์
- ข. ไม่ประพฤติดุคในกาม
- ค. ไม่ดื่มน้ำเมา
- ง. ไม่ลักขโมย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบสอบถามความพึงพอใจของหนังสือสวดมนต์ภาพ
สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี**

คำชี้แจง : แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กอายุ 9-11 ปี ประเมินความพึงพอใจต่อหนังสือสวดมนต์ที่มีภาพประกอบ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยแบบประเมินจะถูกแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การประเมินหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ปัจจุบันอายุ ☐ 9 ปี ☐ 10 ปี ☐ 11 ปี

โรงเรียน.....

ตอนที่ 2 การประเมินหนังสือสวดมนต์ภาพสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับค่าคะแนน

- 5 ดีมากที่สุด
- 4 ดีมาก
- 3 ปานกลาง
- 2 พอใช้
- 1 ปรับปรุง

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านภาพประกอบและเนื้อหา					
1. หน้าปกโดดเด่น สะดุดตา					
2. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา					
3. ภาพประกอบในเล่มมีความน่าสนใจ					
4. รูปเล่มจับถนัดมือ					
5. อ่านแล้วเข้าใจง่าย					
6. ตัวอักษรอ่านแล้วสบายตา					
7. ตัวอักษรเหมาะกับภาพประกอบ					
8. ภาพประกอบมีสีสันสวย น่ารัก					
9. ชื่อหนังสือมีความน่าสนใจ					
10. จำนวนหน้าหนังสือไม่เยอะเกินไป					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
สนทนากลุ่มสำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

ภาคผนวก ข
ภาพหนังสือสดมภ์ภาพ สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

ภาคผนวก ซ

ภาพการประชุมวิชาการระดับชาติ “มศว วิจัย” ครั้งที่ 10

The 10th Srinakharinwirot University Research Conference

มคอ.วิจัย ครั้งที่ 10

การประชุมวิชาการระดับชาติ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

รุ่งอนิล ชาวนาฟาง ยศไกร ไกรทอง และอริญ วานิชกร

ได้นำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติ
มคอ.วิจัย ครั้งที่ 10
ระหว่างวันที่ 20-21 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 ณ อาคารนวัตกรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี
ไว้ไว้ ณ วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวงเทพ จีระเวช)
รักษาการแทน ผู้อำนวยการสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน

อาจารย์ ดร.ธานีป สุ่มชื่น
บรรณารักษ์

ภาคผนวก ญ
ภาพนิตรรศการผลงานปริญญานิพนธ์
“Innovation Centalrity”
ณ สยามเซ็นเตอร์

**RUNG-A-NIN
CHAWNAFANG**

—

Email : sawangosawang@gmail.com

Tel : 0877643414

**การศึกษาและพัฒนาการออกแบบ
หนังสือสวดมนต์ภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
และเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์
สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี**

ชีวิตชีวิตของคนไทยในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์
ที่เข้ามาถึงทุกภาคในสังคมไทยมากขึ้น ซึ่งทำให้คนไทยหันไปให้ความสำคัญ
สนใจเทคโนโลยีต่างๆ จนละเลยวัฒนธรรมการไหว้พระสวดมนต์
อันเป็นรากฐานสำคัญของคนไทย อีกทั้งการสวดมนต์ยังมี
ประโยชน์ต่อผู้สวดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้วิจัยจึงเก็บความ
สำคัญในการสร้างหนังสือสวดมนต์ภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
และเข้าใจความหมายบทสวดมนต์สำหรับเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี

BOOK

—

ไม่เครียดง่าย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรุ่งอนิล ชาวนาฟาง
วันเดือนปีเกิด	16 มีนาคม 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	31/1 หมู่ 2 ตำบล หองปากโลง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนบอสโกพิทักษ์ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2555	ศศ.บ. สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปกรรม วิชาเอกออกแบบนิเทศศิลป์ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
พ.ศ. 2560	ศป.ม. ศิลปกรรม นวัตกรรมการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ